

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

КОЛО

СПОЈЕНО СА »ДОМОМ И СВЕТОМ«
Недељни илустровани лист

са београдским радио програмом
Број 9 28 Фебруар 1942 4 Дин.

Две љупке
Београђанке
уметнице
у клизању
(Снимак:
С. Грдијан)

Валендар мога комшије

НЕДЕЉА, 22 ФЕБРУАР

— Кажу: „Ко рано рани — две среће граби!“ — вајка се мој комшија. И једно време сам ранио, па кад ми се десило да уграбим две среће, отада спавам што дуже могу...

— Какве две среће, комшија? навалили ми да питамо.

— Па ево, молим вас... Седем ја једне ноћи у кафани с пријатељима (то је било још првих година брака) и негде пред зору кренем, а стапно ми се врзма по глави та народна изрека о раном раниоцу... И, збиља, уграбио сам две среће. На прозору ме чекала жена и свастика да сруче на мене море грдњи што у зору долазим кући...

ПОНЕДЕЉАК 23 ФЕБРУАР

Био, ономад, комшија у селачком суду, па прича.

— Парниче се два селака већ годинама. И никако да се некако споразуму и нагоде... Дојадило то председавајућем, па им казао: „Слушајте људи, докле ће да се парничите... Зашто се не споразумете... Толико терање око једне ситнице... Навалићете на себе више судских и адвокатских трошкова него што вреди цео тај ваш спор... Зато, лепо, да се споразумете... Дајем вам један сат времена, па изиђите и као људи договорите се... И, парничари изишли. После једног сата вратили се. Претседник их питао: „Но, јесте ли се споразумели најзад?“ „Јесмо, госн судија!“ „Ето видите, тако брате. А, како сте се споразумели?“ „Па, тако, да онај који изгуби спор, плати све трошкове“...

УТОРАК 24 ФЕБРУАР

Опет комшија прича:

— Познајем једног чиновника, и ту скоро сретнем га и питам где сад ради, кад он, избаци као из рукава: „Код Дириса!“ Ја га, нарав-

но окупио:

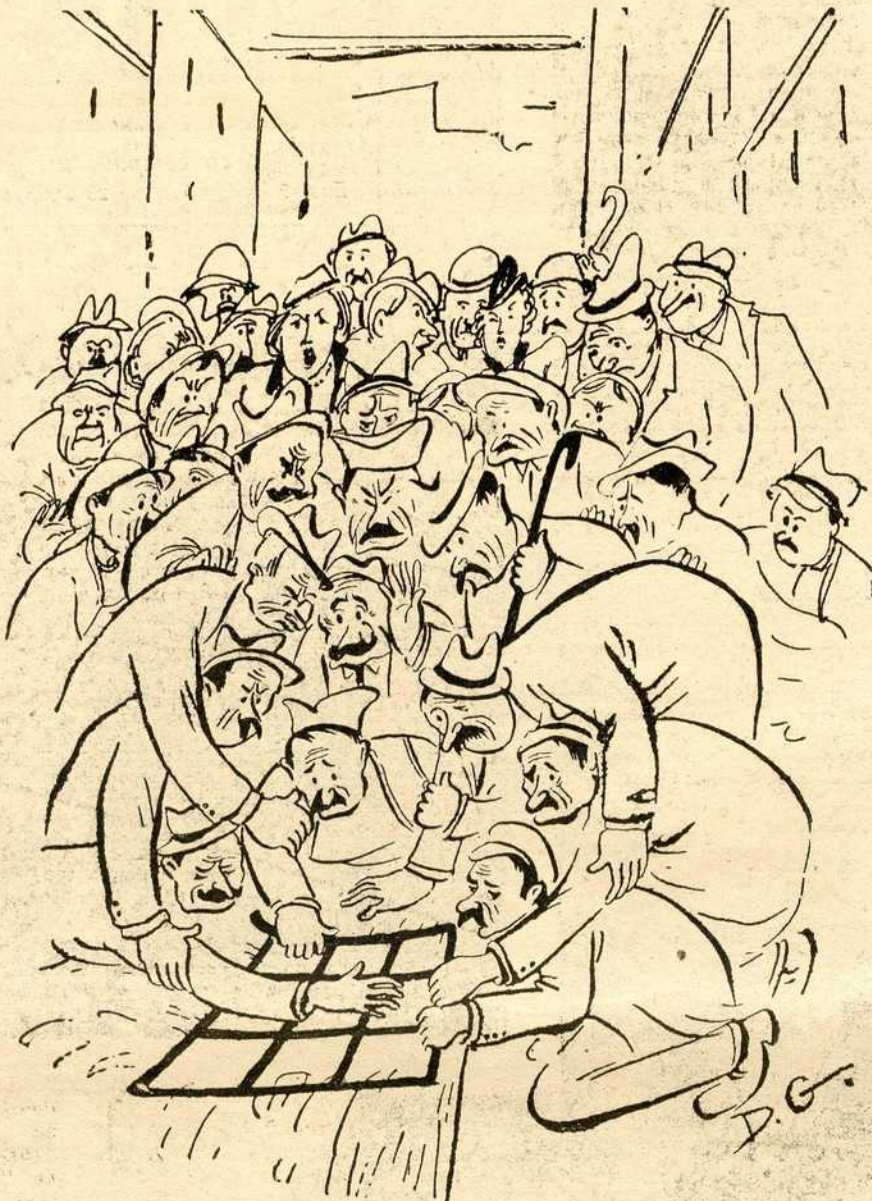
— Е, баш ми је мило... Главно је да се ради... А, како се ви снабдевате?

— Као и ви!

— Како као и ја. Па ја се снабдевам код вас, код Дириса!

— А, ја на „Црној берзи!“

Трагедија пушача

— Оде... тикавац!

СРЕДА 25 ФЕБРУАР

Ономад комшија добио неки позив од једног надлежства. Хитно да дође. И отишао, кад тамо ни он ни служитељ ни чиновници никако нису могли да дешифрирају коме треба да се јави с тим позивом, јер

онај чиновник мало више врцнуо руком кад се потписивао да ваљда ни сам није могао да прочита своје име...

И комшија се вратио пошто је издангубио толико време и ништа није учинио. Идућег дана ипак је некако пронашао тог чиновника с нечијим потписом. Свршио посао, а кад је требало да пође он му испричао ово:

— Давно, док је Владан Ђорђевић

био претседник владе био тако један окружни начелник који се нечитко потписивао. Допазли извештаји његови Владану и увек исти, нечитан, потпис. Напослетку досадило то Претседнику па дрмнуо начелника телеграфски да дође у Београд. Кад је овај дојурео, чак из неке паланке бестрага, примио га Владан и рекао му: „Знаш, позвао сам те само да те питам како гласи овај потпис“.

Отада начелник је неможе лепше цифрао свој потпис, тако да га је и неук могао да прочита...

ЧЕТВРТАК 26 ФЕБРУАР

Веровали или не, али својим рођеним ушима чуо сам једну дамицу, кивну на свог шефа, ко зна зашто, како прети: — Е, занат ћу да одем пред његову кућу да се о-клизнем и да паднем...

ПЕТАК 27 ФЕБРУАР

Позвали једног кувача у Кварт и саопштили му да очисти снег с крова А, он — мрзовољан кад је у питању ред и наредба — прекрстио се пред старешином и рекао:

— А, зашто с крова? Ко још иде по крововима па да му прети опасност да се не оклизне...

И, ако, комшија не претерује, тај кувач није очистио снег, него лепо посуо снег на крову пепелом... Доследан у свом инату „да се прави луд“

СУБОТА 28 ФЕБРУАР

Има једна кафана у Београду, у коју кад уђете, одмах вас салете да дате капут у гардеробу (која се, наравно плаћа) Узалуд се ви браните да се кафана не греје, и да вам је хладно...

И, шта ли ће тек да раде, петос, пита се комшија. Зацело ће тражити од гостију да се свуку у костим или у гаћице за купање...

М—ћ.

О СВЕМУ И СВАЧЕМУ

ЧЕТИРИ СТВАРИ НАЈЕДНОМ

Што је Гај Јулије Цезар могао истовремено да диктира неколико писама и још да прима грађане сматрало се у своје време као чудо Немачки песник Ер Даниел Шуберт (1739—1791) имао је још веће способности У неком друштву довршио је у исто време једну песму компоновао је диктирао једно писмо и с једним гостом расправљао о књижевности То је трајало пола сата Тада је прочитао своје писмо отсвирао и отпевао своју песму.

ТАЈАНСТВЕНИ БРОЈ 142.857

Ако се број 142.857 помножи са 2, 3, 4, 5, 6, добићемо резултате који се сви састоје од истих бројева који су само различито смештени у добијеним бројевима: 285.714, 428.571, 571.428, 714.285 и 857.142 Помножимо ли број 142.857 са 7, добићемо број 999.999 а са 8 број 1.142.856 Ако се овом милионском броју први број дода задњем, добићемо опет

број 142.857 Међутим још увек нисме на крају чудноватих својстава овога броја Ако помножимо тај број са 15 добићемо број 2.142.855 Додамо ли сада опет последњем броју први (2) добићемо опет број 142.857

ЧИШЋЕЊЕ СНЕГА

Један фински инжењер понудио је општини свога града један нов патент за уклањање снега са градских улица Према идеји тог инжењера потребно би било да се по улима дуж тротоара саграде доста дубоки канали покривени решеткама кроз који би слободно метао пролазити снег који ће одовога да се баца Приликом чишћења улица снег уместо да се товари на кола и да се извози ван вароши као што се то данас чини имао би да се баца у те канале У тим каналима међутим била би инсталирана нарочита цев кроз коју би стално пролазила врућа пара по принципу централног грејања Долазећи у додир са врућом цеву снег би се топио и отишао даље као обична вода Заједно са њим отишла би и пара која се охладила излазећи из цеви кроз спе-

цијално удешене отворе. Инжењер је мишљења да би се трошкови око инсталације тих канала и цеви као и трошкови око загревања исплатили с обзиром на велике издатке које има општина приликом уклањања снега по садашњем систему.

НОС КОЈИ СЕ СМЕЈЕ

Једном младићу који је приликом аутомобилске несреће изгубио нос био је путем операције направљен вештачки нос За ту операцију хирург је исекао потребно парче коже са једним делом мишића из младичевог чела Операција је потпуно успела Нос је додуше испао мало већи него онај први али се изненада показало да он има још једну и то доста озбиљну ману Наиме чим би младић почео да се смеје смејао се и његов нос, тј на њему су се појављивале боре које су се кретале Објашњење ове необичне појаве лежи како изгледа у томе што је хирург приликом операције пресадно и један део живца челног мишића који игра видну улогу у покретима при смењу.

ПОКРЕТНА СНАГА КИТОВА

Један француски научник који се специјално бавио проучавањем китова написао је један занимљив приказ о начину кретања те огромне животиње и о покретној снази која се том приликом развија. Да би својим истраживањима дао још више прецизности обратио се он једном поморском инжењеру те су њих двојица дошли до следећих резултата. — Кит дугачак 20 метара, тежак 80 тона, чим реп има дужину од 6 метара прелази на сат 12 морских миља, тј. око 22—24 километара. Покретна енергија која му је за то потребна једнака је 145 коњских снага

Главни уредник
Миролас Стевановић
Уредник Мића Димитријевић
За фотографије Александар Симић
Цртач Ђорђе Лобачев
Уредништво Поевкарска улица број 31
Телефон 25.010
Власник и издавач Српско издавачко предузеће А. Д. Јован Таковић
Администрација: Дечанска 31, Београд
Телефон 24.001—10 штампарија „Штампарииа Београд“ А. Д. Дечанска 31.

WWW.UNIBG.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

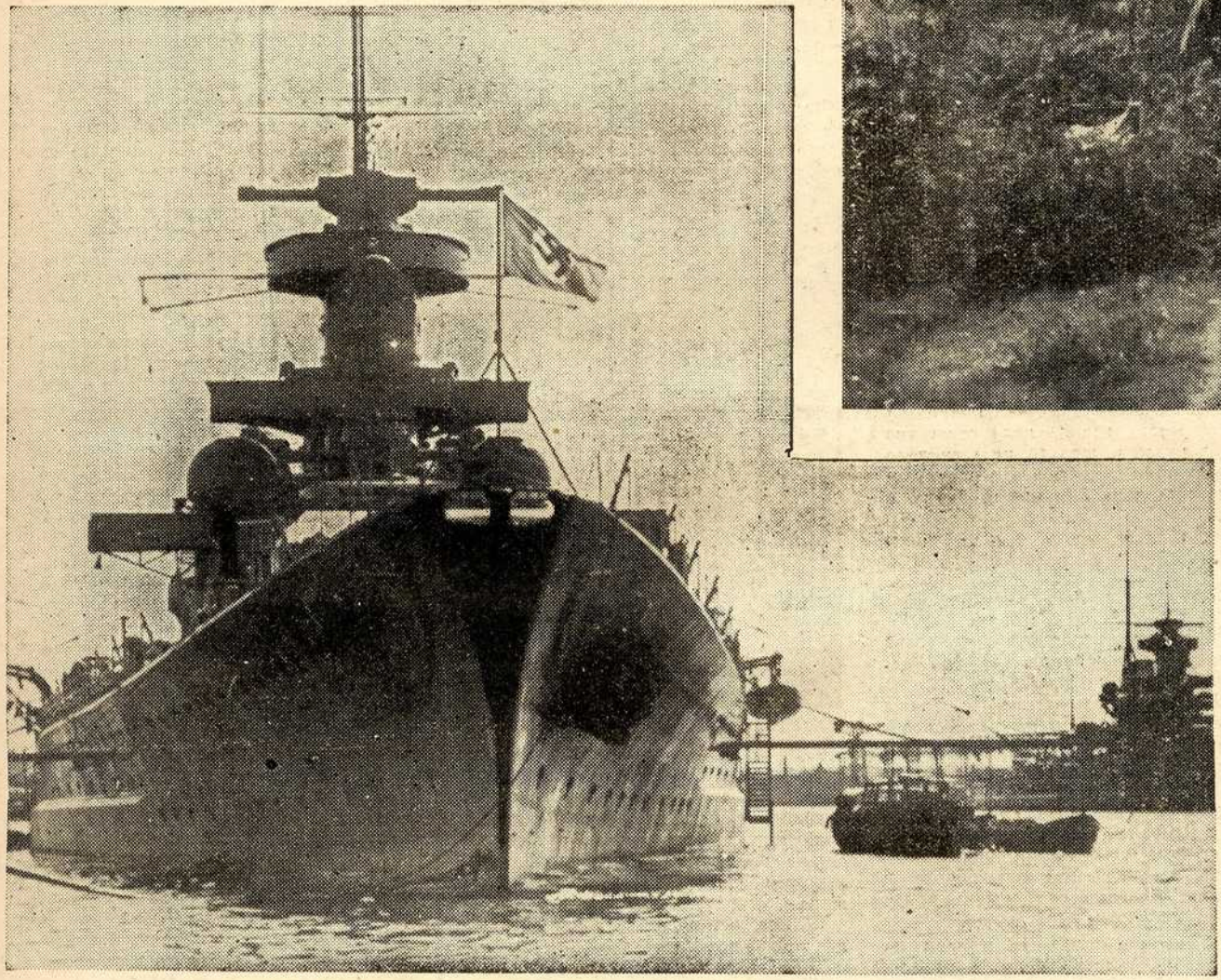
Кроз гогабаци

Вођа и Канцелар Рајха одржао је 14 фебруара говор пред десет хиљада будућих официра. Слика приказује салу за време Вођиног говора.

Рангун, престоница Бурме, налази се на дохвату јапанских бомбардера. Слика приказује симбол града: пагоду Шве Дагон, чије је куће покривено листовима чистог злата
(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Леву. — Немачки бојни брод „Шарнхорст“ који је 12 фебруара заједно са бојним бродом „Гнајзенау“ и крстарицом „Принц Еуген“, победоносно прошао кроз Канал, испред носа Енглеза. Овај јуначки подвиг немачке ратне морнарице изазвао је право запрепаштење у Енглеској

Леву. — Генерал Јуичи Тераучи, врховни заповедник јапанских борбених снага на јужном војном (Малака, Бурма и Холандска Индија).

Десно. — У Лисабону, престоници Португалије, свечано је прослављен поновни избор генерала Кармона за председника државе.

Београдски фоторепортер који је задужио јапанску царску породицу

Међу оним малим бројем људи који су доживели „нешто необично“, несвакидашње, нешто чиме би доиста могли да се похвале — кад не би били скромни — запело је и г. Света Грдијан, познати фоторепортер *Времена*...

Његов необични доживљај, несумњиво заслужује да буде испричан јер г. Грдијан је, једним, пуким и срећним случајем, ни мање ни више задужио јапанску царску породицу!...

Да не разумете погрешно. Популарни фоторепортер, иако је обишао много света, није био ни близу Јапана, а немоћи у самом Токију или у Двору Његовог Величанства — Тено... Па ипак није му то сметало да и данас још чува, као ретку успомену, једно

Принц Такаматсу (Снимци: О. Грдијан)

писмо у којем му се у име царске јапанске породице изражава захвалност, и одаје пуно признање...

То је било године 1930... Крајем децембра...

Брат Императора земље сунца, симпатични принц Такаматсу и његова млада и љубка супруга, Принцеза Кикико, били су на свом брачном путовању по Европи. Пратила их је дворска свита од двадесет чланова... Високи путници, дошли су и у Београд, као гости Блаженопочившег Краља Александра...

У хотелу „Српски Краљ“ у Београду били су резервисани апартмани за високе госте и за Њихову свиту.

По доласку у нашу престоницу принчевски брачни пар пошао је да обиђе варош. Шетња је била завршена око четири часа поподне, посетом Калемегдану. У пет је био заказан чај код јапанског почасног конзула у Београду, а потом вечера у Двору...

Сутрадан још прилично рано јутра, целокупан престонички полицијски апарат био је на погама!

Управа града била је обавештена да

је љубка јапанска принцеза изгубила негде своју бисерну огрлицу, нанизану на ланчић од платине и украшену брилијантским камењем...

Нестанак огрлице — која је представљала читаво богатство — није само због тога сжалостно грациозну и младу Принцезу Кикику (којој је тада било тек седамнаест година). Њу је нарочито ожалостило до суза то што је та огрлица била свадбени дар јапанског Цара, који је он предао својој снахи на дан њеног венчања, с његовим рођеним братом Принцом Такаматсу...

Међутим, док је полиција неуморно трагала за скупопеном огрлицом, тим журније што су идућег дана већ високи гости хтели да отпутују даље, Микадов дар био је већ на сигурном месту...

После оне посете Калемегдану, када су се Принц и Принцеза повукли, да се спреме за чај, фоторепортер *Времена* г. Света Грдијан враћајући се калемегданским стазама под снегом (и он је по дужности пратио кретање високих гостију) нагазио је случајно неки чудан предмет. Кад га је подигао видео је да је то једна блистава огрлица... Њену праву вредност он, наравно, није могао знати, али је претпоставио ипак да је огрлицу морао изгубити неко од јапанских дворских дама из свите принчевског пара.

Не забуђујући се много метнуо је огрлицу у џеп, и отишао у редакцију да доврши фотографије за лист уз сутрашњи извештај о протеклом дану Принца и Принцезе...

По завршеном послу, облачећи капут, сетио се на огрлицу и узео је телефоном да јави неком свом познанику из Управе града шта је нашао, и да га пита шта да ради...

Његовог познаника — полицијца није се много тинала цела ствар, из простог разлога, што то није спадало у његову надлежност, а о нестанку огрлице тога дана још ништа није био чуо...

И огрлица је остала у џепу, поред наклоне „Зете“ да преноћи.

Идућег јутра, пело до подне кудгод би дошао фоторепортер, је био дочекан питањима:

— Где си, море, човече?... Траже те полицијски агенти по целој вароши... Овде су већ трипут долазили!...

Уствари, целог јутра трајала је потрага за Грдијаном. А ево и откуда...

Док је тадашњи шеф опште полиције г. Милан Аћимовић давао упутства својим чиновницима поводом изгубљене огрлице, онај фоторепортер познаник плеснуо се по челу и рекао:

— Господине шефе, ја мислим да знам где је огрлица! Мени је неко телефомирао синоћ да је нашао на Калемегдану... Само, не могу да се више сетим ко је то био... Чини ми се неко од фоторепортера... И то ако се не вaram Гр... Грдијан! — сетио се г. Аћимовић.

— Он! И, разумљиво, места је фоторепортер био потражен. Прво телефоном, па кад га нигде није било, пошли су агенти да га нађу и да умоле да се јави шефу.

Најзад око подне појавио се Грдијан у кабинету г. Аћимовића. Насмејан, извукао је огрлицу из џепа, дунуо, затим марамицом отресао с ње дивански прах од „Зете“ и предао је...

По себи се разуме да је одмах састављен записник и да је одмах после тога г. Аћимовић однео скупопену огрлицу и лично је предао љубкој Принцези која је заблестала од одушевљења...

Принцу и Принцези објашњено је како је огрлица нађена и ко је нашао...

Срећна Принцеза отпутовала је идућег јутра с Принцом. На њену велику жалост није имала прилике да види поштеног фоторепортера, кога, по обичају, опет нигде није било, и да му лично захвали.

Тек после неколико дана јапанском почасном конзулу пошло је за руком да пронађе Грдијана и да му према Принчево писмену захвалност и као успомену једну скупопену табакеру од сребра и злата с царским грбом на њој...

Па ипак од успомене на тај свој необичан доживљај, старом симпатичном фоторепортеру остало је само је-

Принцеза Кикико

дно. Принчево и Принцезино писмо... Скупопену табакеру, украла му је пре неколико година служавка, (коју никада више нису нашли), а њему је остала шатула од плаве свиље и јеленске коже, у којој је годинама лежала...

Истина, остало му је још нешто врло драгоцено...

Тога дана када је нашао скупопену царску огрлицу на калемегданској стази, којом је утро сузе очајања љубкој Принцези, фоторепортеру се дубокуко насмејала срећа... Тог истог дана родила му се — кћи... Његова мала и љубка „принцеза“...

Д.

Године 1500 Холанђани су се искрцали у Малезији, утврдили на Малаки и одатле почели да заузимају велика острва: Зонду, Суматру, Јаву, Борнео, Целебес и групу Молука. Предводили су их Венецијанци са својим Марком Полом, који се нису нигде на Оријенту дуже заустављали.

Била је то епоха кад су Шпањолци заузели Филипине. Пред крај 1500 године Португалски доминioni су припали Шпанији због присаједињавања Португалске круне Шпанском двору, за владавине Филипа II. Затим су из руке Шпањолаца та острва прешла у руке Холанђана. Тада су била довољна четири брода са једва двестотине-педесет наоружаних људи, који су пошли из Холандије да би 1596 године заузели Суматру и Бантан, а наредним експедицијама Јаву и друга острва.

Тако је постала огромна империја Холандске Индије која је седамдесет два пута већа од саме Холандије, са својих 60.000.000 становника.

Суматра је још груба, полу-дивља. Јава је сва у цвету, а мала острва Бали тако су грациозна. Затим долазе богати и још непотпуно познати Борнео и Целебес.

Насупрот Суматри и Борнеу, Јава је сва обрађена и бујност вегетације је толика да плантаже изгледају као вртови богате екваториалне флоре. Ово острво је изванредно богато а близина других само још више истиче његову обилност.

Симпатичан је контраст између оријенталног и европског који налазимо у лепим јаванским варошима, њеним обалама и планинама. Батавија, главни град острва и Архипелага са пола милиона становника седиште је гувернера. Соерабија их има 220.000 од којих 20.000 Европљана. Затим долазе Семаранг, Бандоент, Соеракарта, Бокфа и многе мање вароши и села. Расута дуж обале и по брдима. Обрађивање терена пољено је на мање или веће делове. Култивација већих делова заузима скоро три милиона хектара читаве Холандске Индије од којих се 540.000 налазе на Јави и Мадурџи.

Само на острву Јави запослено је на плантажама гуме великим 288 хектара, 9 милиона људи. Затим долази гајење шећерне трске која се простира на огромним шећерним пољима. У Холандској Индији обрађено је 250.000 хектара кафе и то већином на Јави, 140.000 хектара чаја, 380.000 хектара дувана. У унутрашњости Архипелага гајење пиринча заузима четири милиона хектара и пшенице два милиона. Затим долази произвођење бибера, хине, карамфилића и других зачина. Седам милиона километара дугачке су шуме на Јави, а 31.000 километара су на другим острвима, те имају у изобиљу и ретког дрвећа.

Холандска Индија даје 2.500 килограма злата годишње и 22.000 килограма сребра.

Велики извори петролеја се налазе на Борнеу и Суматри али и Јава не изостаје много за њима. Развијена је индустрија рафинирања уља и шешира од бамбусове трске који се извозе на милионе.

Са својим лепим варошима, асфалтираним путевима, пољима и плантажама пиринча, сличним парковима и вртovima са неизмерним богатством, шаренилом костима и срдчношћу становника Јава претставља заиста један диван егзотичан крај Екватора добро обрађен и продуктиван.

Ариалдо Фракарולי

Јава, врт екватора

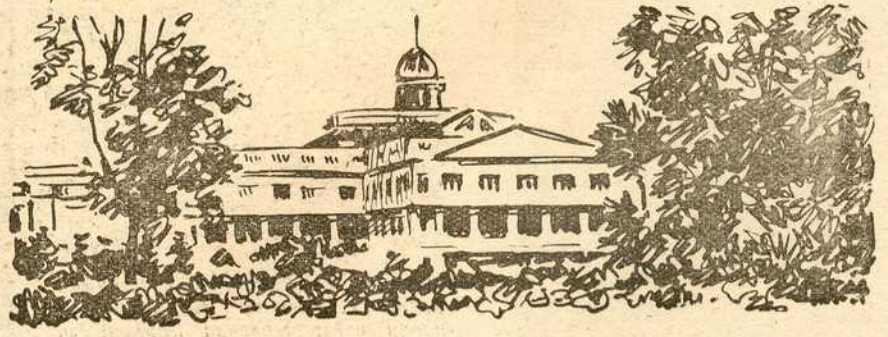
Много сам крајева видео на свету али највећи утисак оставили су на мене велика и мала острва Холандске Индије.

То је Архипелаг који запањује лепотом својих панорама бујношћу своје вегетације и богатством сваковрсних извора

Овај Архипелаг који почиње Зондом а завршава са групом Молука, има као најдрагоценију перлу свога бердана острво Јаву.

Њена територија је велика као пола Италије а 40.000.000 становника настављени су на том делу земље. То долази од велике плодности земљи-

шта које може да нахрани толико људи. Цела територија острва је интензивно обрађена

Гувернерова палата

Нешици у ЗАРОБЉЕНИШТВУ

Колико је данас тих скромних и тихих породичних кутака у којима се не гаси кандило и молитва за здравље оца, мужа, брата или сина који су далеко — у заробљеништву...

Колико је само бака и мајки који своје унучиће малишане успављују причама о тати који ће ипак једнога дана доћи... Колико је те миле дечице која свакога дана, ко зна по колико пута питају:

— Када ће доћи татица?

Колико само топлих и нежних писама свакога дана испише дечија рука, и колико у тим писмима за онога који ће га стегнута срца читати када му буде стигло, има и радости, и среће и суза...

*

И над је тако, кад стрепње и наде не остављају душу, зар је чудо што су многе мајке, многе добре, истинске српске мајке, да олакшају срцу и да дочарају слику татице чије чедо расте и чека, узеле да воде ручицу свог малишана над писмом заробљеноме оцу...? И зар је чудо што се многа писма излију у песму, невешту можда, али песмицу писану срцем, уздасима, писану осећајима кроз које говори бескрајна, вечна љубав...

Једну такву песмицу што су је писали једна осамљена Српкиња, жена и њено јединче, Српче, њиховом татици у заробљеништву, објављујемо данас... Њене редове, њене топле речи, знамо, упиће присно, толики наши заробљеници, када је буду прочитали у КОЛУ...

Песму нам је предала гђа Смиљка Чок и њен јединац Андреј, један златан малишан, који, као и толика друга дечица, обожава свог татицу... Песмица, неизмењена у редакцији овако гласи:

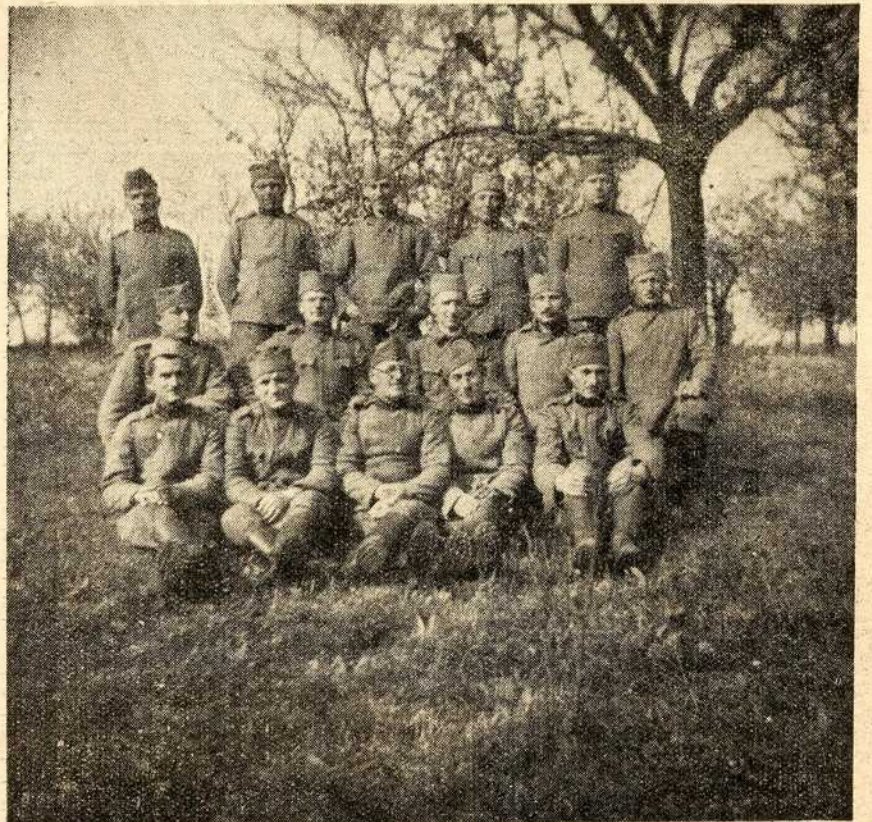
МОМ ТАТИЦИ У ЗАРОБЉЕНИШТВУ

Често ми о Теби прича мајка,
Лепо и нежно — као сан, к'о бајка,
А ја је слушах дуго, без речи
И увек видим њене сузне очи.

Ја склапам руке кад кандило гори,
Јер мама се моја често Богу моли,
И док пролазе тако дани и ноћи,
Ја шапућем:
»Када ћеш тата своме сину доћи?!«

Молитву шапућем, пратим мајку драгу
Подижем душу свемогућем Богу,
И док нечујно, тихо, долази анђеол ноћи,
Да склопи моје снене очи,
Чујем тих шапат:
»Спавај и расти сине, тата ће доћи!«

Спавам...
И сањам лепе снове:
Како ме тата себи зове —
К'о некад...
Трчимо у игри по собама нашим
И ничег, ничега се тада не плашим,
Ни »баба роге«, ни ове...
Јер татица ме себи зове.
Ја спавам,
А мило и тихо шапуће ми анђеол ноћи:
Расти и спавај сине, тата ће доћи...!

(Снимци: Приватна својина)

Редакција КОЛА сматра за пријатну дужност да обавести своје српске читаоце, да је захваљујући предисретљивости и пуном разумевању немачке власти, одобрено претплативање ратних заробљеника на КОЛО, и то од **првог фебруара** ове године.

Тиме ће бити задовољена жеља хиљаде и хиљаде наших читалаца који су било писмима или лично распитивали да ли могу претплатити своје миле и драге у заробљеништву на наш лист. Тиме је испуњена и жеља саме редакције КОЛА — жеља која је била и циљ, постављен још у почетку излажења листа — да КОЛО, као једини српски илустровани и породични лист, буде и једна веза, топла и срдачна, између српске породице, Отаџбине и наших у заробљеништву.

Претплата се може уплатити и с тим да тече од **првог фебруара**. За **ЈЕДАН** месец она износи 24 динара, за **ТРИ** месеца: 72 динара, за **ШЕСТ** месеци: динара 144.

Претплату треба слати на „Преса“, Влајковићева улица број 8, с читко написаном адресом заробљеника.

Аему, аему!

ло једино занимање, и да постану корисни чланови Сједињених Држава Бразилије. Разуме се да ово траје страховито дуго, и да треба да се сагледају огромне тепихе скопчане с безброј опасности. Али, упркос свему томе, сваке године велике површине дотада непроходне дунгле ослободиле се море опасности ратних банди и отровних стрела. Миролубивост и радност ухвате корена тамо где су ти појмови дотада били непознати. Упоредо с њима, наука ступа у борбу с болештинама које шире отровни инсекти, а које су можда биле још већа препрека напретку него ли сама дивљина и непроходност дунгле.

Утро на Амазону, пре него што сунце осуши и спржи зеленило и убије му живот или смрад, мочвара почне да се испарава и лебди као густа копрена у ваздуху, као да у себи садржи сву лепоту и живост боја свих пролећа на свету.

Небо је насмејано плаве боје; трава, шумско биље и кише златних цветова који падају с грана „пао д'арка“ блистају се од росе која се прелива у шареним дугиним бојама. Тежак мирис орхидеје опија и скоро гуши о-појношћу; бела магнолија као да гори

сву ову живост и радости. Небо постане бакарне боје, трава и зеленило почне да пушкета, цвеће магнолије да вене. Мирис орхидеја изгуби се у болесном смраду испаривања трулежи; гласови шуме уједине се у један једини крештави протест...

Кроз густу копрену дунгле која се као непрозиран кров наднела над реку пробила се једна светла сунчева зрака и изненађено застала на мирној површини воде. Огромно лишће „Викторија рејне“ са чворовима светло плавог цвећа украшавало је, уједно стварајући мекану баријеру кроз коју од праисконских времена није прошао ниједан чамац...

Сада је полако попуштала, достојанствено, скоро уздишући, угубала се под притиском једног издубљеног чамаца тераног снажним завеслајима двојице Индијанаца. На стражњем делу чамаца седели су два бела човека под grubим заклоном од палминог лишћа и пушили.

Као на неку нему заповест Индијанци су престали да веслају. Чамац је полако застао. Једно јупати дрво просуло је кишу цветова као сјајне сузе. Обавио их је плашт праисконске тишине...

вени вековни страх који је генерацијама прелазно с колена на колена истраживача лебдео је у њиховим мислима, док су се Индијанци одмарали на веслима, окружени зачараном празником реке и дунгле која се простирала око њих. Дунгла је била тиха и нема јер је било доба кратког екваториалног сутона, као да уздржаним дахом очекује нагли прелаз у ноћ, која ће је убрзо завити у свој непрозиран плашт...

Оба бела човека били су чланови Индиано Сервиса. Одлазили су на нов положај, напред у девичанску дунглу...

— Веслаш четири миље да би одмакао свега пола миље од места са којег си кренуо. Таква је Амазона. Упорна. Поставља препреке и замке на сваком кораку...

Млади Бразилијанац је ућутао. Замислио је посматрао обалу која је промицала поред њих. Амазона их је упорно враћала назад...

— Ипак смо имали среће да пронађемо релативно чисти део реке. Раул, — одговорио је његов друг Философски. — Напред. Напред, увек напред... Морамо увек дубље и дубље у дунглу... И сам знаш ону стару пословицу — „Ко год окуси сок асаје неће остати миран у својој кући“...

— Знаш... Узалуд је да се опиремо ономе што је много јаче од нас. Обједи смо можда исувише често окупали сок асаје...!

Заћутали су. Кроз мисли обојице као да су у исто време пролазиле приче о гозбама Курпиарија, који својим боговима жртвују најлепше девојке свога племена дајући им страшни отров. Док оне умиру у најгрознијим мукама, цело племе, опијено од алкохола у којем су помешане самлевене кости њихових предака — „Јер боље је наћи се у утроби пријатеља него ли рептила или инсеката“ — дивље скаче око њиховог одра...

— Аему, аему! — на Туни диалекту. — Другови, ваша браћа долазе у миру доносићи дарове мира...

Огромне, непроходне дунгле Бразилије још увек љубоморно чувају своје тајне од очију белих људи. У њиховим дубинама живе племена која још нису ни видела белог човека, до којих није успела да допре чак ни бледа сенка цивилизације коју представљају бели људи. Једина власт која њима влада, једина коју они признају још и сада, у двадесетом веку, веку савршених техничких проналазака, веку који често с поносом назива себе „машинским веком“, власт је њихових племенских врачева и паганских богова...

Да би истражила и скинула вео тајне са огромног зеленог пакла Мата Гроса, бразилијанска влада је створила организацију звану „Индиано Сервисо“ са диновским задатком да на миролубив начин шире власт и цивилизацију и придобију многобројна индијанска племена људождера и ловаца на главе, чије је ловиште Амазона и густа мрежа њених притока.

Сваки члан Сервиса добије комад земљишта на крајњој ивици цивилизације. Тамо он себи подигне колибу и високо у врху највишег дрвета платформу са које свако вече, када се приближи ноћ и замре крештање мајмуна и папагаја и урликање јагуара и хијена, помоћу мегафона шаље своју поруку миролубивости и пријатељства у дрхтаву тишину прне ноћи дунгле. Понекад певају или свирају на виолини да би измамили урођенике из њихових скровишта. Радознали дивљаци долазе да пронађу и виде ову необичну нову птицу и наплазе на дарове који као изненадан плод висе са дрвећа. Док се Индијанци радују њићувама и огледалцима један глас високо изнад њихових глава говори им о доласку белих људи и њиховом пријатељству према својој индијанској браћи...

— Аему, аему! — на Туни диалекту. — Другови, ваша браћа долазе и у миру доносићи дарове мира...

Испрва бојажљиви и неповерљиви Индијанци крадом односе дарове, али доцније постану толико поверљиви да отворено долазе и евентуално приме дарове из руку којима припада глас — који се као неким чудом материјализовао и претворио у белог човека.

Овом тактиком неустрашиви чланови Сервиса придобијају племена дивљака који се налазе на најнижем ступњу примитивног живота. Успевају да их умире и одврате од непрестаног слепог ратовања које им је би-

од живих боја колибрија који немирно лебде око њених цветова; мајмуни поверљиво чаврљају; птице звижде а рибе као сребрне стреле искачу из воде за пленом...

Али сунце се појави и намршти на

У жилама белих људи у чапцу текала је крв многих народа, далеких, незнатних предака, пионира повезаних заједничком борбом против пасивног, застрашујућег отпора природе. Освећај тајанствене примитивности, скри-

Биљке разбојници

Међу биљкама постоји око 400 различитих врста које се хране, као и многе животиње, — месом. Оне су, што је најинтересантије, одлични ловци и прави су мајстори у налажењу своје хране. Многе од њих одлично су прилагођене на овај начин живота и имају специјалне органе за хватање плена, који се, најчешће, састоје од инсеката.

Код две тропске биљке, Дарлингтоније и Сарапеније, лишће је претворено у нарочите клонке које личе на вршке за хватање риба. Каткад за лов служе нарочито преиначени листови који личе на лулу, на чијем се дну налази специјална течност. Унутрашњост ових преиначених листова покривена је дугачким длакама које су окренуте наниже. Када кроз отвор упадне птица, инсект или чак и миш, и поред свих напора немогуће им је да се избаве из ове живе клопке. Ове жртве брзо се удаве у течности која се налази на дну, и биљка их свари.

Биљка Дионеа има нарочите органе за хватање инсеката. То су наставци на лишћу, које има облик отворене кљиге. Обе лиске носе са унутрашње стране ситне бодље. Ако инсект, који је пао на лист, додирне једну од ових бодљи лист се склапа, уловљена животиња се брзо угуши, а биљка упије све растворљиве састојке, па се, пошто је плен стварен, поново отвара.

На влажним ливадама и тресавама високих планина Србије расте једна оваква инсективорна биљка — росуља. На горњој страни њеног лишћа налази се једна лепљива течност коју луче нарочите жлезде: ових жлезда има највише по ободу листа. Када се неки инсект спусти на лист, залепи се као на лепку за муве, и уколико више покушава да се ослободи, утолико више се прилепљује, нарочито када се приближи листовом ободу. Када инсект угине, лист почиње да се повија и потпуно га обухвата. Пошто је инсект поједен, лист се поново исправља и чека нови лов.

У тропским крајевима постоје многе изванредно интересантне врсте инсективорних биљака са бизарним и чудним апаратима за ловљење чак и крупних инсеката.

Најмања држава на свету

која има свега 21 војника!

Данас многи жуде за једним таким месташцем где се човек може мирно одморити, не водећи рачуна о рату, ситуацији, о авионима, о тенковима и другим чудима ратне технике. Свет је захватио ратни пожар, и скоро цео постао је поприште.

На ипак, у Европи постоји једна државица које се ама баш ништа не тиче што на све стране грме топови. Ратна олуја не узнемирава њене становнике. Грађани живе у слози и љубави, гледају своје послове, а догађаје у свету, препричавају увече, поред топле пећи...

Реч је о најмањој државици на свету, независној републици Сан Марино...

*

Сан Марино, налази се у срцу Италије, на обалама Јадранског Мора. То је стара државица, пуна чудних супротности. Историја вели да је ту државицу основао Далматинац по имену Марино. Он је, кажу, побегао тамо да би се спасао од Диоклецијановог терора. Међутим, то је доста нејасно. Неки причају да је име државице такво зато што је Марино дошао с мора (маре) и остао у Риминиу, тражећи савла као каменорезац.

Прво Мариново скровиште био је један каменолом на брду Титан. Временом се ту створило и читаво мало насеље, које је узело име свог оснивача. Пуних шест векова становници су живели од сточарства и земљорадње.

Сан Марино постаје утврђење оног дана кад су запретиле најезде Сарацина, Нормана и других завојевачких народа. А кад је средином тринаестог века проглашена и република, добио је политички значај. Окодне државице увиђају да је Марино нова република јака и напредна и отимају се за њено пријатељство. Држави

IN MEMORIAM

Станислав Бинички Чика-Сташа

У Београду је 14. фебруара 1942. године преминуо Станислав Бинички наш познати композитор. Бинички је у току свог дугог плодног живота био врло омиљена фигура у нашем уметничком свету, а и остали Београђани су га необично волели. Станислав Бинички је компоновао прву нашу оперу „На уранку“ и безброј наших песама.

Родио се 27. јула 1872. године у селу Јасици, и син је наше грудце. Био је врло агилан. Тако је био и међу оснивачима наше прве музичке школе „Станковић“. Исто тако основао је први српски симфонијски оркестар. Његово име је код нас везано за прве почетке чисто српске композиторске уметности. Али и као човека наши уметници и публика још дуго ће га се сећати.

ца се простире на 64 квадратна километра а има 14.000 становника.

Минијатурна државица неколико пута била је у опасности. Године 1556. Папа Павле Четврти покушао је да присаједини Ватикану ову републику, али није успео. Доцније Наполеон склани накт са Сан Марином. Нарочито изасланик примљен је са великим почитима. Наполеон је нудио републици оружје, храну и нове територије, али мудри грађани то одбијају примајући само — жито... Та умереност спасла је доцније опстанак републике, јер је Метерних на Бечком конгресу 1815. године имао у виду њено лојално држање.

*

Борећи се и сама за опстанак, република Сан Марино никад није заборавила да пружи уточиште људима који беже да спасу главу. Многи истакнути политичари склањали су се у малу републику. Најпознатији од свих био је Гарибалди, који је бежећи пред панском војском са 140 својих приврженика дошао да потражи тамо одмора и заштиту. С њим је стигла и његова жена Анита, која је ту и умрла, не дочекавши срећу да и својим очима види уједињење Италије.

*

У свету се мало говори о Сан Марино. Једино кад се бира нови регент или капетани републике. Они се бирају по уставу из 1600. године. Највећу власт имају старешине породице. Године 1906. отворен је савет шездесеторице. Извршну власт имају девет саветника и два регента, изабрани из савета шездесеторице на шест месеци. На дужност ступају првог априла и првог октобра. У послу их помажу два државна секретара који се брину за унутрашње и спољне послове и за финансијске промене.

Кад ућете у Сан Марино више нисте на италијанској територији. На граници вас не дочекује ни цариник ни жандарм. Серпентинама се пењете према високим оштрим стенама, чији је највиши врх висок 749 метара. На вратима вас увек дочека неко од грађана, спреман да вас одведе у једини хотел „Титан“. Гостију има ретко. Пасош вам не треба, довољно је да се унишете у хотелску књигу. Брава на вратима не ради: није ни потребно. „Није обичај да се врата закључавају“ кажеће вам портир.

Обилазак републике право је уживање. Уским, каменим степеницама долази се на зидине. Зуб времена је ту још немоћан. Над провалијом од неколико стотина метара ова утврђења пркосе облацима. У дубини, доле у граду налази се фудбалско игралиште. Тамо деца играју и трче. Док доле грми од граје, горе је тишина достојна орловог шнезда.

Стиже се пред велику, гвоздену капију на којој пише: „Забрањен улазак публици.“ То је затвор, ма да су врата широм отворена. У хелијама нема никог. Република је једина држава на свету, где је криминал потпуно — непознат. Затвор се већ годинама не закључава. Последњи пут био је у затвору један човек који се усудио да тражи грубо милостињу од неких гостију.

У средини државице, на тргу, леже се лепа грађевина Палацо Публико, која је, уствари, резиденција двојице регената. На улазу су републикански гардијети.

У пролазу кроз дворач можете видети велику, свечану салу у којој се одржава конгрес. У дну је престо регената. Изад престола налази се платно са сликом Светог Марина. На седиштима регената латинским словима пише: „Највиши у савету слободних“. У грбу републике и данас стоји с правом реч „Либерта“. Насупрот престолу налази се као символ породице лепо, оригинално огњиште.

Обичаји су овде врло лепо. Сваки грађанин може да буде примљен код регената. Примање је четвртком. Сва-

ки грађанин може једног дана да постане регент и онда нема права да напусти републику ни за један тренутак.

У Средњем веку Сан Марино је имао и своју војску, малу али јаку. Док су друге државе у свету повећавале број војника, овде је он смањиван. Најзад је решено да сваки регент мора да набави неко оружје за одбрану. И оружја је било доста, али војника — мало... Зато су увек најмљивани странци. Најмљенике је предводио прво капетан милиције, а касније заповедник, један од грађана. Сви грађани мора да служе извесно време војску.

Данас републиканска гарда има свега 21 војника. Наоружање се са-

стоји из пушака, сабаља и „артиљерије“ коју сачињавају два старомодна тона из 1905. године. Данас ти топови још пуцају, али само за време свечаности, за увесељавање грађана. Службу око топова врши шест људи...

У овом рату не учествује ниједан грађанин Сан Марина.

Република има своју болницу где се и сиромашни и богати лече бесплатно. Лекар не узимају хонораре. Порези су мали.

Веома срећно и задовољно грађани Сан Марина живе својим одвојеним животом. Они су захвални својим регентима што чувају љубоморно неутралност и слободу републике, јер знају да ће тако сачекати лепу будућност...
J. O.

(Снимак: С. Грдијан)

Уметност клизања код нас

Неодигравање фудбалских утакмица допринело је много развоју осталих спортова. Фудбалска публика, која се интересовала само за фудбал, у недостатку ногометних утакмица, испољила је интересовање и за остале спортове. Отуда да је свако спортско такмичење последњих недеља посећено толико да за све није било улазница. Пре две недеље преко хиљаду љубитеља боксерског спорта нису могли да уђу у салу Радничке коморе. Прошле недеље многи су се вратили са Ташмајдана, јер за њих није било улазница. Све то показује да је интересовање за спортска такмичења код нас веома порасло.

Уметничко клизање на леду је један од најлепших спортова. Раније смо видели у Београду неколико веома успешних такмичења, уз учешће познатих немачких и мађарских клизачица и клизача. Гостовање Карла Шефера претставља свакако један од најлепших спортских догађаја у Београду.

Али једно, чисто домаће такмичење

у уметничком клизању на леду, још није приређено код нас. Учињено је тек прошле недеље на клизалишту БТК-а. И потпуно је успело. Показало се да се наша омладина заинтересовала и за овај леп спорт и да је за кратко време постигла знатан напредак.

С обзиром да је уметничко клизање код нас почело да се гаји тек од скора, младе клизачице и клизачи потпуно су задовољили публику својим знањем. Неки од њих имају врло много талента и ако наставе да вежбају марљиво, развиће се у изванредне клизаче.

Нарочито су запажене госпођице Рош, Петровић, Маринковић и Станојевић, које су са успехом извеле своје тачке. Од дечака истакли су се нарочито Ивковић, Новаковић и Башић, а међу сениорима Милкић и Радојковић.

У току ове зимске сезоне БТК намерава да организује још неколико сличних такмичења, што ће свакако допринети развоју и популарности уметничког клизања на леду.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПРЕМИЈЕРЕ За војнике

На свим великим културним и уметничким приредбама у Немачкој, нарочито позоришним и биоскопским, првенство имају војници. У првом реду рањеници, затим војници на осуетву и уопште припадници војске, који траже разоноду.

У последње време уведен је обичај да се премијере у позориштима и биоскопима дају прво пред војницима. Некада, у мирно време, премијере су биле привилегија извесног ограниченог круга, а данас је то привилегија војника. Ове претставе се дају у затвореним просторијама, само за војнике. Њима припада данас право новине, право прве оцене неког уметничког дела или комада. Њихово расположење је мерило за будуће расположење публике и успех самог комада. Наша серија слика приказује неколико момената с једне такве оперетске премијере.

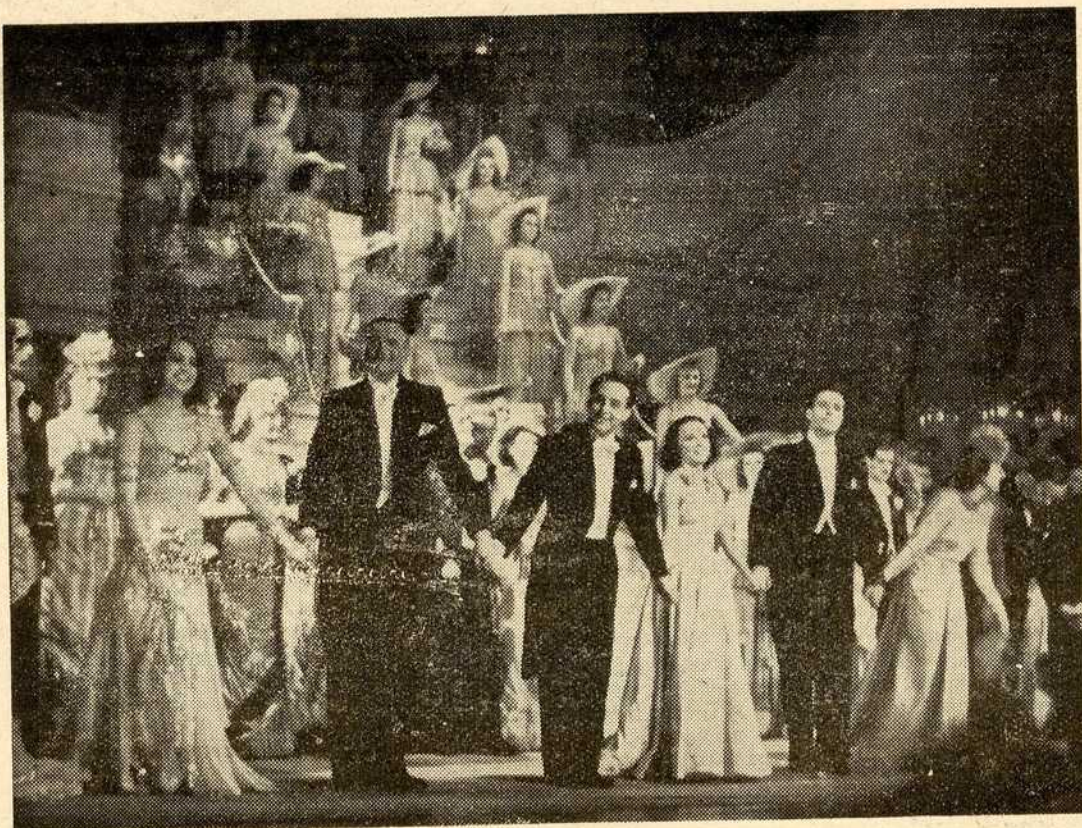
Доле — Лене балерине у својој гардероби за време паузе причају о успеху који су доживели на премијери.

Балет је увек главна атракција. Истина, овако види претставу само суфлер из кућице

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Олушевљени гледаоци војници својим бурним пљескањем награђују глумце и играчице.

Рањени војници у фоајеу позоришта за време паузе.

ЧОВЕК КОЈИ ПРАВИ НОВАЦ

Док г. Кун израђује један дрворез, његов најмлађи унук, петогодишњи Милорад, наслоњен на сто, са великим интересовањем прати рад свога деде.

(Снимак: А. Смиљћ)

Господин Вељко Кун је човек шездесетпетих година, висок, ретке седе косе, оштра погледа и тамне пути као поморац. Његова бела шиљаста брада и лепо неговани бркови, као и витки, спретни прсти рекли бисте одају старог искусног хирурга, а јасан говор и живахни покрети наводе вас на мисао да се пред вама налази стари, послужени официр. Али г. Кун није ни једно, ни друго, ни треће. Он је ксилограф, уметник у дрворезу, и то у изради дрвореза за вишебојну штампу, што претставља праву реткост. Као такав он има и врло ретко, јединствено, занимање. Он „прави новац“, милионе, милнаде, баснословне суме, — а ипак није богат човек. А то зато што он тај новац прави за Народну банку, а не за себе...

*

Разговарали смо са господином Куном. Он нам је причао о томе како је постао ксилограф, о ксилографији уопште, о томе како је почео да прави дрворезе за новчанице и о своме непрекидном, дугом, 50-годишњем раду.

Али, да почнемо испочетка...

Још као осмогодишњи дечак г. Кун је једном препртао једну новчаницу и показао своме оцу који је седео у друштву пријатеља. Новчаница је била мајсторски израђена, и мали Вељко очекивао је да га похвале. Али су пријатељи његовог оца брижно рекли: „Дете, дете, ако тај посао наставиш не гине ти Пожаревац...“

Међутим, и поред тако рђавог претказивања он је наставио започети посао, а врши га још и данас. И не само да није доспео у Пожаревац, него је многе за исту ствар послао тамо, указујући на фалсификате...

*

Када је завршио четири разреда београдске реалке г. Кун је ступио у овдашњу Државну штампарију да учи ксилографију. И већ после две године рада, другог марта 1892 год. напустио Београд и одлази у Будимпешту, затим у Бреславу и најзад у Берлин. Примљен, с почетка као неiskusан дечак, Србин из Београда, он ускоро у Берлину израђује дрворезе који привлаче пажњу и чак дивљење.

У остави (дрворези г. Кун)

Ускоро су се отимали око њега за израду дрвореза за илустроване каталоге, па и научне књиге, и то за веома ретку израду дрвореза у вишебојној штампани.

— Радио сам годинама и годинама само један посао, каже г. Кун. Дубоко сам дрво. Нагнут над плочом од шимширова дрвета урезивао сам линије, хиљаде малих, ситних, под лупом једва видљивих линија, које су претстављале само једну нијансу. А тамнијих и светлијих нијанси на најобичнијем цртежу има доста... а на банкноти?! не питајте.

— А када сте почели да радите дрворезе за наше новчанице?

— Пре једанаест година. До тада су се наше новчанице израђивале у Паризу, где су их радили мајстори Делон и Рита. Када сам чуо да ће се у будуће наше новчанице радити у домовини и да се намерава довести ксилограф из иностранства, отишао сам у Завод за израду новчаница и јавио се. Гледали су ме с неповерењем: Хм, Србин?! Нису веровали у мене. Али кад сам израдио прву новчаницу били су потпуно задовољни.

— А коју новчаницу?

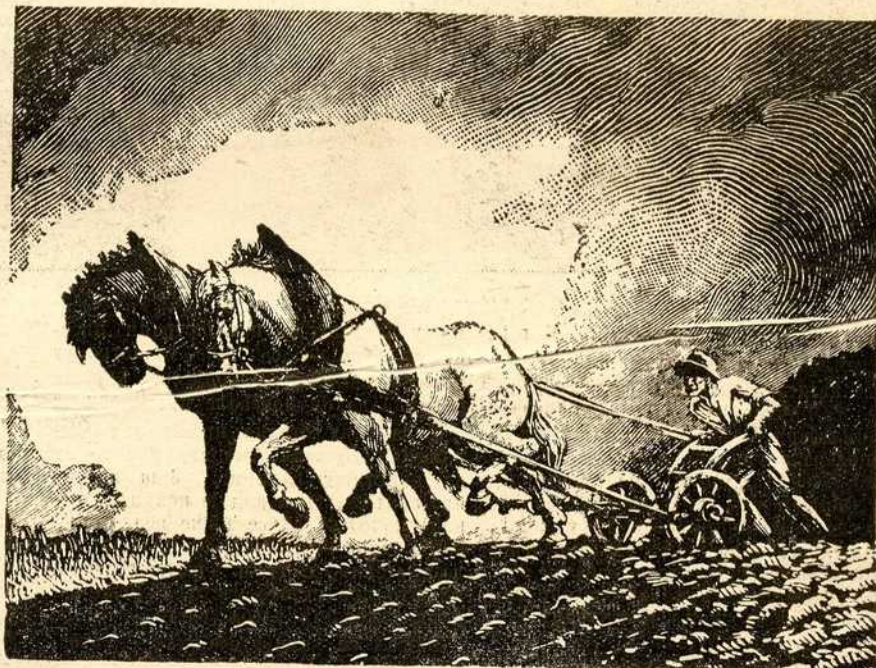
— Била је то педесетинарка са ликом покојног Краља Александра и заливом Боке Которске. А онда су дошле остале, све до данас. Од десет-

динарки до хиљадарки у бившој Југославији, а после рата прерада старих и ове нове које су у последње време пуштене у промет.

— Колико вам је потребно времена па да израдите једну новчаницу у дрворезу?

— Па, отприлике, пола године и

ва још двојина. Али мој син Андреа Андрејевић Кун, коме је сада 35 година ради у више боја исто као и ја. Вредан је и зна. А и овај мој најмлађи унук ваљда ме неће изневерити. — Ту показује на петогодишњег дечака који, док разговарамо, стално стоји поред њега ослоњен на сто, —

Орање

више. Дуг је то посао и пинав. Све се ради ситним алаткама и простом руком стално гледајући кроз лупу, јер има линија и зареза који се уопште не могу видети простим оком. А да би и ти најфинији потези могли бити прецизни мора и дрво да буде специјално и то шимширово, нарочито турско-малоазиско шимширово дрво, а....

Ту нам г. Кун показује неке своје радове којима се занима код куће у слободним часовима: мртва природа, орање, портрети...

— ...овакви, грубљи дрворези, раде се и на крушковом дрвету.

— Да, да, наставља г. Кун, као за себе, 50 година непрестаног рада, осим у последње време, 50 година над дрвеним плочама.

— А имате ли заменика кад једном престанете да радите?

— Незнам. У бившој Југославији некада је било пет ксилографа али су радили само црно-бело. Данас су жи-

Много се занима за мој и очев рад и увек нешто прта... Ја ћу другог марта прославити 50 година овог рада и ко зна колико ћу још проживети, а ко ће ме наследити — нејам.

*

Г. Куна смо оставили да настави један свој рад у крушковом дрвету. Оставили смо га занетог у уметност коју су још пре Христа започели Јапанци и Кинези и коју су у XV и XVI веку популарисали у Европи немачки уметници Алберт Дирер и Хајнц Хелбајн, чувени по религиозним мотивима у дрвету у уметност која је великим делом слободном техником рада прешла у груби дрворез и занемарила своја примарна начела. Али г. Кун није од њих отуђио. Он и данас оштрим погледом кроз лупу урезује хиљаде малих, ситних, једва видљивих линија и зареза који претстављају нежне преливе спојене у слику...

Пиља

Хамурје АМЕРИКЕ

(Пише: Олаф Берксон)

Лето — Ветерани из светског рата — Да би обратили пажњу на своје страшне животне прилике, пошли су у Вашингтон, где су предали једну молбу. На степеништу претставничке куће „демократски“ вођеног народа пали су од умора.

ра... Јуди улазе. Један по један. Они последњи у реду нису се још ни покренули у месту, а из фабрике преко гласноговорника, јављају да су сва места већ попуњена... И, долази до протеста, до гужве, а онда — јурина полиција... Сузни гас и гумене палице полицајана успостављају ред...

*

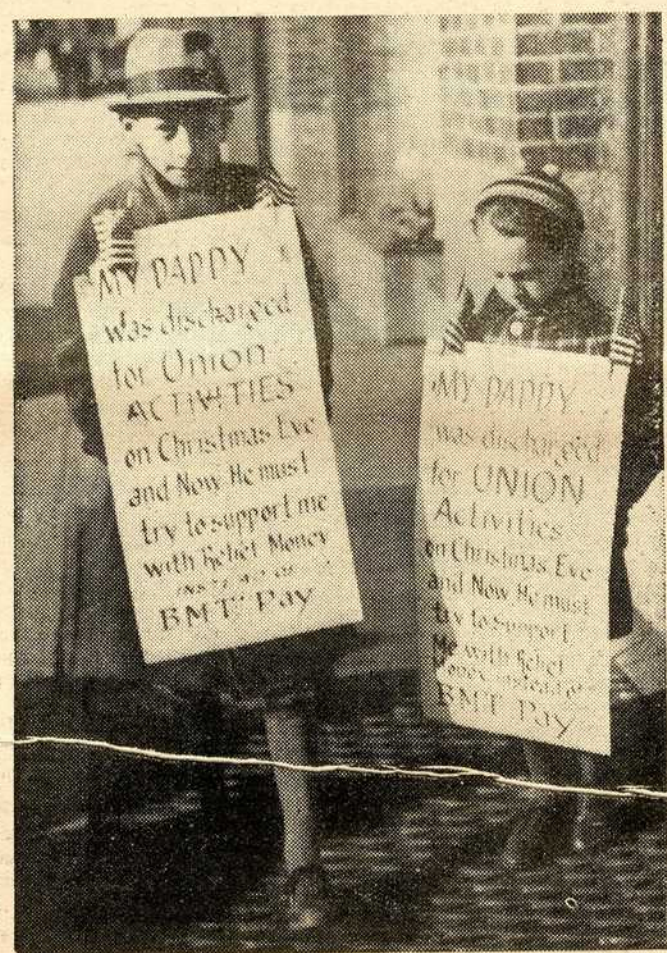
Река глава... Ври као у кошници... Протестни митинг. Рузвелтов „Нју Дил“ није наишао на велико одушевљење међу радницима. Сутрадан — штрајк!...

Штрајкачи се забарикадирани по фабрикама и неће да изиђу.

„Штрајкбрехери“, потпомогнути полицијом покушавају да продру у фабричне аграде. И опет сузне бомбе, палице, чак и револвери...

А радио, плакати, статистика, ли-

Доле — Бруклин: У Америци не постоји заштитина отказа. На Бадње вече отпуштен је отац ове деце, и сада је принуђен да их шаље у просјачење.

Доле — Бироше гувернера државе Њујорк: — Рузвелт који је и сам заузимао ту фотелју, размазује рекламном трубом у корист свог старог пријатеља, јеврејина Лемана.

Био сам и ја у Америци... У тој земљи свих могућних немогућности и најневероватнијих супротности. Видео сам Америку... Ту земљу влата, милијардера и гангстера; земљу облакодера и уперница од канти за петролеј — у којима станује живи човек! Обишао сам ту земљу, за коју кажу да је заточник слободе, у којој је више него игде другде дато слобода човеку — да угњетава човека. Земљу у којој је свакоме допуштено да искористи своје знање и вештину — да би преварио друге...

ма, у наслову, на првој страни, писаће да Фордове Фабрике у Детроиту траже двадесет до тридесет хиљада радника да би повећале производњу...

И са свих страна пространих Сједињених Држава Америке почели су да пристижу радници. Још далеко пре свитања (још кад је искуцала поноћ) почео је да се ниже ред, бесконачно дуги ред. Црни, бели људи, мелези стекли се ту и чекају. И грабе да што пре ухвате место... Река радника, жељних хлеба, расте...

Најзад се капија фабрике — отва-

На једној страни је сјај, палате, раскош, скоро фантастичне удобности и за најбујнију машту, нас с других континената — а на другој: беда, бесспесница, или животарење далеко од живота, скученост и прљавштина и пропаст радничких четврти. У земљи у којој је поникла изрека: „Време је нован“, у огромној кошници, за коју сваки просечан човек верује да се све жури, или боље речено: где се тражи неуморан рад од оних који су запошлени — ипак постоје чете, батаљони, дуги низови, читаве легије незапослених који оседају врата фабрика, или крстаре с једног краја највеће демократије свега на други ношени надом, илузијом, да ће „тамо негде“ добити место, могућност зараде, хлеб насушни...

*

Староме Форду, који је заробно хиљаде људе да би се у његовим аутомобилима возили милиони целог света, потребно је неколико стотина радника више да би „бесконачне врше“ своје производње повећао два или три пута... Идућег дана у свим великим америчким листовима крупним слови-

ствени, говоре о успеху, о смањењу незапослености...

На свим важнијим, или још боље на свим водећим положајима у Сједињеним Државама седе људи претседника Рузвелта. Његов огромни пропагандни апарат управља јавним мњењем. Али, Рузвелт се не задовољава само тиме. Често се догађа да и он лично узме учешће на неком нарочито важном збору... Да буде — сигурнији...

Када је био бирао гувернер државе Њујорк, чију је фотелју и он заузимао у своје време, Рузвелт је лично размазивао рекламном трубом у корист свог пријатеља, кандидата, Лемана, иначе јеврејина. Резултат је, разуме се био тај што је Леман изабран и отада па све до данас седе на положају претседника државе Њујорк. Дакле није никаква случајност што у Њујорку има највише јевреја у целој Западној Хемисфери...

*

Видео сам у Америци многобројне величанствене споменике, подигнуте изгинулим Американцима у прошлом

рату... Постоји чак и један дан посвећен палим ратницима... Тога дана величају оне који су нестали...

Постоји и дом за оне који су остали у животу. Дом за изнемогле и оне-способене војнике, али ти изнемогли људи нерадо живе под кровом и међу зидинама тог дома, где су лишени и најмањих животних радости и лепота... И огромни дом зврји празан... Као споменик онима који све раде у пола...

И није онда чудо што је дошло до тога да се на степеницама монументалног Каптола Сједињених Држава, виде дирљиве слике, какве сам и ја видео... А, видео сам те старе заслужне ветеране из светског рата, кад су уморни од пешачења, исцрпљени, дошли и спустили се на каптолске степенице, и полегали, да би обратили пажњу на своје страшне животне прилике. За многе од њих био је то последњи марш у животу, док су остали, пошто су одлежали ту беспомоћно, отишли својим кућама с још једном илузијом мање...

А преко штампе и радија, преко својих изјава у честим হাসкањима око камина Рузвелт је грмео... Претио... Играо се рата...

*

Луксузна јахта љуљуска се на таласима и бљешти на сунцу... У фантастично луксузном салону, заваљен у дубоку фотељу седи њен нови сопственик... Дворци, замкови, виле, фабрике и индустрије, море најразноврснијих извора милионских прихода, почива у рукама исте милијардерске породице Астор, једне од најбогатијих породица на свету...

А, тамо... Блокви кућа у радничкој четврти. Прљавштина и беда гуще... У овим тамним загушљивим блоквима живе збијене стотине радничких породица. Кирија коју плаћају откида више од половине њихових и онако бедних прихода... А да се плати мора... Милијардер Астор је неумољив, захтева своје, иначе опет — полиција, и наћи ће се прво иза решетке а онда под ведрим небом... Моћна доларска породица је и утицајна, а њен је шеф и претседник толиких милосрдних друштава...

У Сједињеним Државама највише на свету, говори се о „правима човека“... Али, само се говори...

Поверке људи с плакатима на којима су крупно исписане пароле за мир, пролазе улицама. Теку као не-

Горе — Демонстрације пред Белом кућом — Да је народ у Америци сасвим другог мишљења по његови плутократски слојеви који нагињу рату, доказују најбоље стално понављане демонстрације пред Белом кућом у Вашингтону. Демонстрације за мир. Људи у поворци носе натписе за мир, слободу и опште добро.

Десно — „Американски век?“ — Сузби гас и топови против штрајкача Миннеаполис, Минезота, јула 1939.

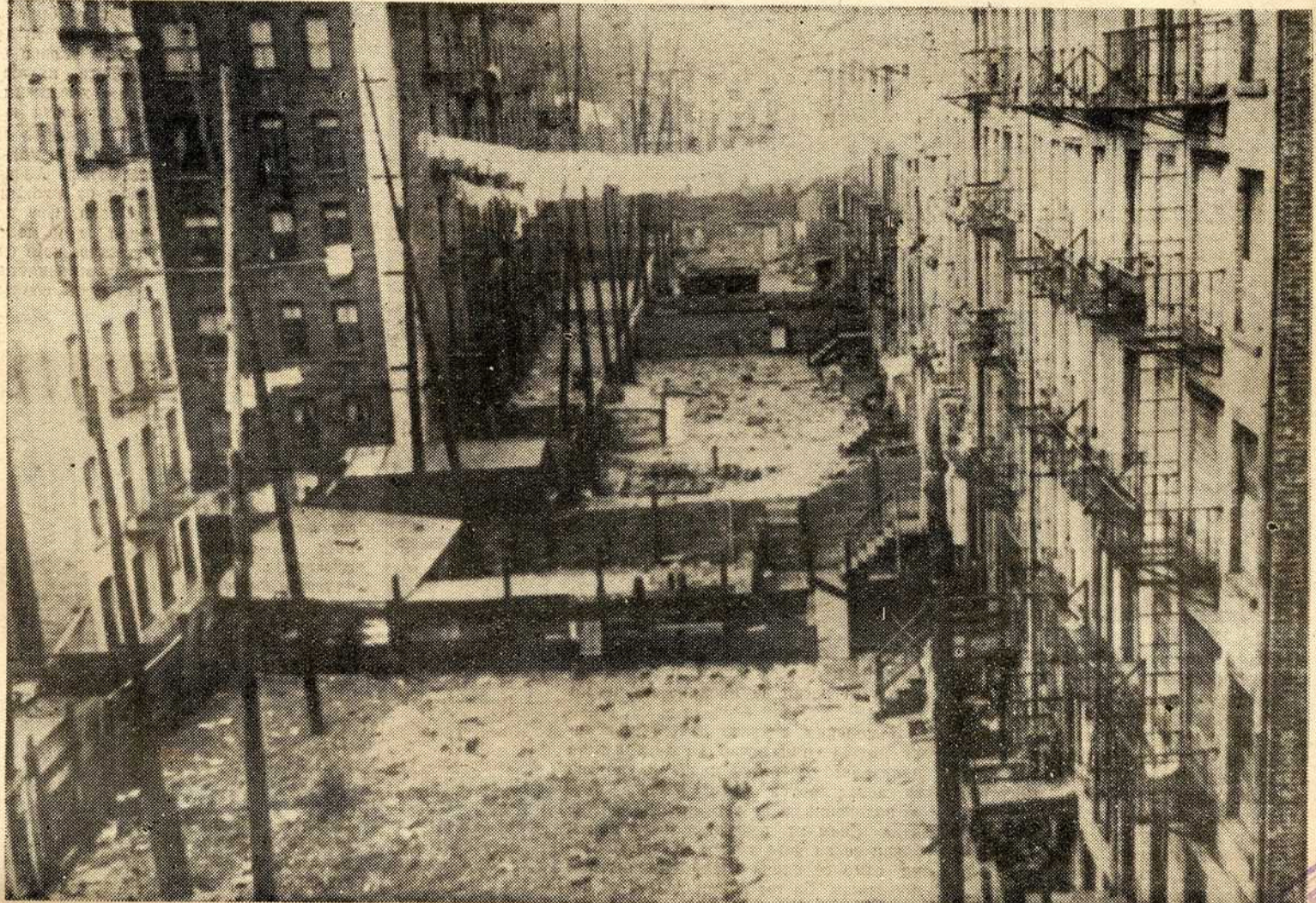
догледна река... Пролазе слободно. Полиција не омета демонстранте. Власти као да се чак и не тиче то... То је споља... У суштини, целокупни полицијски апарат стоји спреман по дворштима, приватним кућама, касинама, да на команду, на дати миг излети на улицу и направи ред... Власти не обраћају пажњу на плакате што дефилију улицама. То ипак нема важности, јер да има Америка се не би нашла поново у рату...

Бешумни протест, бешумне жеље, допуштају се. Ако ко хоће да дигне глас, треба то да напише на плакату, која „говори“ место њега... Иначе... А шта плакат вреди видели смо...

*

Био сам у Америци... У тој земљи свих могућности и немогућности... Видео сам Америку, ту далеку земљу преко мора, о којој сам слушао толике бајке... Видео сам да није злато све што сија... Видео сам земљу у којој свако лице има и налицје...

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

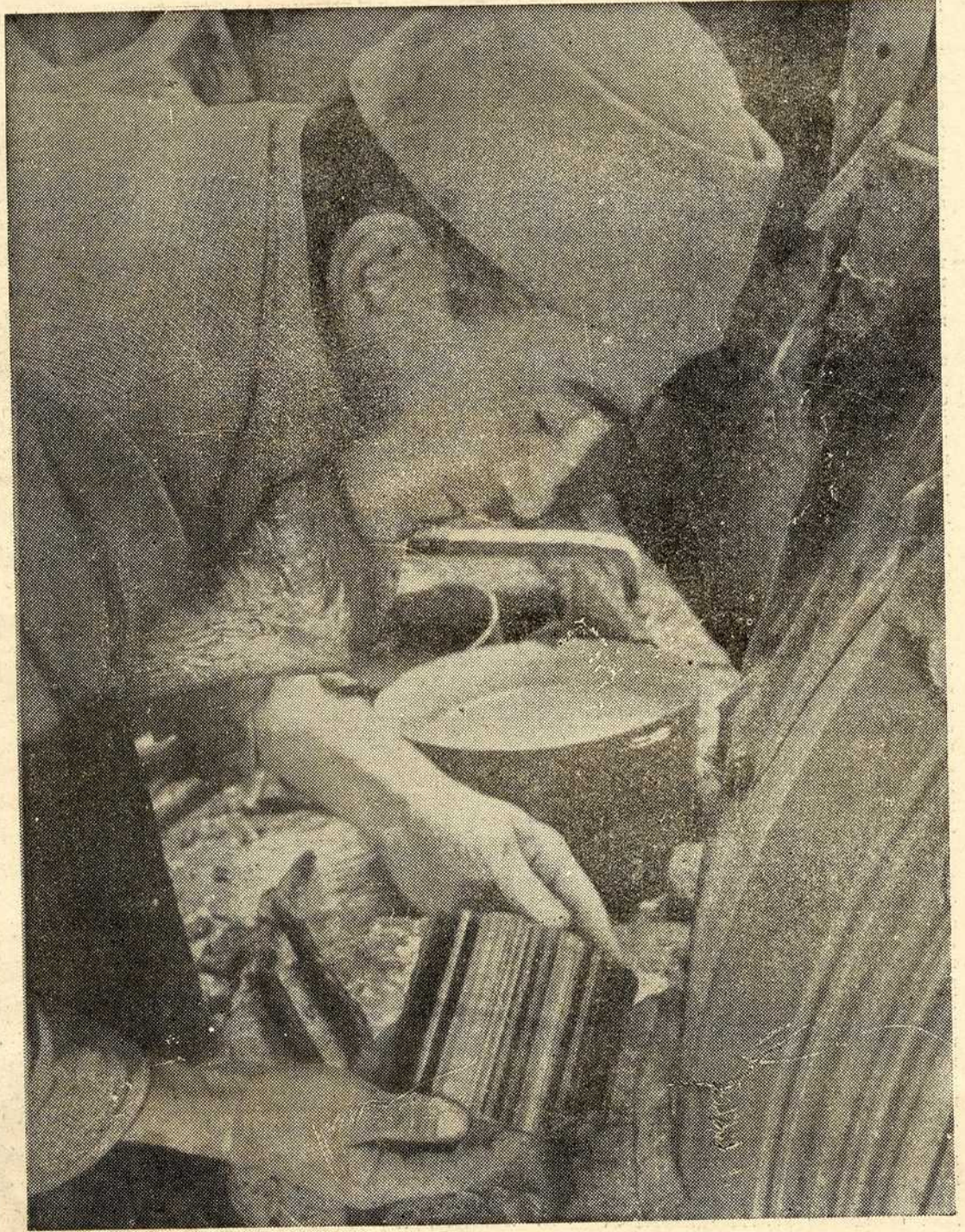
Десно — Њујорк: радничка преграда. Терени и грађевине припадају милијардерској породици Астор која спада у најбогатије на свету.

Брусачи ИДАРСКОГ КАМЕЊА

У јужном делу Рајнске провинције, између река Мозеле и Наје, налазе се две мале варошице Идар и Оберштајн, познате у целом свету као места где се глача драго камење. Већ неколико стотина година ради се тај посао у Идару и Оберштајну. Некада се радило у примитивним брусницама које је терала водена снага, а данас се ради у модерним радионицама које покреће електрична струја.

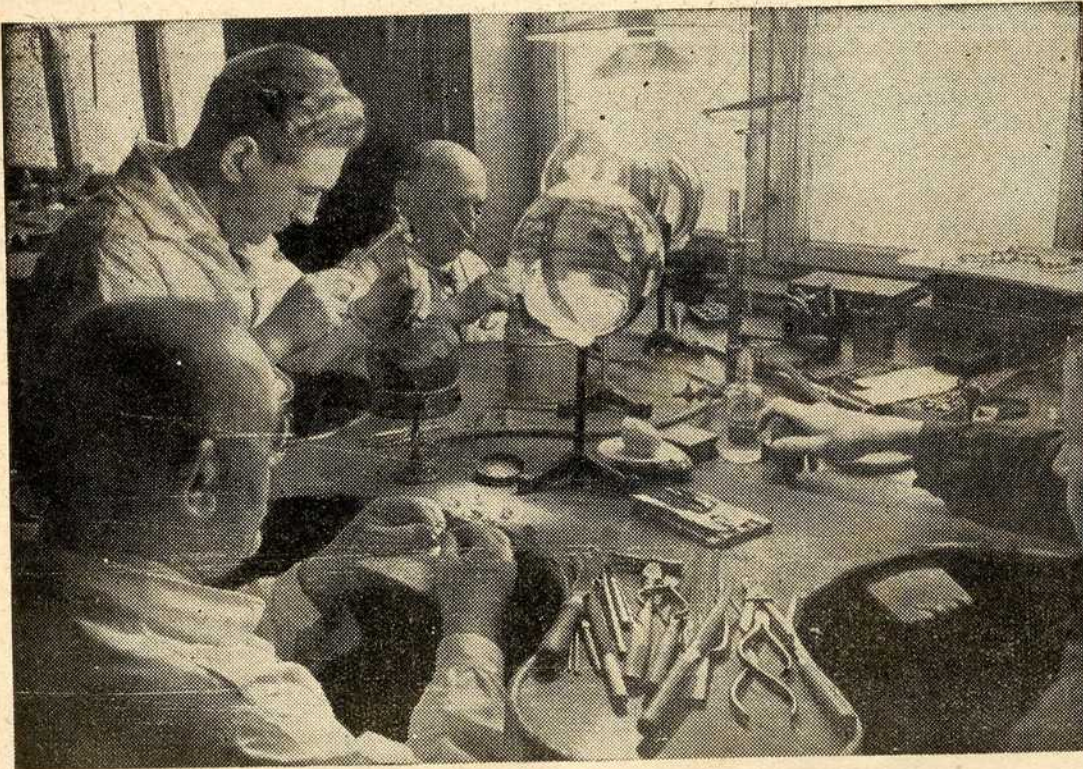
У прво време брусили су се у Идару ахати, којих је било много у околним брдима, у слојевима порфира и метафира. Али почетком 18 века налазиште ахата се исцрпило. Брусачи обе варошице запали су у највећу невољу. Многи су се отиснули у бели свет тражећи посао и нову отаџбину. Али у местима где се брусило драго камење било је довољно домаћих занатлија, а потомци старих брусачких породица из Идара и Обер-

Лево — Брусач буши чашицу од малахита помоћу електричне бургије. Позади се види велики брус односно жрвањ који тера електрична струја.

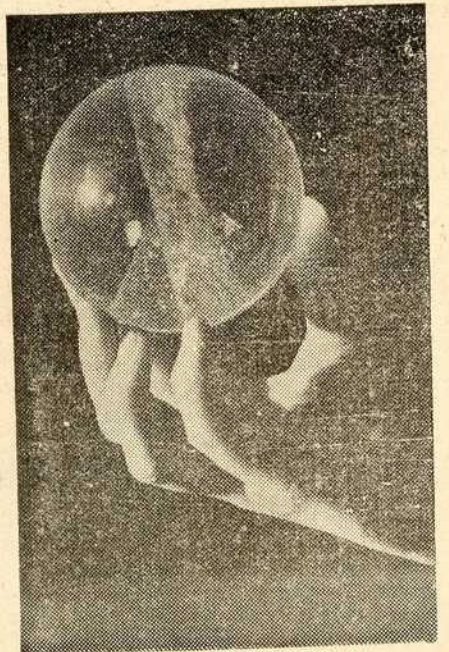
Десно — Брушење ахата на старинском брису који покреће водена снага. Брусач при послу мора да лежи на једном пању. Сваких час и по, мора се рад прекинути на четврт сата да се камен и брус охладе.

Месечев камен, нефрит и малахит то је било полудраго камење које су у Идару брусили у прво време после ахата. И данас се још тамо израђују украси од месечевог камена и нефрита, кутије из малахита, сандучићи украшени нефритом, кутије за драгоцености и друго.

У последње време, долазило је драго камење које се брусило у Идару из Јужне Африке. Најлепше израде били су рубини који су долазили са Цејлона. Све то драго камење долазило је у мале радионице идарских брусача, који су га претварали у праве драгоцености. После рата ова ће радиност свакако опет да процвате.

(Fotos: Europa Sonderdienst)

Лево — Модерно уређена радионица за обрађивање драгог камена. Просторија је светла и пространа. Ту се брушење камење мери и испитује.

Десно — Ма да није сасвим чиста, ова кугла од горског кристала је ипак дивна.

штајна били су и сувише горди да мењају професију.

Тек крајем осамдесетих година прошлога века стање се поправило. У Идар су почели да довозе у великој количини драго и полудраго камење на брушење. На подножју Идарске планине подигао се нови индустријски центар и идарски брусачи дијаманта и другог драгог камења постају су убрзо познати и ван граница Немачке.

У прво време се радило руком као кад кад су се брусили ахати. Код

тог тешког посла, са брусом који се покреће и полива водом, мора се сваког часа посао да прекине на четврт сата.

И модерни апарати захтевају велику пажњу али посао је ипак лакши и здравији. Металне плоче на којима се данас бруси драго камење врте се водоравно, а не вертикално као некада. Дијамант, најтврђи драги камен бруси се на исто таквој металној плочи само се плоча после дијамантском прашином. На тај начин добију се површине које блистају пламеним бојама.

ГОСПА СТЕВКИНА Пита

Слушај Стевка, тако ти мене — уздахнуо њен г. Арса — умеси ми нешто, онако по твојски... Знаш да сам се зајелео, тако, рецимо неке прте, с месом или са сиром... Али онако да се разлиста она кора, па као ове старе свеске романа „Марино Маринели“ што си некад читала...

— Црни Арсо, куд ти паде напамет „Марино Маринели“?! — као изненадила се госпа Стевка, хотећи, очигледно, тим изненађењем да прикрије како расте, што њен г. Арса тако говори о њеној питу на листиће...

Госпа Стевка је доиста била сјајна дсмаћица, и њена теста, а нарочито њене пите биле су за причу... Истина, и њен г. Арса је био за причу, као гурманчина и мераклија на „лобар залагај“...

— А, од чега би као хтео питу?

— На, од чега ти хоћеш, жено... Нећу да се мешам у твој укус, а ако баш наваљујеш, право да ти кажем волео бих највише питу с месом... Сир је и онако млад и није масан, а месо ми обећао за сутра прика Милован — једно пола киле, па таман...

Добра и пажљива сунруга, госпа Стевка одмах пристала на то, и сутрадан кад је г. Арса донео месо, засукала рукаве...

Из склоњеног џакчета на суво место, извадила брашно нулерицу за развијање, а месо самлела и метнула да се испржи.

И док је она развијала тесто на стслу, обилазећи га, за сваку јуфку по неколико пута, г. Арса би тек наврнуо, као случајно у кујну и шеретски би јој рекао:

— Е, жено, што имаш руку, као уметник... Како само истањих то тесто па како га развучеш... Да имамо плот у авлији и тамо би могла да га растежеш... Има да буде пита — ипо!

Госпа Стевка расла, по обичају, од комплимената, и чисто због стидљивости рекла би:

— Море иди матори... Шта увеличаваш... Пита ко пита... А тесто се развлачи зато што смо то брашно плаћали по тридесет пет динара на „Прној берзи“...

— Ама, знам, али опет... Узми да ја развијам то тесто, било би као иловача или као кит за прозоре... Треба ту рука...

Док су то разговарали госпа Стевка одиже поклопац на шерпи у којој се готовило сецкано месо, да дода мало соли и бибера, а онај мирис испуни за час целу кујну...

Г. Арси пљусну вода на уста... Не могаде а да не каже:

— Ух, ух, жено, па то има песма да буде...

*

То пре подне г. Арси је, тако му се бар чинило, бестрага отегло... Једва да види кад је пита с месом, сва румена изишла из рерне, и кад је госпа Стевка почела да сече на комаде,

придржавајући прстима листиће да се не разлете...

Кад су сели за сто госпа Стевка запитала:

— Матори, хоћеш ли питу као форшпајз, с тим да почнемо, или ћеш после, да засладиш...

— Жено, с тим ћу и да почнем и да после засладим, као тетка Гордана што има обичај...

И — шта да вам даје терам водицу на уста — сео г. Арса па распалио по питу... Кад је био негде код деветог парчета, упаде у трезарију, сав задихан кум Милован... Збуњен и унезверен.

Г. Арса га пресретну:

— О, куме, баш добро... Седи да ручамо заједно, и да видиш ову мајстрску питу... То је просто песма...

— Седите куме... Хајде! прихватила и госпа Стевка...

Кум се узврполио. Бранио се и некако промуцао:

— Не могу, богами, ништа да окусим. Дошао сам само да кажем кум Арси реч две па морам да идем... Извините, кумо, за часак само. Наша посла...

Г. Арса, кад не поможе наваљивање, устаде од стола онако с везаном салветом око врата, и да искористи чак и ту прилику, узе у руку још једно парче пите, па изиђе у претсобље.

— Шта је куме... Шта се десило? упита г. Арса, и одгризе пола парчета.

— Куме, молимте да ме извиниш... Нисам крив тако ми части... И немој молим те куми ништа да кажеш... Неће ме, жена, никад више погледати...

Жваћући с апетитом питу, г. Арса прекиде га:

— Ама, добро, нећу јој ништа рећи, само кажи, брате, шта се то десило...

— Ево шта... Знаш оно пола киле меса што сам ти дао...

— Знаш, па шта...

— Е, видиш, онај лопов што ми је донео, није ми рекао да је то месо...

— Двеста тридесет кило?

— Ама није... Кам' да је то...

— Па пита је онда?

— Није ми казао, лопужа, да је то месо — магареће!...

— А-а-а! — дрекну г. Арса и залагај пите испале му на патос.

— Магареће! Ето...

— На, добро, Миловане, што ми то

не јави раније... Него сад, кад сам пола пите смазао...

— Па, сад сам и ја сазнао, и пожурио... Рачунам да ти јавим док не почнеш да једеш...

Г. Арса хукну, и сручи се на најближу столицу...

*

Кад је кум отишао, г. Арса се вратио за сто. На госпа Стевкино питање шта му је, ништа није одговорио. Прожвакао као од беде још неколико залагаја и устао. Тада га госпа Стевка упитала:

— Зар нећеш још које парче пите, да засладиш?

— Шта да засладим... Какви да засладим... Нећу...

Госпа Стевка се, сирота, згранула. Питала се у чуду шта му одједном би...

Увече г. Арса се направио да му није добро и рече да ће само теј од нас, да не увреди госпа Стевку... А, она, јадна, не слутећи ништа, спремила му теј, и дајући му га, чисто му протена:

— Питу ћу да ти оставим за сутра...

*

Ни крива ни дужна, госпа Стевка је отплакала питу. Отплакала је зато што јој г. Арса сутра казао:

— Не могу веруј ми... Нешто ти овога пута није испала најбоља... та твоја пита...

М. Дим.

Најмлађа клизачица

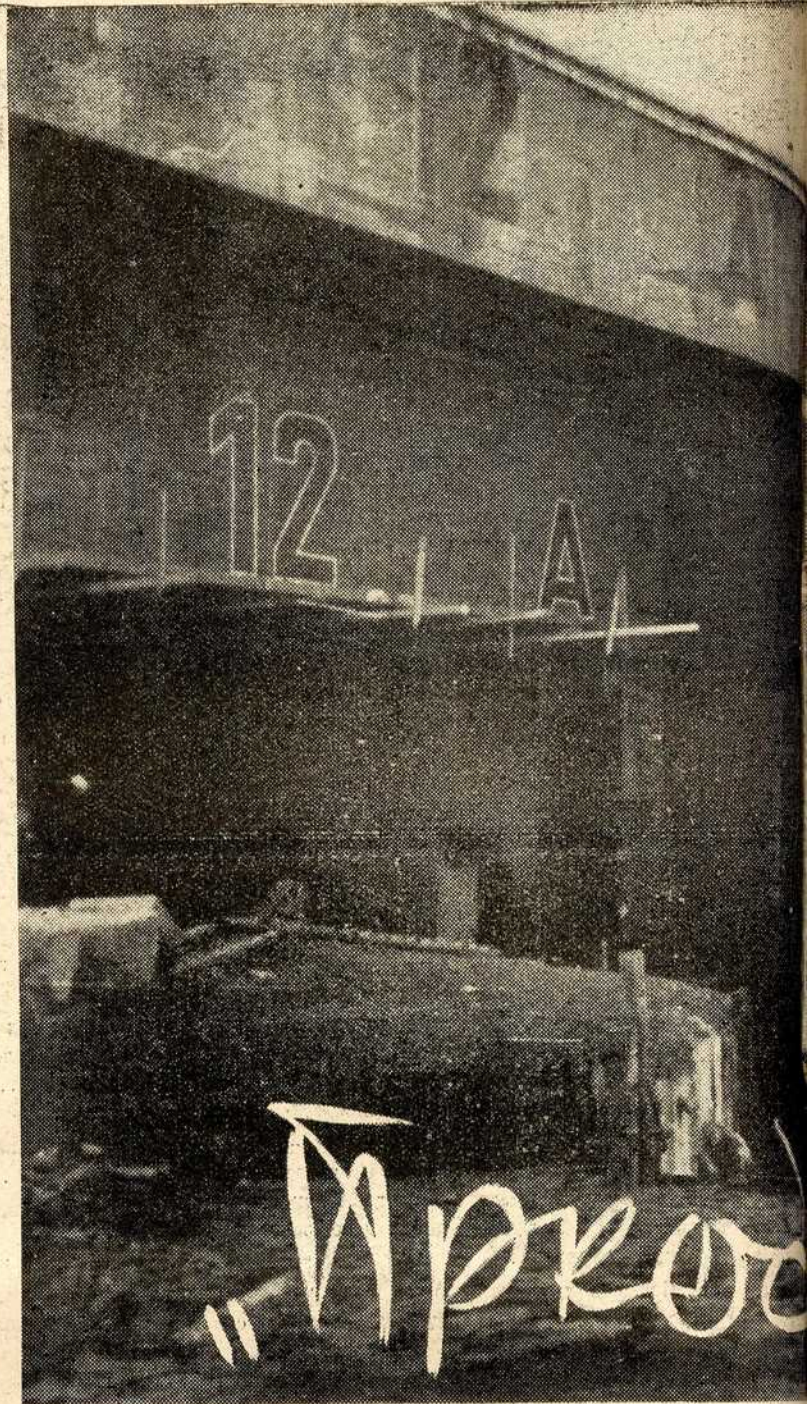
(Снимак: С. Грдијан)

Иако јој је тек пет година ова мала златна девојчица, мала Маца, неуморно тренира на клизалишту. И не само то, љупкој најмлађој клизачици ово је већ трећа зима како се, сасвим озбиљно, посвећује том зимском спорту.

Огромна количина гвоздене жице и полуга потребна је за грађење бетонских склоништа за подморнице

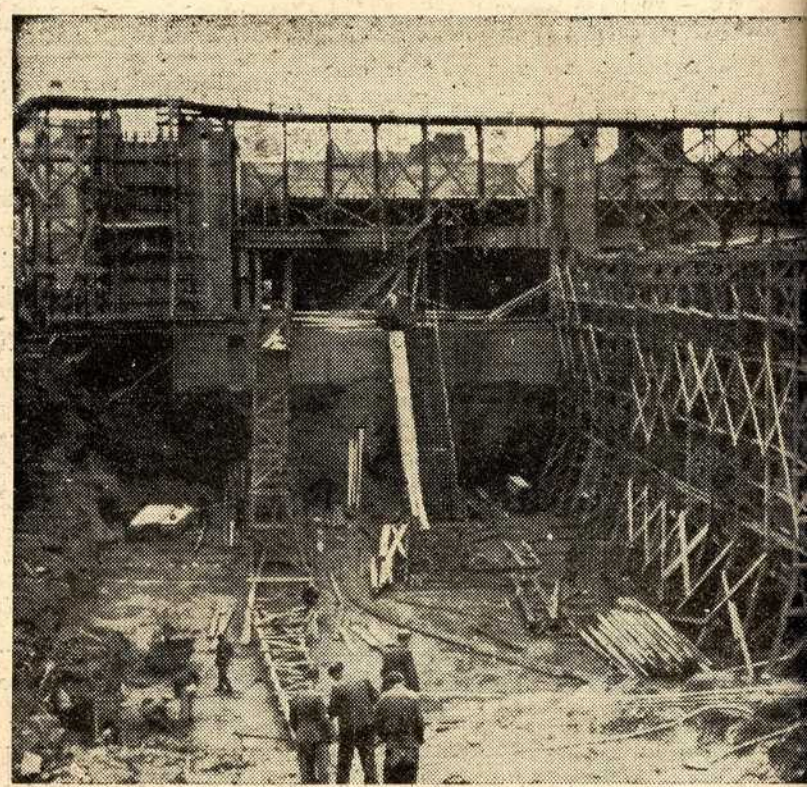
Доле — Гвоздени костур зидова од армираног бетона, скелет будућег склоништа за подморнице.

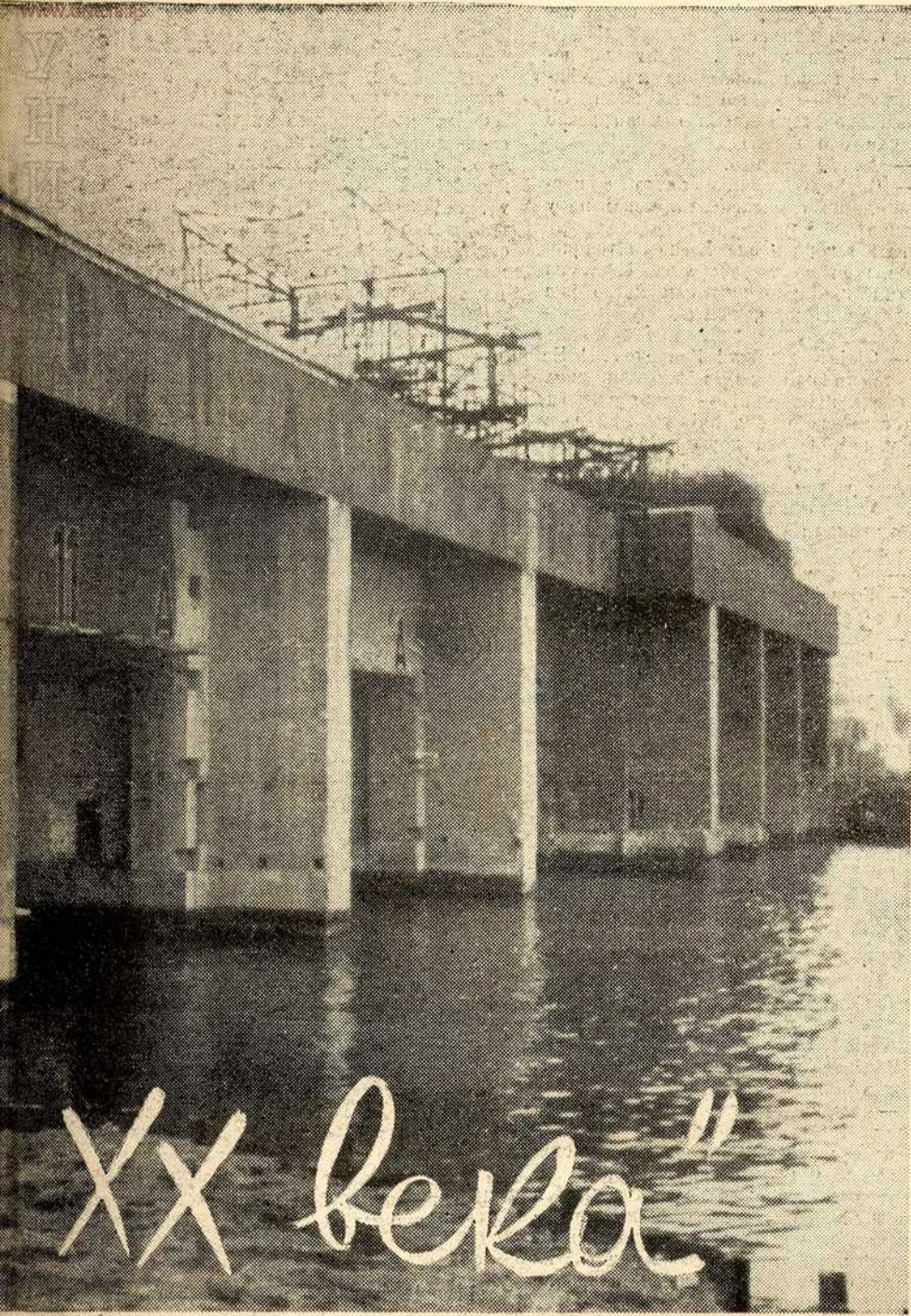
Организација Тот саградила је на обали Канала и Атлантика велики број склоништа, која су делимично завршена.

На обалама Канала и Атлантског океана позната Организација Тот под називом "Тот нине", која су апсолутно сигурна од ваздушних напада. Склоништа су саграђена од бетона и армираног бетона. Организација Тот помоћу немачких и фламанских стручних радника. У току су радови и на Атлантику.

Немци су овим новим ремек-делима фортификације дали име „Пркос”.

Овако се граде дебели бетонски зидови који ће штитити немачке подморнице од напада из ваздуха

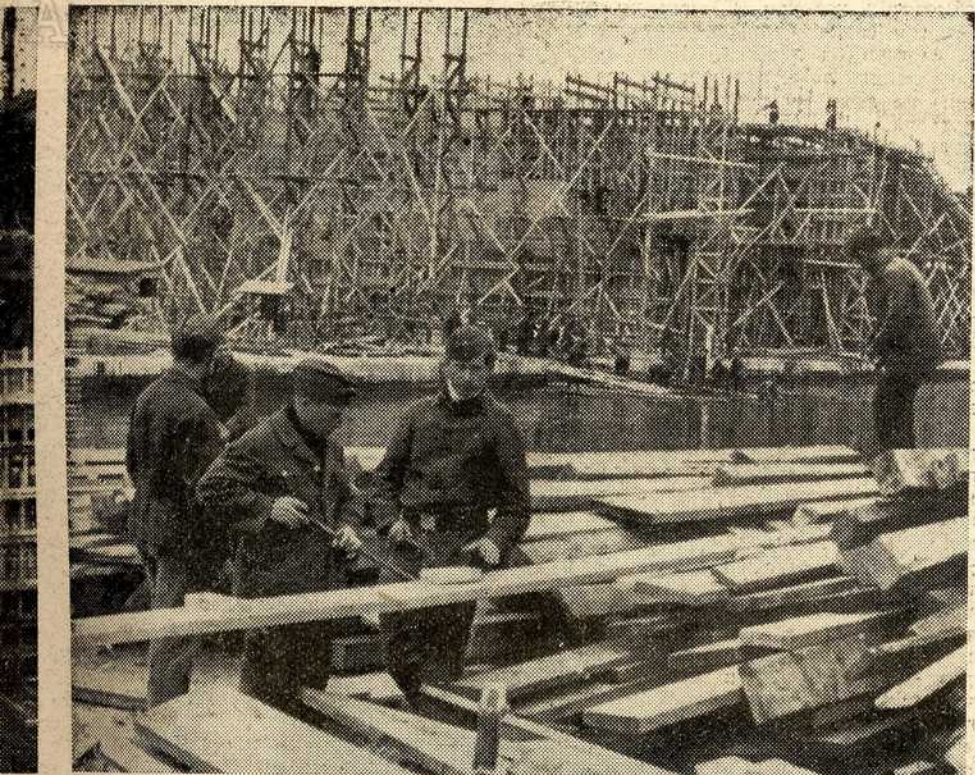

XX Века

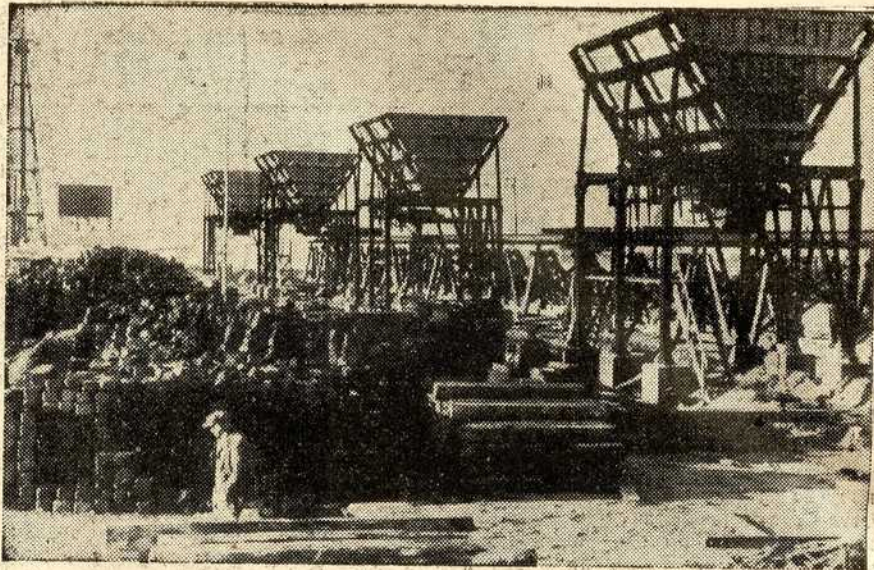
„бункера за подморнице“, које врше блокаду Биглеске. Слика приказује неколико таквих скло-

настава утврђења новог века. То су огромна бетонска ослоништа, „бункери за подморнице“ по нацртима немачког министарства ратне морнарице, а изводи их, као што је поменуто, утврђења склањале се немачке подморнице које врше блокаду Биглеске после својих акција.

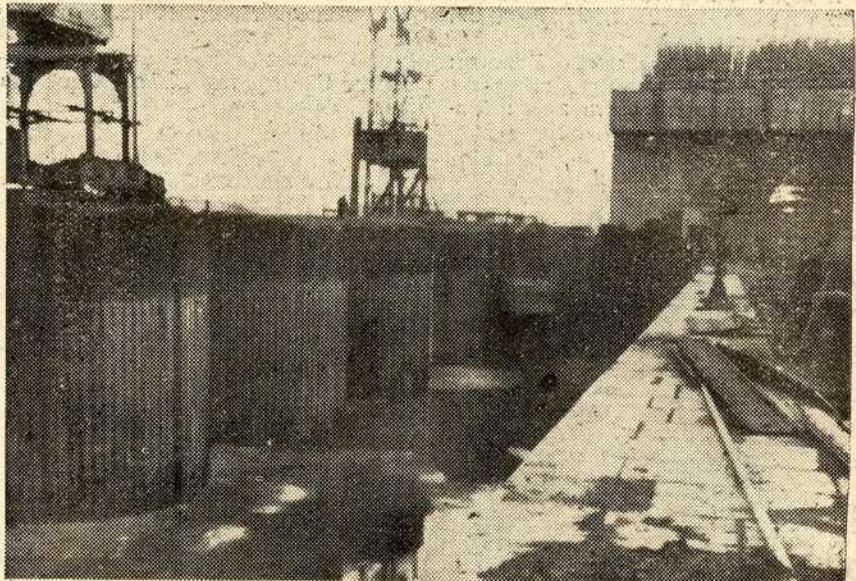
(Fotos: Transocean 3, Atlantic 2, Scherl, Presse Zentrale)

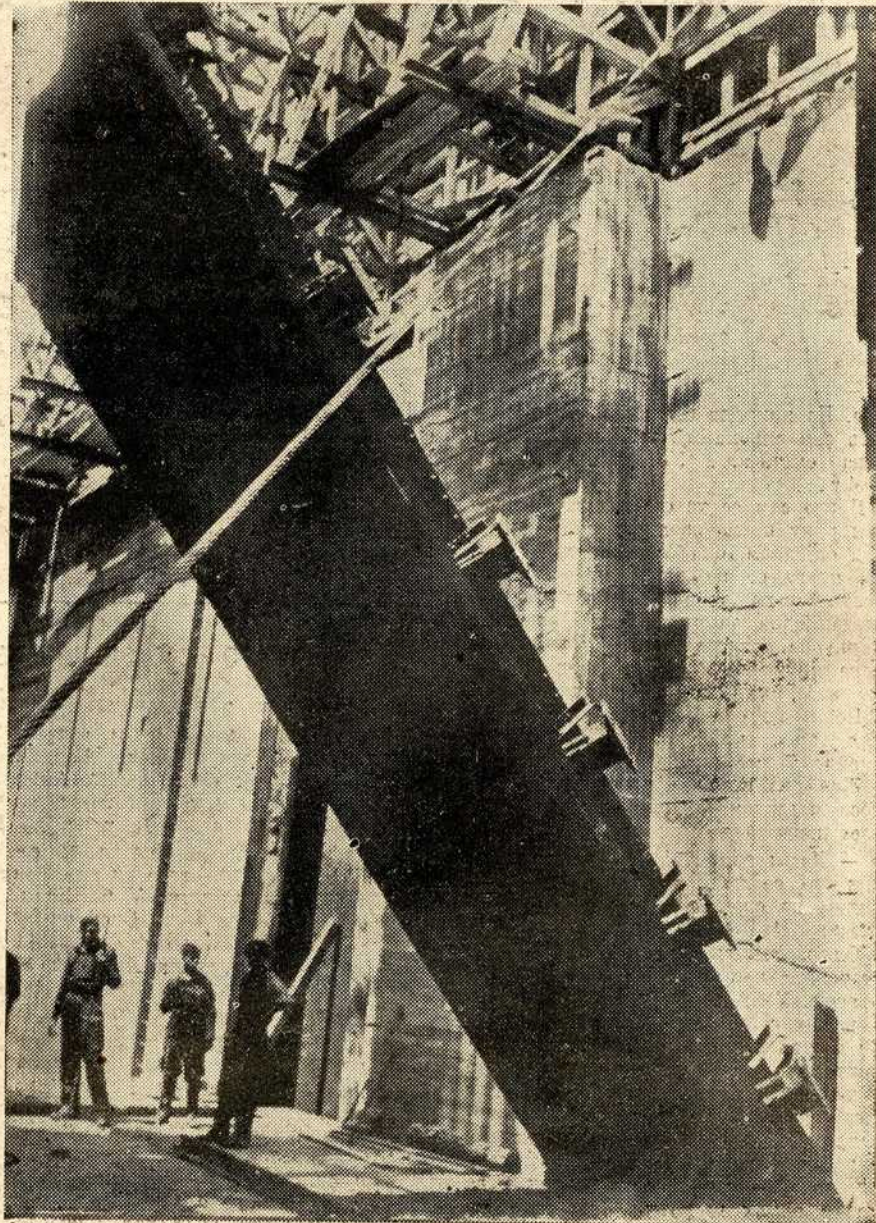
од И код најмодернијих радова не може се без дрводелја. У позадини се виде велике дрвене скеле око једног „бункера“.

Велики дрвени левци у којима се меша бетон потребан за грађење „бункера за подморнице“.

Ово нису бурад, већ модерни насип од гвожђа и бетона који брани место где се гради „бункер за подморнице“ од таласа, плиме и осеке.

Доле. — Капија која брани ослониште подморнице од напада споља.

СТАН ЗА ОТМЕНОГ САМЦА

Мише: Р. Димитријевић

Пет дана већ лије киша и просто ми кости пробија. Лутам улицама, цвокоћем, и колутам очима лево и десно... Тражим стан за самца. Студент сам права и сиромашан као црквени миш. Од ствари имам један изношени кофер, процепани амрел и теглу слатка од дуња. То сам почео из паланке...

упита ме нова газдарица. Учинио ми се као да ме сам државни тужица испитује.
— Студент права, Петровић! Изволите исправе...
— У реду... Само вас упозоравам да не трошите много струју и...
— О, госпођо... Верујте, увек спавам у мраку...!
— ...и женске посете не дозвољавам! доврши газдарица гласом командира.
Ово последње пале ми некако тешко. Нисам Дон-Жуан. Напротив, али...

нуо. По природи сам врло отмен, а то што сам сиромашан неће ваљда бити нека сметња... Уосталом окушаћу срећу...
Понео сам се уз степенице. Пружио сам руку према звонцету на вратима, кад одједном, она се отворише. Сама. На прагу се појавила једна корпулентна жена, до зла Бога строгог изгледа, једна од оних жена налик на циркуске артисткиње што држе клоновне и празну бурад у зубима. На глави је имала читаво гнездо косе...
Поклоних сам је најснисходљивије. Као пред владиком... И, упитих смерно за собу.
Жена из циркуса прострели ме искоса погледом, одмери ме од прокислог шешира до мокрих цета, и рече:
— Да, господине! Видела сам вас док сте се пели уз степенице... Ја видим из своје собе свакога, чим се појави...! Изволите замном!
Од њеног громког гласа звониле степенице као звона за велико благодарење. Уђох за њом, у скромно намештену собу. Један отмени самац не би можда ту становао, али један студент права, који од ствари има само изношени кофер, процепани амрел и теглу слатка од дуња, који је прокисао до костију тражећи пет пуних дана стан, и који је чуо да му цена одговара, — тај студент је рекао да ће се одмах уселити. Још исте вечери.
— Шта сте и како се зовете? —

Чух добовање кише по прозорским окнима и пристадох на све услове. Мало доцније уселих свој пртљак из паланке...
*
— Слушај љубави моја. Не можеш доћи код мене. Та проклета жена види свакога, чим се појави. Ако до-

Колико су живели знаменити људи

Почнимо прво с владарима:
Цареви: Марк Аурелије 61 годину, Фридрих Барбароса 67, Карло Велики 72, Краљица Марија Стјуарт 45, Анри IV 38, Наполеон 52, Франц Јозеф 84.
Политичари, војсковође и папе:
Немачки војсковођа Молтке 91 годину, Гарибалди 77, енглески адмирал Нелсон 47, папа Сикстус V 80, Воиофације VIII и Пије I 86, Бизмарк 83 године, Чувени аустријски канцелар Метерних 86, претседник Линколн 56 година, Кавур 51.
Славни музичари:
Верди 86 година, Амброаз Тома, композитор чувене опере „Митсон“ 85, Спонтини 77, Росини 76, Гуно, Лист, Глук и Мајербер 72, Вагнер, Палестрина и Пучини 67, Бах 65, Брамс 64, Бетовен 57, Лили 54, Доњецети 51, Шопен 46, Моцарт 35, Белини 34 и Шуберт 31 годину живота, после написаних његових 600 етида, квартета, комада за клавир и оркестар. Шу-

ђеш биће скандала! а после стара песма тражи нов стан.
— Е, баш хоћу... Хоћу да дођем! — тресну појцима моја једина љубав — моја будућа жена. (У бризи око стана нисам вам ни рекао да сам био верен).
— Али, разуми...
— Обућићу мушко одело, с прошлогородишњег маскенбала. Чекај ме у четири!
То изговори и оде. Њена златна коса изгуби се у оној маси света на улици, пре него што сам могао још коју реч да јој кажем...
— Сјајно, душнице! Изврсно...! Не би те ни најславнији детектив свих времена препознао! — рекох у четири сата својој будућој, уводећи је у собу коју је она поштопото хтела да види.
Али у том тренутку, неко снажно поче да треска у врата. После треска проломи се глас корпулентне газдарице:
— Ко вам је у соби?
— Госпођо, какав је то начин, и зар се тако...
— Питам ко је у соби!
— Како ко је? Па, мој друг... Мој друг студент Милан...
— Милан! Е кад је Милан, напоље из стана. Сместа, док нисам позвала полицију... Мене ли сте нашли.
Збуњен, запрепаштен, забезекнут, нисам ни опазио да се моја радознала будућа онесвестила. Отворио сам врата, а онда потрчао да је полијем водом, док је немилосрдна газдарица упала и горонадно накомтрешена заустила, ваљда нешто тешко да каже.
Срећом, није била толико зла. Имала је душе. Кад је видела моју једину онесвешћену, и кад је чула „шта ми пада“ чак ми помогла да је повратимо...
Полевала је и тапшала рукама... И говорила:
— Није то ништа... И ја сам била млада... Биће све добро.
Моја једина се повратила. Насмешила се у газдарицином наручју, и, замислите, газдарица се насмешила и на њу... Одушевљен, бескрајно захвала, нисам знао шта ћу од силне радости, па у том узбуђењу дохватих теглу са слатком од дуња, и поклоних је газдарици...
Дозволила је да ме посећује моја будућа. Чак је послужила оним мојим слатком од дуња, а онда јој рекла:
— Чудите се како сам вас познала? Просто...! Мислила сам прво да сте мушкарац, а онда сам одједном видела како се тај мушкарац кармичкише пред вратима...
Видите, ипак се све добро свршило... Остао сам у стану са својим изношеним кофером, процепаним амрелом и својом будућом, место тегле са слатком од дуња... Киша нека пада колико хоће, а горонадна газдарица не личи ми више на државног тужица...! Нити на артисткињу што држи у зубима клонове и празну бурад...
Видите, ипак се све добро свршило... Остао сам у стану са својим изношеним кофером, процепаним амрелом и својом будућом, место тегле са слатком од дуња... Киша нека пада колико хоће, а горонадна газдарица не личи ми више на државног тужица...! Нити на артисткињу што држи у зубима клонове и празну бурад...

ИЗВАН СЦЕНЕ

Владета Драгутиновић

Фини и дискретни интерпретатор свих модерних фигура, а нарочито љубавника, Владета Драгутиновић данас сасвим добровољно жели да уђе у „старији кадар“. Он се и као редитељ и као одличан уметник сав посветио данашњем позоришном подмлатку и труди се да код њега изради оно што је готово најдрагоценије: дикцију. Мало је код нас глумаца, — може се готово рећи да се на прсту једне руке могу избројати, — који као он знају да говоре. Поред тога он гледа да их навикне да се по позорници крећу као по својој кући. Иначе „Драгу“ тврди да свој

приватног живота више уопште нема и да му је сав живот сада у позоришту. Он од јутра до мрака седи у канцеларијама управе ако већ није на пробама. Једном речи, ако неко жели да мало завире у душу тог интелегентног глумца, мораће да помисли да је компликованији од многе жене. Јер ко би могао да верује да човек који толико чита, толико зна и толико познаје живот као Владета Драгутиновић нема више свог приватног живота...

Јелка Вујић

Госпођица Јелка Вујић је већ данас врло позната и омиљена уметница код наше позоришне публике. Она је, иначе, тек од прошле године чланица наше куће. У Осечком позоришту отпочела је каријеру још као дете. У Београду смо први пут имали прилике да је видимо у „72“ од Јангера, где је играла Марту. Потом је играла и у „Цветној Шпанији“ која је код нас наишла на тако добар пријем... Затим долазе друге улоге, као „Првачак

(Снимци: А. Симић)

на огњишту“. Офелија у „Хамлету“, и друге. Ове године има главну улогу у „Елги“ од Хауптмана.
Једна прилична реткост за нас, госпођица Вујић је и врло добра спортисткиња. Некада је активно учествовала у нашем спорту и позната је као хазенкиња. Играла је центар фора у осечком „Грађанском“. Своје слободно време, — ван позоришта које обожава — посвећује књигама и музици, од које највише воли оријенталну. Признала нам је и једну своју малу: за домаћинство нема баш никаквог смисла...

Жене

СУ БОЉИ ДИПЛОМАТЕ

„Уфа“ је онет дала један ведар филм са најпопуларнијим немачким глумцима: Мариком Рек и Вили Фричом.

Било је то половином прошлога века. По решењу скупштине у Франкфурту требало је да се коцкарница у бањи Хомбургу затвори. Ритмајстор фон Карштајн добио је наређење да са својим одредом опколи зграду коц-

карнице и да одлуку скупштине изврши. Директор Касине Ламберт је сав очајан кад је чуо шта се спрема. Узалуд се обраћа молбом ланграфу, господару краја. Ламбертовој сировици, љупкој играчици Марији Лујзи Пали, дешава се првој несгода због одлуке власти. Баш кад је напуштала Хомбург ухапсио је одред који је ишао да заузме коцкарницу. Ритмајстеру фон Карштајну поверено је да чува лену заробљеницу. Између ње и елегантног официра долази до кокетне љубавне игре. Али у току ноћи Марија Лујза одузме свом чувару план о упаду у Хомбург и предаје га свом стрицу. Само његова радост је прерана, јер његова синовина која се до ушију заљубила у лепог официра игра двоструку улогу. У самом плану повећала је број трупа које иду да заузму Хомбург десетороструко. Ландграф сав у страху, видећи толику надмоћност, шаље Марију Лујзу у логор владиних трупа да преговара о предаји Хомбурга. Идућег дана ритмајстор фон Карштајн са свега три стотине људи победоносно је ушао у Хомбург. Марија Лујза дипломатски удеси ствар тако да лени официр добије стам у њеној кући. Ту дипломатска игра добија и свој епилог.

ЉУБАВНО ПИСМО

ПИШЕ: АНБЕЛО ТАЂАФЕРО

Љубав, претерана љубав, често је склона грешкама. Седећи на постељи Бјанка је zamiшљено читала писмо које је држала у руци. Око ње лежали су кофери и разбацане ствари. Бјанка је била у нелоумици. Да не погрешни?... Да се после не покаже?... Поново је спустила поглед на писмо...

„Бјанка, не могу да будем без тебе. Зар још не знаш колико те волим? Хоћу да си са мном. код мене

— зашто да одуговлачимо? Колико бих био срећан, да си пошла са мном у Напуљу. Нисам заборавио за наш сукоб, да смо се посвађали, и да сам отишао љут зато што си рекла да није угодно да напустиш Рим и дођеш самном овamo. Бојала си се шта ће свет рећи. Али ја се враћам по тебе. Волим те и не могу да издржим без тебе...“

Колико од овога да му верује? Да ли је све то искрено? Колико може да се верује љубавном писму мушкарца — или његовим речима уопште?

Ваш тога поподнева имала је јединствену прилику да се увери у њихову несталност и дволичност. Да је „Вино“ којега је толико волела — и којега још увек толико воли да се колеба шта да учини — барем донекле бис човек, он би јој сам рекао а не би послао ону жену да јој каже.

Пред очима јој је још лебдела слика оне богате Жанете, која је дошла овде, у ову исту собу, села и рекла јој такве ствари у које она никако није могла да поверује. Али можда... ипак... ко зна?...

„Вино“ каже да не може да се ослободи вас, да нећете да му дате развод брака — зато сам ја дошла.

Као да је поново слушала Жанетин глас и гледала размажену плавојку како нервозно одбија димове цигарете.

„Вино“ и ја се већ дуго времена волимо. Мислила сам да вам је то познато. Али пошто сам увидела да упорно остајете слепи код очију, дошла сам...“

Жанета је унудала Бјанка је дрхтала целим телом, али је њен глас био хладан и миран.

— Мени никада није рекао да сам му досадна, нити да жели да ме се ослободи. А што се вас тиче, сматрала сам вас за обичну богату клијенткињу. Уопште нисам ни обраћала пажњу на вас.

Бјанка је нагло устала и отворила врата. Затим је мирно стајала док је Жанета изишла напоље.

Вратила се прозору и широм га отворила. Осећала је потребу за свежим ваздухом — чинило јој се да је цела соба окужена Жанетиним присуством.

Разјарено је ходала горе доле по соби. Одједном јој је било јасно зашто је „Вино“ често долазио кући доцкан увече, изговарајући се радом у својој адвокатској канцеларији. Сада је разумела шаљиве примедбе њихових заједничких пријатеља о важним правним клијентима „Вина“.

Да није сувише наивно и чврсто веровала у љубав „Вина“, не слутећи да би ово могло да се догоди њима? То се догађало и другим женама. Како ли су оне реагирале? Јесу ли одлазиле у загрљај другога да би заборавиле, угушиле неиздржљиви тупи бол?... Не би јој то падало толико тешко да је „Вино“ дошао и искрено јој рекао, али он је лагао, преварио је...“

Ову увреду нећу му опростити. Отрћиће одавде, из овог стана, некуда далеко но где, само што даље одавде...“

Није имало смисла да се објашњавају, препиру, не, отићи ће. Слепо је побацила ствари у кофере. Тек када је скоро све спаковала донекле се умирила.

Седећи на постељи колебала се. Можда би ипак било боље да га сачека?... Сутон се тихо ушуњао у со-

бу док је она мислима поново проживљавала њихову љубав, срећу која је трајала пуне две године. Али од пре неколико месеци када је ишчаклила колелно и није могла да излази почели су да се некако отуђују. После тога појавили су се мали неспо-

Наука и ТЕХНИКА

НАЈСКУПЉИ МЕТАЛ

Читајући овај наслов, многи ће помислити да се ради о платини или о неком још ређем металу, па можда чак и о радиоактивним елементима. Међутим један килограм алуминиума, специјално прерађен, кошта, у извесним случајевима, ни више ни мање него једну милијарду марака дакле 20 милијарди динара.

За извесне научне и техничке инструменте употребљава се врло фина жица од алуминиума. Она је толико танка да 20 нити ове жице једва достижу дебелину једне длаке људске косе. Десет сантиметара ове fine жице кошта једну марку. Како у једном килограму живе има 100.000 километара, то, уствари, један килограм алуминиума извучен у ову жицу достиже цену од милијарду марака.

Разуме се да је за све те инструменте и апарате довољна релативно мала количина ове алуминијске жице, тако се њена цена и не примећује.

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ?

Минералози и хемичари успели су да нарочитим апаратима и прорачунима утврде распоред атома у једном минералу, па чак и да израчунају број атома који улазе у састав једног кристала. Данас постоје методе за снимање распореда атома у минералима, па је, што је нарочито важно, утврђено да све физичке особине минерала управо зависе од овог распореда. Према тим подацима, једна коцка камене соли тешка 58 грама садржи 600.000 милијарди атома хлора и исто толико милијарди атома натриума.

разуми и посао је све више и више заскупљао „Виново време и пажњу.“

Одједном, чула је како су се предња врата залуцила. Тешки кораци пожурили су уз степеннице. „Вино“ је дошао раније него обично.

— Бјанка, Бјанка љубави — где си?

Упално је светлост. Његова широка рамена наднела су се над њу. Снажно је ухватио, подигао и стегаво уза се. Тада је приметно кофере.

— Гром, муње и земљотрес мора да су задесили ову собу, — узвикнуо је. Бјанка, зар ти одлазиш? Шта се догодило? Бледа си као смрт? Да није неко умро?

Бјанки је глас задео у грлу — отргнула се од њега, а писмо је испало из њених дрхтавих руку на под.

Подигавши писмо његов поглед је задео о последњи ред, „Волим те и не могу да издржим без тебе...“

Бјанка је приметила како му се тело укочило. Стетла је песнице. — Љубавно писмо!... Бјанка!.. Он је разјарено ухватио за руку. — Хтела си да мене напустиш и одеш њему? Чак ниси намеравала ни да ме сачекаш, да ми у лице кажеш да одлазиш? Хтела си да побегнеш крадом, да ме превариш и оставиш на цедилу?

— „Вино“!... — планула је Бјанка, — зар се још усуђујеш да ми говориш о некој превари после свега што ти и она Жанета чините. Она је била овде да ми каже да си јој рекао да не можеш да ме се ослободиш.

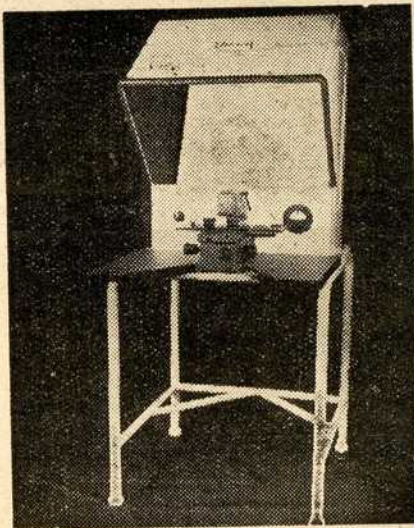
— Бјанка, — викао је „Вино“, — ти то све измишљаш, зато што волиш тога човека. Зграбио је за рамена, а прсти су му упали у њено месо. — Реци ми, ко је он? Ко је тај подлац?... Какав си то само изговор пронашла. За мене је Жанета само једна хистерична и нервозна клијенткиња, и ништа више. Разуме се да морам да јој ласкам, да јој чиним по вољи и да се с њом одишодим у рукавицама, али то је посао. Само пословно и ништа више... Брзо, реци ми ко је тај човек док нисам... слушај, шта ти је?

Бјанка се тресла целим телом. Па дабогме! Могла је одмах да наслути истину. Жене, нарочито хистеричне блондинке увек су јуриле са „Вином“. Једна Жанета сасвим погрешно је протумачила његову пажњу. Послове је заменила за љубав...“

— „Вино“, ти стари Дон Жуане, зар не можеш да препознаш свој сопствени рукопис? — упитала је кроз смех показујући на датум његовог писма од пре две године.

НОВИ ТРИХИНОСКОП

Трихина у месо претставља велику опасност. У великим градовима где се троши врло много меса, потребно је сваког дана испитати огромне

Најновији модел трихिनскопа за испитивање меса.

(Foto: Europa Sonderdienst „E. S.“)

количине меса и утврдити његово стање. То се врши помоћу нарочитих апарата трихिनскопа. У последње време у Немачкој су конструисани нови типови трихинскопа који омогућају врло брзо и веома прецизно испитивање свих врста меса и скоро аутоматско утврђивање његовог здравственог стања.

Савети НАШЕГ ЛЕКАРА

Како се можемо излечити од несанице?

Здрав човек мора да има миран, неискрекидан сан који треба да траје седам до седам и по часова. Деца спавају дуже и то, као што је познато, у колико је дете мање у толико више спава. Старије особе, изнад педесете, спавају мање; њима је обично довољно 6 1/2—7 часова сна. Међутим од тих општих правила има одступања. Један познати научник, математичар, осећао је потребу за десеточасовним сном у току 24 часа. Кажу да је Наполеон спавао просечно 4—5 часова и да му је то било довољно. Према томе дужина сна не зависи толико ни од душевног ни од телесног рада. У питању је дубина сна. Ако један човек спава па макар само и неколико сати мирним и дубоким спом, то више вреди него ли вишечасовни површан и испрекидан сан.

Познато је да у главном жене спавају горе од мушкараца, тј. да је њихов сан површнији и испрекиданији. Ова чињеница објашњава се прво склопом нервног система жене, који подлежи много више спољним утицајима, који пак остављају дуже и дубље трагове. Осим тога сам женин живот тако је удешен да она мора да прима честе непријатности и да отклања свакодневне тешкоће живота. Први и последњи месеци трудноће, време око и после порођаја и нарочито доба отхрањивања и гајења одојчета и малог детета са свима бригаама, душевним патњама и телесним напрезањем морају оставити трага на женином нервном (живчаном) систему па и на сну.

Да би човек имао добар сан треба да води умерен и уравнотежен живот. Правилна расподела телесног и душевног рада најбољи је услов за добар сан. Осим тога избегавање сваке претераности нарочито у јелу и пићу, па и у пушењу. Има људи који апсолутно не умеју да регулишу свој живот како треба и онда се чуде што им сан не ваља. Тако на пример има особа које да би „надохнадили“ ноћно неспавање, одспавају по подне по један, два па и три сата. Онда се чуде што ноћу не спавају или спавају свега 3—4 часа. А то када се сабере, износи као и нормалан сан, само што сан после ручка није тако дубок као ноћни сан. Има их који лежу у 8 или 9 часова увече па се пробуде у 4 или 5 изјутра, па онда „ли ока склопити“! А заборављају да су се до тога времена сити испавали!

Из овога произлази да је против несанице најбољи лек, не прашкови, пилуле или капљице — него уредан и паметан живот. Зато је потребно постићи на првом месту равнотежу између душевног и телесног рада. Они који раде више духовно (интелектуални радници, чиновници итд.), треба да раде и физички, а они који раде више телесно, морају наћи времена и за духовни рад (читање). Исхрана, нарочито увече, пред спавање, треба да је умерена и лако сварљива (поврће, воће). Никада не треба непосредно после јела лећи у постељу, већ најмање пола или читав сат после вечере. Пред спавање не треба водити никаву живу и узбуђиву прецирку, не треба читати ништа узбудљиво, не треба се душевно напрезати. У постељи не треба читати. Чим човек легне у постељу треба да спава. Изјутра чим се пробуди, треба да устане. Преко дан не треба да спава.

Покушајте да спроведете ове прете савете. Ако они не помогну да се излечите од несанице, онда мора постојати неки дубљи разлог за то. Највероватније неко живчано или телесно оболење. Тада може само лекар да помогне...“

Др. С.

Српска мода

У низу многих покушаја да се Српски народ врати националном духу, сматрам да би за нашу жену било врло корисно када би јој се пружио могућност да и она својим радом учествује у овим напорима. Један од најпогоднијих и најзанимљивијих начина на која би Српкиња могла да изрази своја национална схватања и жељу за стварањем, свакако је покушај стварања наше моде. Начин одевања, украшавање и намештање станова, и све друге ствари где је мода главни фактор, треба изразити у сопственом народном духу.

До рата наше даме нису могле да замисле ни једну своју тоалету која не би имала, ма и најмањи детаљ, неког модела Лислен Лелона, Мажн Руф или Нине Ричи; помодарке су куповале стране модне журнале, са-

1) Модел — Вечерња хаљина. Набрана хаљина од лаке материје боје словачке. Појас и болеро рађени су у истим мотивима металним концем.

тима их прелиставале да би нашле неку фантастичну новину, примиле је и на следећем журу или чајанки приказале своју елганцију и експентричност, тојест примање за лепо и добро свега што је старо. Не желим овим да потцењујем страну моду. Напротив: бечка мода например могла је да послужи нашој дами за углед својом једноставношћу и практичном страном. Она је скромна, може се рећи чак и класична, може се прилагодити нашим материјалним приликама дакле штедљивости. Али, наша предратна жена није била скромна, није желела да буде штедљива. Желела је напротив увек да буде запажена од осталих. Зато није брала начин којим би се што више истакла. Фантастични кројеви, често неукусне или бар упадљиве боје лоше композиције. Све то није одговарало духу српске жене. Али можда баш зато, наша жена брала је све те начине да буде запажена, да што више буде изван средње у којој живи. И најзад, баш такав дух — супротан духу праве Српкиње — очигледно је имао највише успеха у друштву. Можда је тај успех био привидан или несталан, али ма какв да је био, жене су ипак ишле за њим само да би се истакле „Пш“, изнад колена кратка сукња, набрани, и на раменима претерано издигнути рукави, или вечерње хаљине без икаквих пораменица, дају утисак гардеробе јелне лутке из излога радње децких играчака, али без ових детаља наша дама није могла да замисли свој начин одевања. Сматрала је за изузетну част ако је могла неком заинтересованом да отпорни да је крој хаљине модел — Пату, цепови — Ричи, по-

јас — Лелон, ципеле модел — Линда Дарнел из филма „Заводнице“, фризура ала Марлен Дитрих итд. Каква срећа! Ова дама је имала могућности да оствари један тако „савршен ансамбл“ од чувених имена. Друге јој завиде. Али свеједно: и оне ће сутра кренути у потеру за најновијим журналима и са потесом и писаљком у руци обилне холове биоскопских дворања и претраће пажљиво интересантне моделе.

Не љутимо се кад неко копира стране моделе. Али, и увек али, љутимо се што од страних модела није узето нешто што је у складу са скромношћу, достојанством и величином духа једне српске жене, већ само оно што му се противи.

Зашто Српкиња није изабрала једноставност и скромност бечког модела, користила домаћу текстилну производњу, као Италијанка, или применила народне мотиве на савременим моделима као грчка жена? До рата, нашој жени скроман модел није падао у очи, домаће тканне биле су и сувише грубе за жену „префињеност“ а у националне мотиве није се „баш много разумела“, или је за њих било потребно „много времена“, или је народни вез био и сувише „сељачки“.

Али је дошао рат. Нестало је ткањина и материја без којих се „мода“ не може ни замислити. Оно што је остало прескупо је. А што је главно нема модних журнала са експентричним моделима, нема најновијих слика филмских глумица, и нестало је „чајанки“ — а дошла штедња електричног осветљења, забрањено картање и — ограничено време кретања.

Свакодневне бригае, оскудица у многим предметима и скупоћа натерале су нашу жену да трезвеније мисли о себи, свом позиву, свом достојанству. Већина жена дошла је после рата до горког сазнања да је пре заиста живела много више за друштво у коме се кретала, но за себе. Многа жена је увидела своје грешке и потражила начин да се врати животу који јој приличи.

Жена је главни покретач моде. Њој треба допустити да ствара.

2) Модел — Поподневна хаљина од угасите материје. Шљокицама или перлама изведене су имитације желека и прегаче као и рад на појасу.

Српска жена има много смисла за лепоту, практичност и елганцију. Она ће умети да пронађе лепе класичне националне мотиве и да их прилагоди данашњим захтевима моде. Народна ношња треба да буде узор првим моделима наше моде. Касније се постепено модели могу удаљити од

3) Модел — Хаљина од угасите материје. Лећа су целом дужином пласирани. Предњи део је украшен једнобојним везом који оставља утисак прегаче и желека. Око врата хаљина је набрана, док видан поруб оцртава ивицу желека.

првог узора — народне ношње, али то тек онда када већ буде јасно одређен правац нашој моди, када тај правац буде већ носио чисто наше обележје. Примена наших националних, широм целог света већ познатих и признатих мотива, неће бити тешка, кад се узме у обзир да је свака мода нестала баш из тих народних шара сопственог укуса и слободне композиције. Ми већ имамо то преимућство да наши народни мотиви и другим земљама, служе као узорци ретке лепоте, савршене складности и идеалне композиције боја. Неће бити тешко пронаћи одговарајући модел или мотив, јер је српска народна ношња тако пуна разноврсности и пружа неограничене могућности избора према личном укусу. Послератна дама моћи

ће да замени просте геометричне облике, мање или више фантастичне шаре, које су јој досад служиле за украс, богатим, складним и разноврсним народним везовима. Можда ће бити и потребно више труда и времена за примену једног националног мотива, али ће зато бити савршен ручни рад кроз који ће наша жена упознати сву лепоту и богатство народних тековина, што јој је, вероватно, до сада било непознато.

Иванка Лeko
ученица VIII разреда гим.

4) Модел — Сукња је од тамно-зеленог штофа украшена попречним порупчићима, смеђом кожом у вилу прегаче. Широки жакет је од смеђе крзна, кратке длаке, рукави од исте материје које и сукња. Цепови на жакету и широки појас израђени су у босанском везу од смеђе коже (као на сукњи) блуза је у некој пастелној боји.

(Модел: Иванка Лeko)

Перје опет у моди

Шешир у сасвим слабом клошу од загасито мрког филца са оргиналном гарнитуром од перја. (Модел Хори)

(4)
Случај је много замршенији него што изгледа и — да вам кажем у поверењу — ја наслуђујем велику сензацију.

— Ту је устао. Разговор је био завршен.

— Смем ли да поставим једно кратко питање, шефе?

— Молим.

— Како је право име убијене?

— Шарлота Обер. То сте видели у актима.

— Али ја питам за право име?

— Морели је пажљиво посматрао младог полицајца па му онда рече:

— Ту мисао задржите за себе, Корде. Можда ће се разјаснити.

— Целу ноћ је провладао Корде проучавајући предмет. Сутрадан је, као што је уговорено, посетио Морелина.

— Шта је било?

— Ништа нисам пронашао. Па ипак ћу терати даље.

— Желим вам добру срећу! одговори је шеф и та срећна околност обрадовала је Кордеа.

Али отада прошло је још два месеца без икаквог успеха. Он је све вребао; узимао отиске; истраживао и студирао, па све узалуд. Али га никако није напустила мисао: Зашто да се званично не може успети у трагању за убиством мале модискиње. А ако је то ипак стављено у дужност коме чиновнику само да дупа главу онда је то досадно. И Кордеу је досадило. Изгледао је сам себи као бели удовица. Поново је отишао Морелину.

— Шефе, рече без узезања, ја знам да постоје случајеви који се намерно оставе да мирују.

— Мени то није познато, Корде. Шта вам је? Дају вам још једно упуство: Ни од чега не презајте. Ако случајно имате такво осећање, онда ту нису чиста посла. Ви сте добили налог. Изведите га без обзира на особе, без икаквога узезања.

— Корде је хтео још нешто да упита али га Морели преухити:

— Вадња не чекате да вас избацам? Ви сте прави чичак! Дељите даље па ми донесите нешто!

Иако је ова експлозија била добро-намерна, Корде је ипак знао, да ће му, због даљег застоја, бити одузет предмет. Зато је понова разматрао акта. Можда је нешто превидео. Често пута довољна је једна реч па да измени целу мисао.

Алекс Мурфи! Алекс Мурфи! То га име мучило, изгледало му је као нарочито удушено да заинтересује полицију. Не би било на одмет — помисли он — да тога човека боље упознам. И одмах попуни неколико листова „уцртница“ и адресова их: статистици казненог завода, Општини, Антропометрији и тако даље. Таман је устао да размисли о стварању новог плана а телефон на његовоме столу зазвона.

Тражио га је Каревео квартал.

— Молим... Jeste... дајте ми везу!

— Хало! Корде?

— Ја сам. Шта се десило?

— Jeste ли прекинули везу па понова позвали квартал? Упита га Морели кад га је саслушао.

— Нисам, шефе... одговори збуњено млади чиновник.

— Па што вам јављају, кад се све заборавља... гуњао је Морели, позивајући на телефону комесаријат. Било је као што је слутио: позив је био замка.

— Не пребацујем вам, Корде, али морате бити опрезнији. Околина је врло опасна. Некоме сте постали непријатни. Које? То је тешко рећи. Али како било идите правим путем. То кад знате ипак нешто вреди. Хоћете ли да вам дам некога да вас прати?

— За сад ми није потребно. Виђу опрезан...

— Па ипак ни сам не знам да ли би био довољан један пратилац. Ви не можете свуда бити.

— Хтео бих прво да испитам још један траг, шефе. Имам предосећај да знам тога човека који би радо хтео да ме уклони. Док то тачно не утврдим, кретаћу се свуда сам.

Морелија није чудила ревност Кордеова. Зар није некада и сам био у сличном случају исто тако амбициозан и лаком. Зато му рече:

— Добро. Али идите корак по корак. Не дајте се заварати, да вас не нападају изненада. Имате ли оружје?

— Имам.

— Наочари?

— Имам, шефе.

— Онда, до виђења, Корде!

„Пацов с три ноге“ један је од многих „лумеца“ у близини Пигаловог трга. На првом је спрату. Ту је живо тек после поноћи, кад велики етаблисман заврше своје програме. Тада занимљиви портр одушевљава већ накресане пролазнике, да сврате на сјајни наставак соареа.

Етаблисман је имао велику крчму у којој су обично око тридесет особа трештено пијане од љутога коктела. Имао је и салу за играње с малим столовима унаоколо. Ту су само прехлађене боце са шампањцем чекале да им топле и нервозне руке изазову прасак и пенушање.

Диригент оркестра смешет се непрестано одмучкао би и одмучкао какву песму уз пратњу музике. Ту су стално мале и не баш рђаве уметнице. Њихова је дужност била да паузе између играња попуне певањем и декламовањем и да загрејане госте намаме на отварање нових боца шампањца. По потреби допуштале су гостице и да их помилују.

Од тих безбесних кокетних „таксигерла“ горе су биле мрачне особе у беспрекорним оделима и финим манирима, које су умеле да искористе пролазне госте, да им уз јефтине чулне насладе измаме све што се могло уновчити и одиети. Додуше, директор радње мотрио је на ове пустолове али само једним оком, дубоко је затворио јер су ти пустолови ишли на руку келнерима.

Допуштао им је да ту лове али дивљач је могла бити убијена ван радње, на ком другом месту. Господин Марсел, тако се звао директор, није желео да дође у сукоб с полицијом.

Пол Бирже био је гост који није дао да се осети коме реду припада. Долазио је покатакд, пред поноћ, док је било мало гостију. Обично је био у чистом, црном оделу, а вешто израђена полумаска, на једној страни лица, чинила га је интересантним. Још је био еластичан и врло добро играо. Сви странци, док их пиће не ухвати, распитивали су се код келнера о „човеку с маском“ што седео у углу под клопулом палмом.

Одговорено им је да је то тежак инвалид, јунак из Светскога рата.

И сваки који је добио такав одговор, морао је помислити да Пол Бирже живи безбрижно од своје пензије. С времена на време пришла би му каква госпоња или господин, срдачно се руковали и мало пројаскали. То наравно није било ништа необично. Директор Марсел био је према њему врло пажљив. Годио му је овакав одбле-

сак озбиљности међу овим измешаним трипама.

Отскора Бирже се појављивао о једним младићем који је чинио добар утисак. То је био Алекс Мурфи. Мање приморан па уздржљивост по Бирже, Мурфи је учествовао у овом метежу. Играо је много; особито с Американком. Говорио је одлично енглески и пио само виски.

Кад су овог вечера дошли заједно, још није било гостију. Директор Марсел поздрави их а келнер их одведе за резервисани сто под клопулом палмом.

— Чашу шампањца! поручи Бирже келнеру.

— А за господина виски?

— Да! потврди Мурфи и додаде: стари шкотски.

— Овде је врло ниска таваница! поче Бирже. Чим се понуше две паклице цигарета ваздух ужасно смрди...

— Па шта можемо? одговори Мурфи. Све је у животу релативно. И смрад има своју привлачну снагу. Али ви сте рекли да ћете ми вечерас допричати недовршену причу...

— Јуче сам био пијан. Какву причу? О некаквом атентату, колико се сећам, јер и мени се вртело у глави. Келнер донесе пиће. Бирже мућну шампањац да се запенуши а Мурфи штрцну соду у виски.

— У ваше здравље!

— Ооох! Ала прија! рече Бирже. Могао бих понити буре овог пића.

— Да би утопили неку муку? упита Мурфи узредно јер је посматрао једну даму огрнуту крвом, којој се директор Марсел дуго кלאњао.

— То је она ваша Американка од прошле недеље... примети Бирже. Можда је због вачер дошла. Опет има бисер у три низа. То је за мене несмотреност... или имитација!

— То је прави бисер, рече Мурфи не скидајући поглед с даме.

— Ви боље знате. Играли сте с њом.

— Јесам и знам шта је бисер.

Бирже не одговори а шта је помислио то је остало сакривено под маском.

Оркестар се спремао за свирање а диригент, висок Црнац пришао је Американки да чује шта жели да се свира. Она је била лепо развијена појава, загасите косе, бледе боје лица и румених усана. Мало пунија у куковима, али то јој ни мало није сметало као ни милоској Венери.

— Поред бисера изгледа да воли и Црнац! процеди Бирже кроз зубе.

И доцна, Американка се весело забављала с тим човеком. Кад је била последњи пут, играла је с њиме неколико игара, а при крају њен је сто био претрпан боцама шампањца.

Најзад Црнац се врати а затим заутуња први цес.

Мало по мало накупиле се гости и ваздух доби своју атмосферу. Американка spazi Мурфиа, осмехну се и поздравил га покретом руке.

— Е да ми је ваша младост и ваше лице! рече Бирже Мурфиу, док је он отидавањао Американку.

— На имали сте обоје. А ко зна шта и мене чека. Здраво!

Исприне обојица. Келнер је понова донео пиће. Два пара почеше игру.

— Американка пиљи у вас. Хтела би да игра, рече Бирже кад се келнер удаљи.

Али изгледало је да то није утицало на Мурфиа или је имао неке друге бриге, јер је прошапутао:

— Пијте безбрижно свој шампањац, посматрају нас.

Пол Бирже одржао је потпуну хладнокрвност. Неколико минута понашао се безазлено, као невино дете, не прекрдајући разговор.

— Ко нас посматра?

— Откуд ја знам? Два господина, један омаљен други висок.

— Седе ли ту некуд?

— Не. Стоје поред тезге. Да нема те што на души?

— Не бих рекао, одговори Бирже а Мурфиу се учини као да се и насмејао.

Музика поче други комад. Танго. Американка је узалуд покушавала да скрене на себе пажњу Мурфиа и пустила се једном кавалјару да је по такту окреће. Кад је наишла поред Мурфијевог стола припретила му прстом чим је погледао.

Међутим гости су непрестано долазили да већ око једног сата није више било места. Многи чим су ушли одмах су почели да играју и настала је жељно очекивана збрка. Црнац, пуни искуства, прекиде танго и пређе на румбу. Прожети одушевљењем играчки парови пиљили су једно у друго. Један Црнац из оркестра поче да пева по такту румбе.

Касно, за време гужве, примети Мурфи да му се приближује један од двојице посматрача, онај мањи.

— Пази! опомену Биржеа.

Онај, због тискања играча, налете на њихов сто. Мурфијева чаша с вискијем претурје се.

— Jeste ли ви паланчанин, господине? викну му Мурфи.

Али странац се обрати директно Биржеу:

— Jeste ли ви златар из московске улице?

— Смем ли пре свега знати с ким имам част да се упознам на тако непристојан начин? разјарено викну Бирже али се Мурфи одмах умеша, те он спусти мало свој глас.

— Извините! рече онај. То није глас који сам очекивао. Извините.

С муком се повлачио између играча, утолико теже што је баш тада престала музика. Мурфи погледа Биржеа.

— Дакле ви сте златар? А шта је овај човек?

— Учините ми љубав, Мурфи. Сваког тренутка очекујем госпођицу Алису. Ова госпођа ни по коју цену не смеју је видети. Молим вас стражарице пред касијом.

— Ја не познајем госпођицу... Како изгледа? упита Мурфи узимајући шешир. Једном сам је као сенку усредео на степеницама.

— Имате право. Реците портиру да вам покаже „малу Алису“ кад наиђе.

Мурфи устаде чим је оркестар почео свирање. Дугачки Црнац био је опет за Американкинм столем, што је љутило Мурфиа. Кад је пролазио поред тезге где се точило пиће задржа га учтиво онај мали господин:

— Келнер ће вам донети други виски. Извините молим вас.

Алекс Мурфи климпу главом, изиђе и низ степенице упути се излазу. Портир у претерано искривеној либреји још је мамио публику. Мурфи га замоли да му покаже малу Алису коју ишчекује. Иако је то учинио из опрезности и „форме ради“, јер је познавао Алису, ипак му је после једног тренутка било мило што је то рекао, јер кад му је портир пришао и шапнуо: „Ево је, фино се удесио!“ Мурфи се јако изненадио. Не би је познао. Изгледала је примамљиво у раскошној вечерњој хаљини, а изишла је из такса као дражесна, размажена дама.

(Наставиће се)

— Комесар Каре очекује вас у Блонделовој улици број седам. По достави зватарке опасно је ударен по глави њен станар Алекс Мурфи када је сизлазио низ степенице.

Кордеу је залупало срце и радосно је отрчао шефу. Одмах је био примљен.

Тараган

РОМАН ОД ЈУДВИГА ВОЛФА

(4)

Слуга га је погледао забринуто.
— Не, није ништа, Евендиже, не брини. Само ми спреми постељу.

И после толико времена легао је Гараган у меку, топлу постељу с белим, чистим рубљем. Заспао је одмах дубоким сном.

Кад се пробудио, чинило му се као да је спавао неколико месеци. А спавао је свега неколико часова. Било је десет сати пре подне. Кад је погледао око себе, и видео да није у тамници, скочио је као стрела. Окупао се и, гладан као вук, добро је доручковао. Осећао се као препорођен. Евендинг га је гледао са задовољством.

После доручка Гараган је сео да направи биланс своје имовине. Али ту је дошао до жалосног резултата. Уложена књижица на преко милион марака уложених још пре рата није имала никакве вредности. Нешто пара имао је у швајцарским францима, колико му је остало после брачног путовања. Нашао је у каси и неколико златника. И то је било све.

— Ја сам прави сиромах, рекао је Евендигу с тугом у гласу.

— Немојте да кажете, господине бароне. Остао вам је крајан намештај, одела, рубље и посуђе. И очева кућа у Потсдаму. А то, за данашње време није мало.

— Дабогме, Евендиже, али готовине је мало. Не знам да ли бих имао довољно и за путну карту, кад бих знао где се сад налази моја жена. Уосталом, наћиће се ваљда...

Једина нада му је још била његова торба с плановима и нацртима које је израдио у тамници. Можда ће се ту наћи штогод што ће се моћи увочити. Под претпоставком, наравно, да није задоцнио. Јер, техника зацело није чекала док он одробије десет година. А, ко застане, претекну га други. Победник је онај ко први стигне на циљ. Тако је било увек, тако ће и бити. То је вечни природни закон.

„Треба да питам професора Трукенброда, очевог пријатеља, како стоје ствари“, мислио је Гараган у себи, док је закључавао трезор у који је спустио торбу с нацртима — једину своју имовину.

VIII.

Кад је ушла у салу где су је чекали Мекферсон и Хеникштајн, Глорија је била блеђа него обично, али је очигледно била прибрана.

Пружила је грофу своју узану, лепу руку и рекла с усиљеним осмејком:

— Видите ли, грофе, да је срећа краћа него што и најгори песимисти мисле. Јуче смо још радосно играли валцер, а данас морамо да држимо ратни савет да бисмо спасли од смрти једну жену...

— Опростите, милостива госпођо, али мени се чини да ви ипак мало претерујете...

Глорија га је погледала тако да је задрхтао од чежње.

— Да, ја у свему увек мало претерујем, грофе. Таква ми је нарав. Али да пређемо на посао. Како ви мислите, господе, да спасете једну осуђеницу на смрт?

— Ако будеш тако неозбиљно говорила, Глорија, рече Мекферсон озбиљно, нећемо моћи да решимо.

Глорији су заблестале сузе у очима. Дрхтавим гласом је рекла:
— Мораш бити самном стрљив, Лесли.

Мекферсон јој пажљиво пољуби руку.

— Све ћу учинити, Глорија, да те спасем!

— Знаш, Лесли. Ти си сварно добар. Ја ћу бити послушна...

— Добро, Глорија, онда слушај. Нећу да кажем да је твоја бојаза неоправдана. Човек који је провео десет година на робији спреман је на све, али ће се ипак добро чувати да се поново не врати у тамницу. У неку освету коју је замислио пре десет година ја лично не верујем. То је литература. Ја мислим да ће и код Гарагана да превлада здрав разум. Иначе би пре био за луђицу него за тамницу.

Глорија направи нестриљив гест.

— Одмах ћу да завршим, Глорија. У сваком случају Гарагана треба разоружати. За то по мом мишљењу постоје два начина: новац и жене.

— Не, не Лесли. Ти не познајеш Гарагана. Он није Американац.

— Добро, то је била само идеја. Бар што се тиче жена. А што се тиче новца ја мислим да се тим сретством можемо послужити. Човек који има новца, није очајан и није осветољубив...

Глорија је морала да се с тим сагласи. Тако би помогла не само себи, него и Гарагану.

Гроф Хеникштајн је одмах прихватио ову идеју.

— Знате шта, господе. Ево, ја сам спреман да одем у Берлин и бар за прво време да мотрим на Гарагана.

— Ви сте дивни, рекла је Глорија. Бићу спокојна док будете у Берлину. Можете сваког дана да нам пишете или да нам телеграмом јављате. Адресу ће вам слати Мекферсон. Бићу вам до гроба благодарна, ако ми помогнете, грофе. Даћу вам и писмо за Евендига. Он ми је привржен. Јер воли Гарагана. Исто тако ћу вам дати и писмо за пуковника фон Квајса, пријатеља Гараганова оца, који неће дозволити да Гараган направи нову афереју. Ево, сад ћу одмах да напишем писма.

Кад је Глорија отишла, рече Мекферсон:

— И ја сам вам веома благодаран, грофе. Материјалне грошкове, разуме се, сносићу ја. Ставићу вам на расположење веће суме новца које ћете употребити да Гарагана што више вежете. Нарочито са женама. Тако ће најбоље да заборави на своју освету...

Гроф Хеникштајн је триумфовао у себи. Његов план је потпуно успео.

IX.

Гараган је пролазио улицама Потсдама где је провео своју младост. Сетио се школских дана, првих љубави, веслања и купања у реци. Зграде су биле исте, али људи су се много

изменили. Све сама непозната, туђа лица. Да, један живот је прошао, мислио је у себи Гараган.

Са узбуђењем ушао је у кућу очевог пријатеља и закуцао на вратима. Јавио се дубок, отсечан глас који је, очигледно, умео само да заповеда. То је био глас пуковника фон Квајса.

— Добар дан, господине пуковниче. Старом господину испале су новине из руку кад је угледао Гарагана.

— Гараган, за име бојке!

— Да, господине пуковниче, Гараган Или боље рећи, његови посмртни остаци.

— Добро дошао, добро дошао, спие мог пријатеља! Како си? Вратио си се пре но што сам те очекивао. Добро изгледаш, богами.

Гараган се горко осмехнуо.

— Има коме је и горе!

— Малвина, Малвина, хајде брзо, да видим ко је дошао!

Стара домаћица пуковника заплакала је кад је видела Гарагана.

— Драго ми је што сам доживела тај дан, рекла је јецајући.

Гараган је изразио жељу да одмах обиђе гроб својих родитеља и пуковник се сагласно да га прати јер до гробља није било далеко. Гараган је дуго стајао замишљен поред скромних гробова својих родитеља.

Кад су се вратили кући већ се смржавало. Малвина је припремила за време њиховог одсуства скромну вечеру.

— Не смете сад да клонете духом, Гарагане, рекао је пуковник кад су сели за сто. Пред вама је нов живот. Још сте млад и све ће ући у свој колосек.

Гараган је потиштено ћутао.

— Пред своју смрт оставио ми је ваш отац поруку: „Речи мом сину, да се храбро бори и никада да не заборави да је Гараган.“ То су његове речи.

— А зашто ме нико није обавестио да су ми родитељи умрли?

— То је била изричита жеља вашег оца. „Нећу да му повећавам патње у затвору“, рекао је.

Стари Гараган је био племенит човек, прави племић. Гараган је знао да је он с њим, у мислима, провео цело оно време у тамници, да је трпео можда више него он у хелији.

Пуковник је причао опширно шта се десило за протеклих десет година.

— Ваш отац се борио храбро против смрти. Хтео је свакако да доживи лето, да вас поново види, али кад вам је мајка добила шпанску грозницу, попустио је и он. Бојао се само

да не умре после ње. Бог се смиловао и они нису за дуго преживели једно друго. Мајка вам је умрла одмах после оца.

Гарагану се срце стезало од бола слушајући ову тужну причу. Пуковник је пожалио што је дирнуо старе ране. Веровао је да је Гараган у тамници отврдио.

— Све ће то Глорија да плати, мислио је Гараган у себи стиснутих вилица.

Очи су му севале од мржње.

— Али да оставимо мртве на миру! рекао је пуковник видећи како Гараган реагује. — Шта сад мислите да почнете, Гарагане?

— Пре свега ћу да се осветим оној... оној жени, рекао је отворено тако да се пуковник запрепастио.

— Шта говорите, дете?

— Питали сте ме отворено, ја сам отворено одговорио. Морам да се осветим. Неправда се мора исправити, како међу народима тако и међу појединцима. То је вечни природни закон, који је јачи од свих осталих.

— Ви сте сада узбуђени, Гарагане, ја вас разумем. Али морате да сачувате хладнокрвност...

— А знате ли ви, господине пуковниче, шта значи провести десет година у тамници? Десет пуних година. Знате ли шта значи сахранити своје најбоље године, од тридесет прве до четрдесет прве? Не, ви то не можете да схватите. То не може да разумем нико ко није то проживео. Могу вам рећи само, господине пуковниче, да се људи не би смели уопште затварати. Боље да се отрују или како другачије онемогуће, него да се лишвају слободе. Живот се сме узети, али слобода не.

— Умирите се, Гарагане. Ако је тако, зашто да учините нешто што ће вас опет одвести у тамницу?

Гараган се осмехнуо.

— Не брините. У тамницу се никада више нећу вратити. Никада! За то вам дајем своју часну реч.

— Треба да помислите на своје родитеље.

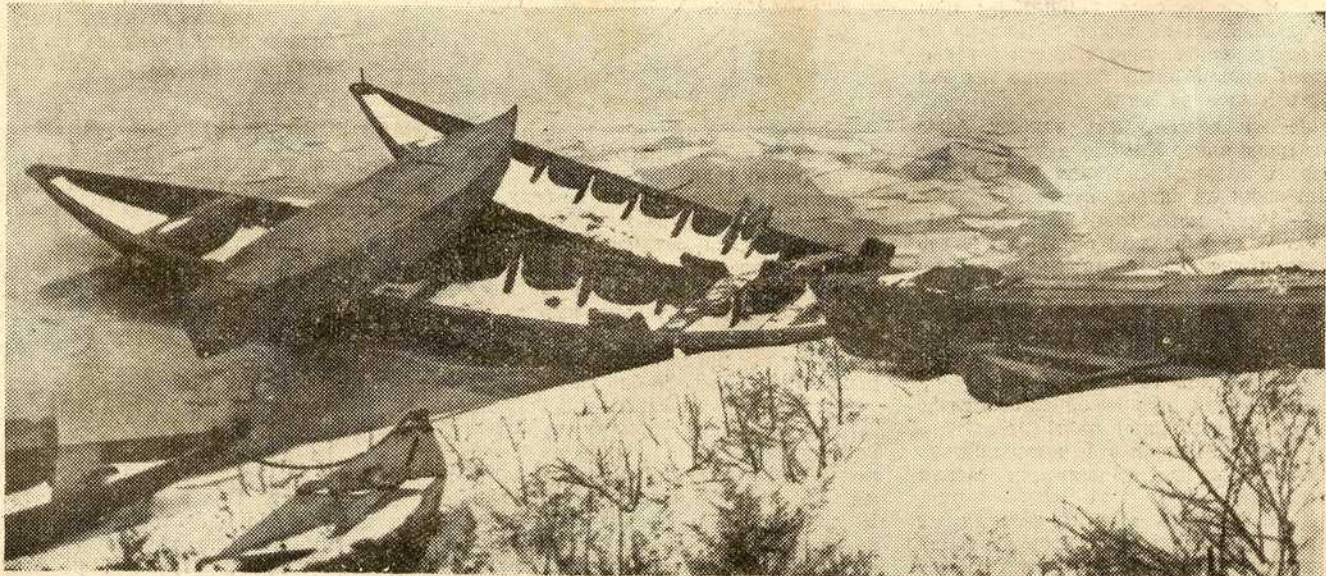
— На њих и мислим, пуковниче. И баш зато хоћу да се осветим.

— Ви сте ме много ожалостили, рече пуковник климајући забринуто главом.

Гараган је увидео да је претерао.

— Извините, молим вас, господине пуковниче. Моји су нерви сасвим попустили, па говорим више него што треба.

(наставиће се)

Од како су Дунав и Сава залеђени и рибарски чамци покривени снегом одмарају се на обали.

(Снимак: А. Сиваћ)

Војвода од Орлеана

Над је Карло VI, француски краљ, добио један нервни удар, војвода од Орлеана и Војвода од Бургоње, који је познат у историји под именом „Јован Неустрашиви“, почели су да воде међусобну борбу о престолу. Међу лекарима који су се пријавили за лечење једног монарха, дошла су у Париз и два калуђера који су се пријавили у палати Сен Пол, краљеве резиденцији, тврдећи да их је сам Бог послао да излече краља. Може се замислити с каквим су слављем пријемљени!

Био им је дат један стан у Бастији, одакле су они одлазили свакога дана код краља да га лече. Лечење се састојало у давању лековитих пића, направљених како су они уверавали, од тоњеног злата и драгог камења који су узимали из краљеве ризнице. Али на крају се открило да се за лебеска посланика и сувише дуго задржавају у двору и да злато и драго камење све више одлази, док се здравље Карла VI не само није опорављало већ се и погоршавало. Тако су они из најдешних соба Бастиље доспели у њене најмрачније тамнице у очекивању процеса.

Осетили су се изгубљени. Зашта су били унани у шкрипац и само их је чудо могло спасти. Били су у очајању кад их је једне ноћи после мистериозног разговора између управника Париза Пјера д' Есарт и Војводе од Бургоње изненадио глас који као да је долазио из зидова тамнице.

— Слушајте ме, несрећници и послушајте савет који ћу вам дати ако хћете да спасите живот!

После првих минута изненађења и страха један од њих је рекао:

— Зар је то могуће?... Неко мисли да нас спасе?... Шта треба да чинимо?

— Сутра ћете бити спроведени у краљевску палату, продужио је нервозно глас, тамо ћете морати да

изјавите да сте били плаћени од Војводе од Орлеана да би скратили живот Суверена. Дођаћете још да сте баш из руке Војводе добили отров који сте требали да синате у лекове одређене за краља.

Овај им се савет учинио немогућ па су ту своју сумњу калуђери саопштили тајанственом саветодавцу. Али их је овај умирио речима:

— Знајте, да особа која може тако да вам говори у ово време и у овај час може да вам врати слободу. Зато нема шта да бирате. Ако не пристајете смрт вам је сигурна.

Затвореници су знали о борби између Војводе од Орлеана и Војводе од Бургоње, и знали су такође да су то била времена у којима нису бирани средства да би се дошло до циља. Разумели су да глас долази од Јована Неустрашивог, принца моћног и без скрупула па су решили да послушају савет.

Идућег јутра затражили су да говоре са д' Есартом који је био и гувернер Бастиље, и чим су се пред њим појавили изјавили су му да имају важне ствари да саопште краљу и двору и у ту сврху моле да буду послани у палату Сен Пол. д' Есарт који је то и саветовао Војводи од Бургоње правило се као да ништа не зна и саопштио о томе двору и Војводи Јовану Неустрашивом, позивајући их да сви присуствују спени и послао затворенике у палату Сен Пол у тачно означени час.

Краљ, који се случајно затекао у потпуно свесном стању, краљица, престолонаследник, причевци, Војвода од Бургоње и дворјани били су се сакупили у сали за аудијенцију кад се у њој појавио д' Есарт са осуђеницима.

— Седите и говорите, наредио им је краљ.

Један од њих је тада испричао следећу причу:

Историчке и групе анекдоте

КНЕЗ МИЛОШ — ШТЕДИША

Кнез Милош је био човек веома чуварац, управо тврди. Пред свој повратак у Србију (1859) живео је у Букурешту. И ту, код небројеног блага свог, он, зими, често није хтео да ложи своје собе, само да би мање дрва трошио. А да ни млађи његови не би ложили, он би увече дуго седео у њиховој соби. У своју би дошао тек кад би већ хтео да легне.

Једног вечера, кад напољу беше страшно цича, Кнез је дуго седео код својих млађих, Милована и Миленка. Пошавши да спава, он рече:

— Виш', море, како ми оволико дуго седесмо у хладној соби! Сад је већ доцкан ложити, него се добро покрити!

— Нећемо ни ложити. Господару, рече Милован, а оком кресну Миленку, и помисли:

— Само док ти легнеш!

— И мени немојте ложити: слађе се спава у хладној соби!...

— Јесте, Господару! потврдише она двојица, ма да су мислили сасвим другачије.

Допратили га у собу, помогли му да се свуче, и легне у постељу, па га онда добро покрише, и вратише се у своју собу.

Тада су накрљали пуну пећ дрва да им се соба загреје по вољи.

Кнез је становао на горњем боју, а у ходнику близу његове собе, била су

сложена дрва за гориво. Дрва је било неколико реди.

Милован и Миленко још не бежу, поспали, а нешто груне у ходнику тако да се сва кућа затресе. Истрче они одмах и виде да се један читав ред дрва сурвао на под! Ућу у кнежеву собу. Кнез се притворио као да се тек сад буди, па им рече:

— Ништа, море, ништа; и ја ћу неку луну: ваљда је био мачак!

Сутрадан се све сазнало:

Кнез, пошто су Милован и Миленко отишли од њега, устане из послеље у својој дугачкој спаваћој кошуљи оде дрвима, натраг пуно наручије па се пожури у своју собу, да га ко не би спазнιο, да сам заложу своју пећ, али његова проклета дугачка кошуља закачи за неко дрво, те обори цео један ред. И тако се поквари план чуварном домаћину.

— Налазили смо се у Гијену где су наца проучавања на пољу медицине нагло напредовала, кад се појавио један човек који нам је наредио да пођемо с њим и, наравно, на његов рачун у Париз, где бисмо дошли у додир са једном високом особом која би нам осигурала срећну будућност ако бисмо испунили његову наредбу.

Између страха и наде у бољу будућност, пошли смо с тим човеком који нас је занста претставио једном високом господину с којим смо се сретали неколико пута али чији никог нисте нисмо могли да откријемо. Он нам је рекао да треба да учинимо све могуће да бисмо дошли до краља и почели да га лечимо, и кад би једном постигли тај циљ требало би у лекове да му сипамо отров који би га мало по мало убијао. Ми смо се правили као да пристајемо и он је мало по мало бивао све поверљивији према нама и успели смо да дознамо његово име.

— А ко је био тај високи господин? — запитало је д' Есарт — наређујем вам да кажете ако знате.

— Војвода од Орлеана, рекао је други калуђер и то име је било поновљено са презрењем од свих присутних у сали. Војвода од Бургоње почео је да брани Војводу од Орлеана како би још више скренуо са себе пажњу, али је канцелар одмах наредио да се ухапси окривљени принц.

Међутим он се неочекивано појавио на прагу, блед од срамоте али високо уздигнуте главе и гледајући право свима у очи. Један од његових пријатеља чим је чуо о ужасној оптужби потрчао је да га обавести саветујући му да бежи. Али је Војвода од Орлеана, сигуран у своју невиност, више волео да се сам појави пред краљем и двором.

— Сире, хћете ли да наредите тим људима да понове предамном своју оптужбу.

Карло VI је дао знак да одобрава и тада је осуђеник који је први говорио поновио своју већ познату причу.

— Значи ви тврдите да сте више пута тајно самном разговарали, рекао је Војвода, у мојој палати и у мојој соби за рад, је ли тако?

— Шта више готови смо да се у то закунемо, одговорили су они.

— Несрећници! узвикнуо је тада принц. Кад сте већ рекли да сте били неколико пута у мојој кући и у мојој соби за рад реците ми где се она налази и како је намештена?

Затвореници су се погледали: хладан зној им је облио чело. д' Есарт и Војвода од Бургоње покушали су да им помогну. Ипак је један од затвореника покушао да се извуче и дао измишљени опис собе за рад Војводе од Орлеана који је, међутим, био врло добро познат краљу, краљици, причевцима и присутним племићима. Тада се Карло VI уверио у невиност Војводе од Орлеана и наредио да се затвореници подвргну мучењу а затим да буду погубљени.

К. Н.

ЛЕПОТА ПЕВАЧА

Оперски певач Такинарди био је исто толико ружан колико је имао леп глас. При његовом првом наступу у Риму његова је ружкоћа изазвала нарочити смех у публици. Тада се увређени тенор окренуо публици и рекао:

— Господо ја сам овамо дошао да ме слушате а не да ме гледате.

Када је публика чула негов глас, била је толико одушевљена да га је, после бурних овација, на рукама носила кроз салу.

ЗМАЈ ЈОВА И Његови гости

Професор новосадске гимназије Фила Оберкнежевић дође једном са својим питомцем Пржићем из Београда

у Будимпешту. Том приликом посету они и Змаја Јову Јовановића у Текелијануму. Змај по обичају задржи обојицу на ручку. Подне беше већ прошло, а госпоња Ружа, жена Змајева, нашла се у чуду јер није знала чиме да их послужу,

— Па можеш, умиривао је Змај, онако што на брзу руку: штогод филовано и пржено, господин Фила и господин Пржић неће ваљда замерити.

ВИШЕ ВРЕДИ ОД СВИХ

Једном је песник Антиман читао пред народом своја дела. После кратког времена сви су га слушаоци осим Платона напустили. Антиман је продужио са читањем узвикнувши:

— Сам Платон више вреди него сви остали слушаоци заједно!

МОЛИЈЕР

Ова анегдота чини велику част Молијеру, још већу Лују XIV, а највећу ипак Расину. Једнога дана је краљ запитаво Расина, ко је по његовом мишљењу најбољи француски писац.

— Молијер, — одговорио је Расин без размисљања.

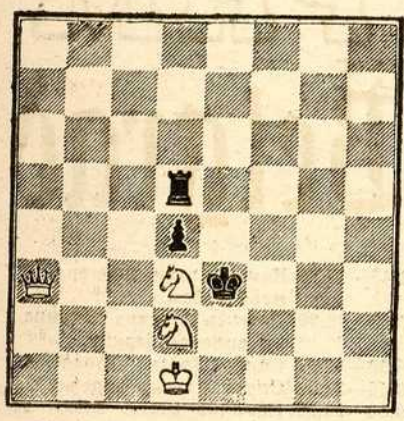
— Нисам знао — рекао је краљ. — „Али пошто то кажете ви који се више од мене у то разумете, верујем!

РАВНОМ МЕРОМ

Мадам Стал, када је једног дана сазнала да се влада љуља, мало накосно је упитала министра Таљерана: „Стоји ли влада на чврстим ногама?“ Она је тиме алудирала и на самог Таљерана, који је имао криве ноге. „Као што ви видите, госпоњо!“ равном мером је славни државник одговорио гђи Стал, која је опет била зрицава.

ШАХ

ПРОБЛЕМ БРОЈ 9 Е. КАРПЕНТЕР

Бели суче и даје црноме мат у два потеза.

Решење проблема број 8 (Ј. Ропе-ла): 1) Se2-f4.

ИМЕНА ШАХОВСКИХ ФИГУРА

Иако су правила шаховске игре на читавој земаљској кугли свуда иста, имена шаховских фигура нити су била нити су и данас једнака. Индуси, у доба пре Христа, шаховске фигуре називали су слоновима, коњима, коњима, ратницима итд. У дугим источним земљама за фигуре су били везири, доглавници и други називи. Па тако и данас поједине фигуре, изузев краља, у разним земљама имају друга имена. Немци, Италијани и Французи краљицу називају дамом, Мађари везиром, Пољаци хетманом. За тона Немци и Французи кажу кула; Руси лађа, а Енглези град или рок (по индиској речи рок, односно персиској рок, што значи ратник). Коња Немци крете скакачем, Енглези витезом, а Французи коњаником. Нарочито разнолика имена има ловац, па га Немци зову тркачем, Енглези бискупом, Французи лудом, Руси слоном или офицером. И пешак такође има разна имена. У нашој земљи се тек у последње доба тачно утврдила домаћа шаховска терминологија. Раније су код нас неки краљицу звали дамом, тона кулом, коња кобилом, ждрешцем па и кравом, а пешака пионом, сељак или паором.

КОЊ ИГРА

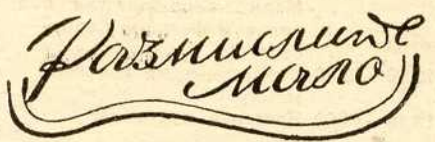
Име коња у шаху често пута може да буде предмет алузија, а и неспоразума. Нарочито када играчи желе своје партнеру да доскоче не само на шаховској табли, већ и речима. Двојица угледних старијих играча у нашем најглавнијем клубу радо су се задиркивали пред многобројним посматрачима. Једном приликом неки од њих хтео је да игра коњем на једно поље, али је у последњем тренутку приметно да ће тада одмах у првом потезу бити матирап. Неодлучно је држао коња у руци не знајући куда ће са њиме. Партнер је уживао у његовој забави и победоносно узвикнуо: „Коњ игра!“ — Сви су се посматрачи слатко насмејали овој двосмисленој изјави. Али његов противник није остао дужан одговора. Ставио је коња на неко друго поље да не буде мат и брзо одговорио: — Знаш да играш са коњем! — Наравно да је одмах после тога смењ био још већи.

ШАХОВСКИ МЕЧ ПРЕКО ТЕЛЕФОНА

У једној великој европској милионској вароши одигран је шаховски меч каквог досад још никада није било. Неки шахиста, који није хтео да ода своје име, позвао је десет најбољих тамошњих вештака да са њиме одиграју по једну партију. Услов је био да ће се он свакоме од њих у одређено доба дана јавити телефоном и додати им свој потез, односно доби-

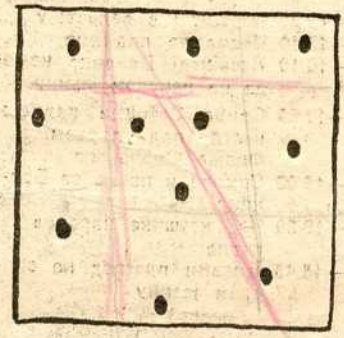
ти одговор. Сам се обавезао да ће одати свој инкогнито само у случају ако изгуби бар три партије. Услови за овог тајанственог играча нису били најповољнији, јер је дневно морао да учини бар десет потеза, што значи да је имао много мање времена за размислање од сваког свог појединачног противника.

После шест недеља играња меч се завршио изненађујућим исходом. Непознати шахиста је седам игара добио, три резимирао, и није изгубио ниједну! Неке своје противнике је просто напросто матирао. За тај меч се одмах у јавности сазнало, али се никако није могло ући у траг непознатом победнику. Његово име остало је и даље тајна како за побеђене вештаке, тако и за ширу шаховску публику.

ТАЧКЕ НА ТАБЛИ

На једној табли квадратног облика налазе се тачке као што се то на нашој слици види. Поделите помоћу 4

праве линије таблу на делове тако да у сваком делу буде по једна тачка. Одговор у идућем броју.

КОЛИКО ИМА СТРАНА?

Један човек чита књигу и прочитао је известан број страна. Да је прочитао 38 страна мање значило би да је прочитао једну трећину целе књиге, а кад прочита још 129 страна стићиће до две трећине књиге. Колико свега страна има та књига, и колико је страна већ прочитао? Одговор у идућем броју.

ЧАСОВНИЧАР И САТОВИ

Један часовничар навдио је 1 априла 1927 г. тачно у подне три сата. Идућег дана опет тачно у подне констатовао је да први сат ради тачно, док је други изостао за 1 минут а трећи отишао напред исто тако за 1 минут. Часовничар је оставио сва три сата на миру, само их је редовно навијао, и кроз извесно време опет у подне приметно да сви сатови показују тачно време. Кад се то догодило? Одговор у идућем броју.

И САМИ МОЖЕТЕ ТО ДА ИЗВЕДЕТЕ

Један господин који се налазио у великом друштву изјавио је како може лако да погоди мисли свакога од присутних. Пошто му то наравно, нико није веровао предложио је ово: — Свако од присутних има да напише на цедуљи питање па да ту цедуљу стави у коверат а коверат да залепи, па ће тај господин да покупи коверте и да одговара на сва питања редом отварајући коверте тек пошто је већ одговорио на питање. Тако су и учинили. У једном углу собе наметили су сто за који је сео тај „мађисничар“ са хрпом коверата пред собом, против њега бољно пазећи на сваки његов покрет сели су остали

гости. И зајста — господин је узимао редом коверте, држао је сваки неко време у руци а затим је гласно одговарао на питање. Сваки пут је молио да се јави лице које је то питање поставило а затим је отварао коверат и спуштао цедуљу на сто. И тако је тачно одговорио на сва питања.

Да ли се можете сетити како је он то радио? Овај је трик интересантан по томе што га и сами можете лако да изведете и да лепо забавите друштво. Одговор у идућем броју.

2 ЗАДАТКА СА МАКАЗАМА

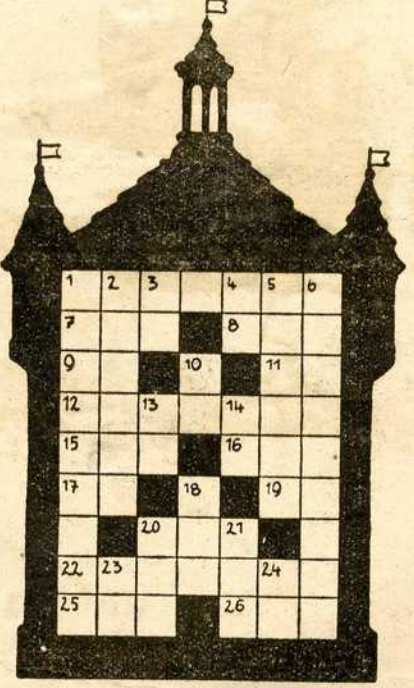
1 Са два потеза маказа расеците равнокраки крст на 4 дела од којих се може направити квадрат.

2. Са 4 потеза маказа расеците равнокраки крст на 5 делова од којих се може направити квадрат. Одговор у идућем броју.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ПИТАЊА

- 1. Када је Јован Јовановић Змај почео да пише песме?
- 2. Ко је био и када је живео Владимир М. Јовановић?
- 3. Ко је и када подигао манастир Базјаш?
- 4. Где се налази манастир Базјаш?
- 5. Шта је еуфемизам?
- 6. Има ли у боји алкохола?
- 7. Ко је основао данашњи Цариград?
- 8. Ко је дао прву збирку стихова у српској књижевности?
- 9. Ко су били Хомериди?
- 10. Шта је полиглот?
- 11. А шта је лингвиста?
- 12. Да ли су грамофон и фонограф паразити за две различите ствари?
- 13. Ко је први почео да пише чистим српским језиком?
- 14. Како се читају кинеске књиге?
- 15. Ко је била прва српска књижевница?
- 16. Где се налази „мост уздицаја“?
- 17. Да ли је Насрадин хода постојао?
- 18. Шта је Дарданија?
- 19. Шта је хемералологија?
- 20. Шта је каламбур?

Хоризонтално: 1) Породица веома ситних, шарених птица. 7) Орган вида. 8) Правилан распоред. 9) Скраћени облик датива од заменице он. 11) Нота. 12) Опремљен коњ. 15) Производ ватре. 16) Врста гласа. 17) Ја (итал.). 19) Два једнака сугласника. 20) Птица. 22) Усмено или писмено излагање. 25) Број. 26) Час.

Вертикално: 1) Удобност. 2) Пробао. 3) Вода (франц.). 4) Једна скраћеница. 5) Презиме словеначког приповедача. 6) Истоветност. 10) Предлог. 13) Свежа. 14) Нота. 18) Оружје. 20) Грчко слово. 21) Јело. 23) Једна скраћеница. 24) Предлог.

ИЗ 8-ОГ БРОЈА

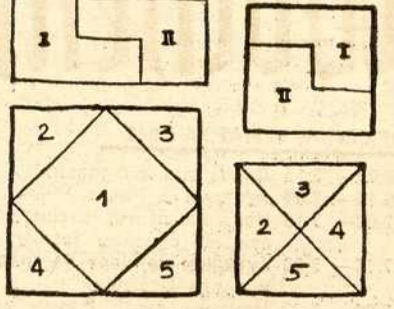
ОДГОВОР НА ЧАРОБНИ КВАДРАТ

—	14	13	3	
	11	5	6	8
	7	9	10	4
	12	2	1	15

ОДГОВОР НА ЈЕДАН ОЗБИЉАН МАТЕМАТИЧКИ ЗАДАТАК

8; 12; 5; 20. (8 + 2 = 10; 12 - 2 = 10; 5 x 2 = 10; 20 : 2 = 10).

ОДГОВОР НА ДВА ЗАДАТКА СА МАКАЗАМА

ОДГОВОР НА ДВА ШАЉИВА МАТЕМАТИЧКА ЗАДАТКА

1. $\frac{5+5}{5} = 2$ 2. $\frac{5-5}{5} = 0$

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ:

- 1. — За једну годину дана у васнони „падне“ око 150 милијарди звезда.
- 2. — Паукова мрежа од 6.396 метара тешка је 6 сантиграма, 4 милиграма и 6 десетих делова од милиграма.
- 3. — Макроцисти су морске алге које расту на Чилеанским обалама.
- 4. — „Летећа риба“ не маше крилима, јер се њима служи само да се што даље одбаци од воде.
- 5. — У нормалним приликама човек достиже половину своје висине већ на крају друге године.
- 6. — Кира је река која протиче кроз Скадар.
- 7. — Деклинација је астрономски израз и значи скретање магнетне игле на запад или исток.
- 8. — На једном комаду новца од пола динара има најмање три хиљаде микроба.
- 9. — Литар топле воде је лакши од литра хладне воде.
- 10. — Килима Нцаро је, поред Кеније, најпознатији вулкан у Африци.
- 11. — У једанаест својих генерација породица Бах је имала двадесет и три велика музичара.
- 12. — Саборну цркву у Београду подигао је кнез Милош 1840.
- 13. — Колибри, једна од најмањих птица на свету може да лети и натрашке.
- 14. — Не. Жаба усисава воду кроз поре.
- 15. — Лоцови су специјални спроводници бродова који плове Дунавом од Дренкова до Кладова.
- 16. — Птоломеј је био александрички географ. Дао је други чулни доказ о земљиној округлини: постепено појављивање и ишчезавање брода на морској површини, које се може објаснити једино кривином морског огледала.
- 17. — Први чулни доказ о земљиној округлини: кружна сенка коју земља баца на месец, дао је Аристотел.
- 18. — Анероид је барометар без живце.
- 19. — Планина која се налази између река: Дунава, Голубијске, Велике и Слатинске Реке зове се Мироч.
- 20. — Њени главни врхови су Велики и Мали Штрбап (900 и 800 м.) који се лизу из самог Дунава.

РЕШЕЊЕ УКРИШТЕНИХ РЕЧИ

Хоризонтално: 4) Пакост. 11) Говедар. 12) За. 13) Огњиште. 14) Април. 15) Ниоба. 16) Нокти. 17) Лонац.

Вертикално: 1) Магдалена. 2) Товарник. 3) Педал. 4) Парничари. 5) Кожа. 6) Орао. 7) Теоријски. 8) Рањен. 9) Баштован. 10) Грејалица.

НЕДЕЉНИ ПРОГРАМ

БЕОГРАДСКЕ РАДИОСТАНИЦЕ

Wochenprogramm des Senders Belgrad

НЕДЕЉА, 1 МАРТА 1942

- 5.00— 6.15 Другарски позdravi.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Јутарњи концерт из града и тврђе Београд.
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—10.00 Преподневна музика.
- 10.00—10.30 Свечани час.
- 10.30—11.45 Празнични концерт.
- 11.45—12.00 Недељни преглед.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—14.00 Велики подневни концерт. У међувремену:
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Разне серенаде.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—18.00 Мелодија и ритам. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.

- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Посета код Франца Лехара.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Свира Пабло Казалс (чело).
- 19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 Забавни концерт. Изводи Велики радио-оркестар под управом дра. Ханса Хернера.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

ПОНЕДЕЉАК, 2 МАРТА 1942

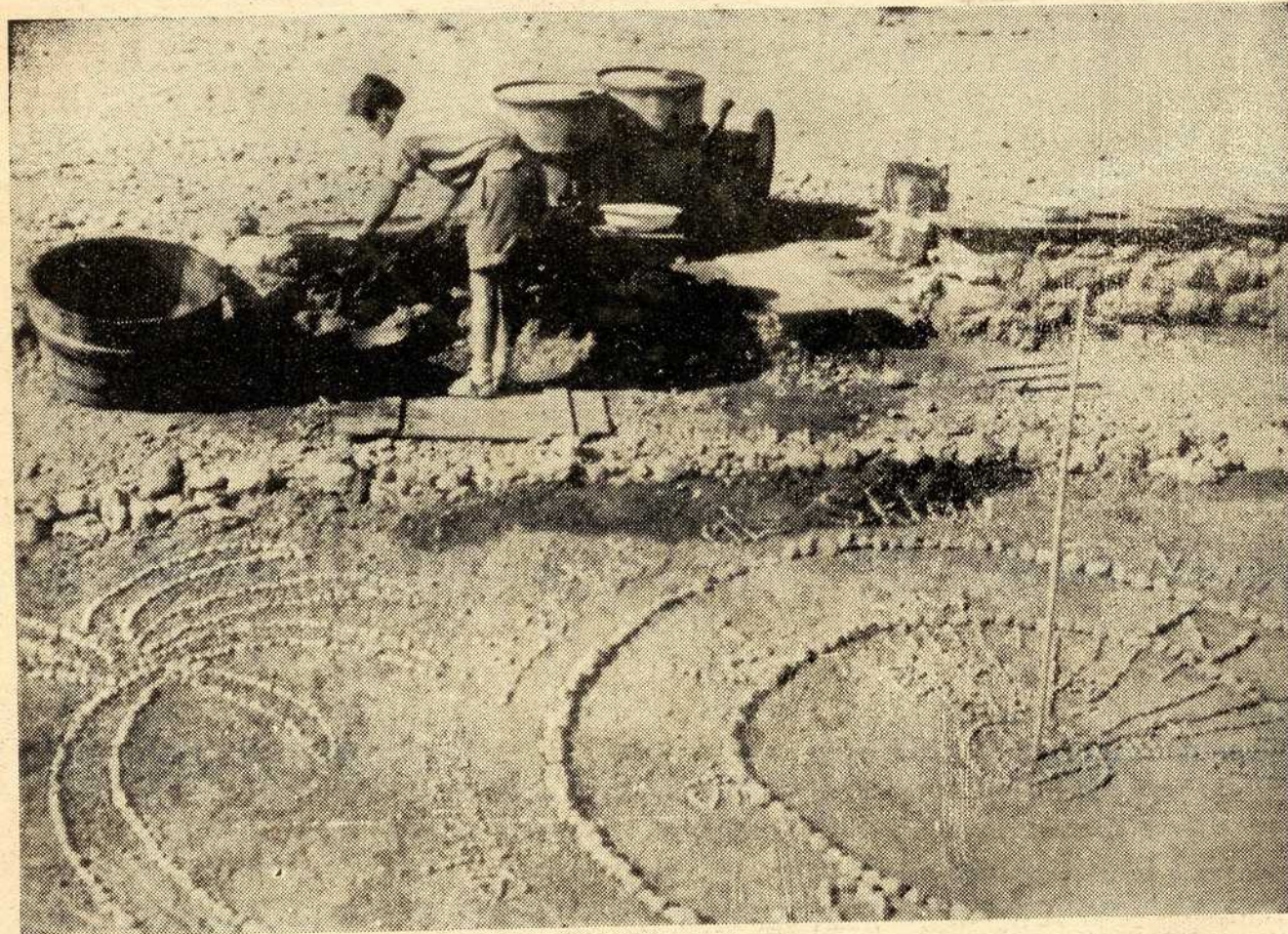
- 5.00— 6.15 Другарски позdravi.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.

- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Подневни концерт. Изводи Мали радио-оркестар под управом Феодора Селинског.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Наставак подневног концерта.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.10 Песме из планина.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—17.00 Свира Забавни радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 17.00—18.00 Свира и песма са Балкана.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.

- 18.45—19.15 Композитори шлагера међу собом.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Свира Златко Тополски.
- 19.45—20.00 Спорт у току недеље.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—21.45 Распевани понедељак.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 Полетни ритам. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

УТОРАК, 3 МАРТА 1942.

- 5.00— 6.15 Другарски позdravi.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Свира тамбурашки оркестар Александра Араничког.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Омиљене мелодије.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Концерт Шрамла и цитре.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—17.00 Свира Дувачки радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 17.00—17.15 Преглед пистова и часописа.
- 17.15—18.00 Шарени час.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Вечерње музичко шаренило.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—20.00 Оаза отаџбина.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—21.45 Музика и добро расположење.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—23.00 Речи и мелодије из немачке ризнице.
- 23.00—24.00 Шлагери које познајете. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

И у жаркој Африци часовник је неопходна потреба. Овај авијатичар на слици направио је себи часовник од пустињског песка, само да му не промакне емисија Београдске радио-станице „Оаза отаџбина“ која почиње у сече у 19.30 часова.

Im Land der ewigen Sonne in Afrika ist eine Sonnenuhr die sie sich dieser Flieger hier in den Wüsten-sand baute, eine nützliche Einrichtung, denn er will die Sendung „Oase Heimat“ des Senders Belgrad, die um 19.30 Uhr beginnt, nicht versäumen. (Foto: Scherl)

РАДИО ПРОГРАМ

СРЕДА, 4 МАРТА 1942

- 5.00— 6.15 Другарски поздрави.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Свира Дувачки радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Свира Забавни радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Парада инструмената.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—17.00 Мелодије из немачких опера и оперета.
- 17.00—18.00 Српска народна музика.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Приче из Бечке шуме.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Свира Ели Неј (кларир).
- 19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—21.45 Расположење на бесконачној пантљици.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 Често се свира јер се радо слуша. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

ЧЕТВРТАК, 5 МАРТА 1942

- 5.00— 6.15 Другарски поздрави.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Подневни концерт. Изводи Мали радио-оркестар под управом Феодора Селинског.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Наставак подневног концерта.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Под јужним сунцем.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—17.00 Свира Забавни радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 17.00—18.00 Шарени час.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Нордијска музика Едвард Григ и Јан Сибелиус.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Пева Хајнрих Шлуснус.
- 19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.

- 20.20—21.45 Веселост на етерским таласима.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 У веселом ритму. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

ПЕТАК, 6 МАРТА 1942

- 5.00— 6.15 Другарски поздрави.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Свира Дувачки радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Свира Забавни радио-оркестар под управом Фрање Седлачека.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Звуци са пуста.
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.
- 16.10—17.00 Српска народна музика. Изводи: Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Увертире и балетске музике.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Пева Херберт Ернст Гро. на немачком језику.
- 19.45—20.00 Из савремених догађаја
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—21.45 Перпетум мобиле пепих мелодија.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 Симфонијски концерт. Изводи Велики радио-оркестар под управом Освалда Бухолца
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

СУБОТА, 7 МАРТА 1942

- 5.00— 6.15 Другарски поздрави.
- 6.15— 7.00 Јутарњи концерт.
- 7.00— 7.15 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 7.15— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
- 9.00— 9.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 9.20—12.00 Пауза.
- 12.00—12.05 Прелиставамо програм.
- 12.05—13.00 Подневни концерт. Изводи Велики радио-оркестар под управом Феодора Селинског.
- 13.00—13.10 Саопштења на српском језику.
- 13.10—14.00 Наставак подневног концерта.
- 14.00—14.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 14.20—15.00 Пауза.
- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
- 15.30—15.35 Извештај о водостају.
- 15.35—16.00 Свира Барнабаш фон Геци
- 16.00—16.10 Извештај Врховне команде на српском језику.

- 16.10—18.00 Весело послеподне. Изводи Радио-оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
- 18.00—18.30 Час немачке народне групе.
- 18.30—18.45 Дневни преглед на српском језику.
- 18.45—19.15 Лепи гласови.
- 19.15—19.30 Преглед дневне штампе на српском језику.
- 19.30—19.45 Солистичка музика на Флаути.
- 19.45—20.00 Спорт у току недеље.
- 20.00—20.20 Немачке вести, затим вести на српском језику.
- 20.20—21.45 Београдска шарена позорница.
- 21.45—22.00 Поздрављамо наше слушаоце.
- 22.00—22.25 Немачке вести, спортске вести и вести на српском језику.
- 22.25—24.00 У врлогу тонова.
- 00.00— 1.00 Радио Београд поздравља фронт и отаџбину.

СОНТАГ, ДЕН 1. МАРЗ 1942

- 5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
- 6.15— 7.00 Frühkonzert.
- 7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 7.15— 9.00 Frühkonzert aus der Stadt und Veste Belgrad.
- 9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 9.20—10.00 Musik am Vormittag.
- 10.00—10.30 Eine Feierstunde.
- 10.30—11.45 Festliches Konzert.
- 11.45—12.00 Gemeinschaftsempfang für die serbische Bevölkerung.
- 12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
- 12.05—14.00 Ein grosses Mittagskonzert. Was Euch gefällt. Dazwischen:
- 13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
- 14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 14.20—15.00 Umschaltpause.
- 15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
- 15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
- 15.35—16.00 Ständchen und Serenaden.
- 16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
- 16.10—18.00 Melodie und Rhythmus. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
- 18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
- 18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
- 18.45—19.15 Besuch bei Franz Lehar.
- 19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
- 19.30—19.45 Meister ihres Fachs. Pablo Casals Cello.
- 19.45—20.00 Aus dem Zeitgeschehen in deutscher Sprache.
- 20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
- 22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 22.25—24.00 Ein Unterhaltungskonzert. Es spielt das Grosse Rundfunkorchester. Leitung: Soldat Dr. Hans Hörner.
- 00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

МОНТАГ, ДЕН 2. МАРЗ 1942

- 5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
- 6.15— 7.00 Frühkonzert.
- 7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.

- 7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
- 9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 9.20—12.00 Sendepause.
- 12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
- 12.05—13.00 Mittagskonzert. Es spielt das Kleine Rundfunkorchester. Leitung: Fedor Selinski.
- 13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
- 13.10—14.00 Fortsetzung des Mittagskonzerts.
- 14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 14.20—15.00 Umschaltpause.
- 15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
- 15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
- 15.35—16.00 Lieder aus den Bergen.
- 16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
- 16.10—17.00 Es spielt das Streichorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
- 17.00—18.00 Was der Balkan singt und spielt.
- 18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
- 18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
- 18.45—19.15 Schlagerkomponisten unter sich.
- 19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
- 19.30—19.45 Zlatko Topolski spielt.
- 19.45—20.00 Sport der Woche.
- 20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 20.20—21.45 Der singende, klingende Montag.
- 20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
- 22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 22.25—24.00 Beschwingende Rhythmen. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
- 00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

ДИЕНСТАГ, ДЕН 3. МАРЗ 1942

- 5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
- 6.15— 7.00 Frühkonzert.
- 7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
- 9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 9.20—12.00 Sendepause.
- 12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
- 12.05—13.00 Mittagskonzert. Sie hören Tambourizzas.
- 13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
- 13.10—14.00 Beliebte Weisen.
- 14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
- 14.20—15.00 Umschaltpause.
- 15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
- 15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
- 15.35—16.00 Es spielen Schrammeln und Zither.
- 16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
- 16.10—17.00 Es spielt das Blasorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
- 17.00—17.15 Zeitschriftenschau.

17.15—18.00 Bunte Stunde.
18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
18.45—19.15 Ein musikalischer Bummel am Abend
19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
19.30—20.00 Oase Heimat.
20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
20.20—21.45 Musik und gute Laune.
20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
22.25—23.00 Worte und Weisen aus erwigem deutschen Besitz.
23.00—24.00 Schlager die sie kennen. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

MITTWOCH, DEN 4. MÄRZ 1942

5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
6.15— 7.00 Frühkonzert.
7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
9.20—12.00 Sendepause.
12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
12.05—13.00 Mittagskonzert. Es spielt das Blasorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
13.10—14.00 Es spielt das Streichorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
14.20—15.00 Umschaltpause.
15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
15.35—16.00 Aufmarsch der Instrumenten.
16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
16.10—17.00 Melodien aus deutschen Opern und Operetten.
17.00—18.00 Serbische Volksmusik. Mitwirkende: Volksorchester, Chor und Solisten. Leitung: Prof. Krstitsch.
18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
18.45—19.15 Geschichten aus dem Wienerwald.
19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
19.30—19.45 Meister ihres Fachs. Elly Ney. Klavier.
19.45—20.00 Aus dem Zeitgeschehen in deutscher Sprache.
20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
20.20—21.45 Frohsinn am laufenden Band.
20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
22.25—24.00 Oft gespielt, gern gehört. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

DONNERSTAG, DEN 5. MÄRZ 1942

5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
6.15— 7.00 Frühkonzert.
7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
9.20—12.00 Sendepause.
12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
12.05—13.00 Es spielt das Kleine Rundfunkorchester. Leitung: Fedor Selinski.
13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
13.10—14.00 Fortsetzung des Mittagskonzerts.
14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
14.20—15.00 Umschaltpause.
15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
15.35—16.00 Unter südlicher Sonne.
16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
16.10—17.00 Es spielt das Streichorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
17.00—18.00 Bunte Stunde.
18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
18.45—19.15 Nordliche Musik. Edward Grieg und Jean Sibelius.
19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
19.30—19.45 Heinrich Schlusnus singt.
19.45—20.00 Aus dem Zeitgeschehen in deutscher Sprache.
20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
20.20—21.45 Heiterkeit auf Aetherwellen.

20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
22.25—24.00 Im fröhlichen Rhythmus. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

FREITAG, DEN 6. MÄRZ 1942

5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
6.15— 7.00 Frühkonzert.
7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
9.20—12.00 Sendepause.
12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
12.05—13.00 Es spielt das Blasorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
13.10—14.00 Es spielt das Streichorchester des Senders Belgrad. Leitung: Franz Sedlatschek.
14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
14.20—15.00 Umschaltpause.
15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
15.35—16.00 Puszta Klänge.
16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
16.10—17.00 Serbische Volksmusik. Mitwirkende: Volksorchester, Chor und Solisten. Leitung: Prof. Krstitsch.

17.00—18.00 Schlager ohne Pause. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
18.45—19.15 Ouvertüren und Ballettmusiken.
19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
19.30—19.45 Herbert Ernst Groh singt.
19.45—20.00 Aus dem Zeitgeschehen in deutscher Sprache.
20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
20.20—21.45 Perpetuum mobile schöner Melodien.
20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
22.25—24.00 Ein Symphoniekonzert. Es spielt das Grosse Rundfunkorchester. Leitung: Oswald Buchholz.
00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

SONNABEND, DEN 7. MÄRZ 1942

5.00— 6.15 Kameradschaftsdienst.
6.15— 7.00 Frühkonzert.
7.00— 7.15 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
7.15— 9.00 Guten Morgen, lieber Hörer.
9.00— 9.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
9.20—12.00 Sendepause.
12.00—12.05 Wir blättern im Programm.
12.05—13.00 Mittagskonzert. Es spielt das Grosse Rundfunkorchester. Leitung: Fedor Selinski.
13.00—13.10 Mitteilungen in serbischer Sprache.
13.10—14.00 Fortsetzung des Mittagskonzerts.
14.00—14.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
14.20—15.00 Umschaltpause.
15.00—15.30 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht mit langsamer Wiederholung und Kurznachrichten für die Wehrmacht.
15.30—15.35 Wasserstandsmeldungen.
15.35—16.00 Barnabas von Geszy spielt.
16.00—16.10 Bericht des Oberkommandos der Wehrmacht in serbischer Sprache.
16.10—18.00 Ein beschwingter Sonnabendnachmittag. Es spielt das Tanzorchester des Senders Belgrad. Leitung: Othmar Hofer.
18.00—18.30 Volksdeutsche Stunde.
18.30—18.45 Tagesschau in serbischer Sprache.
18.45—19.15 Schöne Stimmen.
19.15—19.30 Zeitungsschau in serbischer Sprache.
19.30—19.45 Solistische Flötenmusik.
19.45—20.00 Sport der Woche.
20.00—20.20 Deutsche Nachrichten, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
20.20—21.45 Belgrader bunte Bühne.
20.20—22.00 Wir grüssen unsere Hörer.
22.00—22.25 Deutsche Nachrichten, Sportmeldungen, anschliessend Nachrichten in serbischer Sprache.
22.25—24.00 Im Wirbel der Töne.
00.00— 1.00 Der Sender Belgrad grüsst Front und Heimat.

Фотограф из је узхватио.

... у тренутку када, разуме се кришом — слушају једну веселу песму „Београдског шареног вечера“!

Schnappschuss eines Fotografen!

... Sie hören ein besonders lustiges Lied der „Belgrader Bunten Bühne“ — heimlich natürlich!

(Foto: Belgrader Bildagentur)

Ноћна посета

МОРИС ДЕКОБРА

Док је г. од Калвера испраћао свога пријатеља кроз врт, Ремон Дошез говорио је смејући се:

— Срећни човече! уверен сам да вечерас очекујеш неку пријатељицу, која мора бити да је дивна... Једва си чекао да одем, а?

— Ја од тебе ништа не кријем.

— Је ли жена из отмена света?

— Јесте.

— Онда ти желим пријатну забаву, драги мој... Показаћеш јој своју библиотеку, необичне и скупоцене повезе, своја индиска блага, и у полутами казаћеш јој речи које су мелем за рањена срца... Довиђења, дон Жуане!

Г. од Калвера врати се у трем. Изгледао је нестрпљив. Он зазвони за служитеља.

— Доне, чим та госпођа буде дошла, уведите је у моју библиотеку.

— Хоћу, господине.

Г. од Калвера попе се на први спрат, леже на диван и запали цигарету. Било је десет часова увече. Напуљска улица била је мирна. Ниска лампа са зеленим шениром осветљавала је благом светлошћу књиге, које су биле поређане на храстовим полицима. Између прозора седео је кип тајанственог, мирног анамског бога.

Одједном врата се отворише. Цоп се уклони и пропусти у собу гошћу, па изиђе. Г. од Калвера устаде. Жена је стајала непомично и збуњено је гледала око себе. Неко набелеђено лице изгледало је мртвачки бледо. Та жена ниског чела, црне косе и очију, шилатих зуба, који су вирили кроз нарумењене усне, била је лепа као тигрица, која једе људе у азним дунглама.

— Дакле, Марсела, одлучили сте се да дођете к мени, после оне наше ноћне шетње? рече г. од Калвера у зимајући је за руке.

Марсела баци своју торбицу на диван, па рече:

— Овде код тебе је дивно: станујеш ли сам у целој кући?

— Да, сам, са својим књигама... Да ли тебе занимају књиге?

— Понекад... Ја имам код куће Саповник. И другу свеску Три Мускетира...

Г. од Калвера се осмехну, — па зазвони. Цоп се појави на вратима. Калвер му нареди да донесе колача и ликера. Затим понуди Марсели цигарету и седе поред ње на диван. Док је она наивно и прстачки изражавала дивљење које је осећала у томе раскошном и необичном дому, г. од Калвера посматрао је је са највећом пажњом, као психолог који проучава прстачку и сурову душу у дражесном телу.

Он је наишао на ту жену око поноћи, чак на крају вароши, под дрвеном једнога густог булеvara. Ословио ју је, слушао је њене исповести и позвао је у своју кућу, да би задовољио своју радозналост и да би се мало разонодио.

Док ју је гледао није му падала на ум никаква појудна мисао. Њега су занимале само њене приче, њен сликовити језик, њене мисли и погледи који су били чедни и сирови. Он је уживао у том разговору као у неком јако зачињеном јелу. За њега је то било уживање после празних и отужних ђаскања у отменом друштву. Сем тога, у понашању те жене било је неке бојажљиве нелагодности, која је појачавала драж тога разговора. Она је по мало личила на дивљу животињу, која осећа опасност и чији ће се нокти појавити чим буде затрбало.

Г. од Калвера одједном устаде, приђе прозору и погледа Марсела у огледалу, које је било обешено о зиду.

— Лепа си, рече он полако... Лепо изгледаш тако црна на тој белој медвеђој кожи.

— Она се грчевито насмеја.

— Слушај, немој ме гледати тако избуњеним очима. Уплашићеш ме...

— Зар ти да се уплашиш? Којешта! Хоћеш ли да угасим светлост да више не видиш?

Он принесе руку прекидачу

— Ах! Не, не...

— Шалио сам се... Ходи да прелистамо моје књиге... Ово су необичне књиге... Занимаће те нарочито повези.

Она устаде и гледаше дела која је он скидао с полице.

— Где рече она... Како је ово смешан повез!

— То је кожа од змије наочарке... Видиш како има црне и зелене крљушти, са жутим окцима?... Ово су Бодлерове песме повезане у кожу једне ајкуле, коју сам ја убио код Сингапура. Али, имам ја и нешто лепше. Хоћеш ли да видиш најлепши украс моје библиотеке?

— Хоћу.

— То је „Човек што се смеје“ повезан у људску кожу.

Жена устукну

— Шта... у кожу мртвога човека

Г. од Калвера слеже раменима и одговори:

— Да, то ми је било пало на ум. Наравно да ја нисам никога убио да бих дошао до те коже... Видећеш, то је занимљиво.

Он отвори једну кутију од првене коже и извади из ње једну велику књигу обложену бедичастом кожом, која је била прошарана плавим шамама.

— Покојник је био тетовиран, објасни он... Ево сасвим лепо се види изражено срце, стрела и две звездице, а изнад њих малтески крст... Али... шта је теби?

Жена је била страховито бледа.

— Где сте добили ту кожу?... Кад?...

— Добио сам је од једнога лекара који ради у болници св. Ансела, где је пре годину дана умро од ране неки апаш... Секцирали су му леш... Па...

Г. од Калвера прекиде силап јаук. Жена баци књигу па врисну:

— То је кожа мога човека, великога Луја!... Познајем његове шаре... Ви сте чудовиште!

Њена грозничава рука шчепа пош који је лежао на сточићу и јурну на г. од Калвера. Али је он лако ухвати за руку и за трен ока је разоружа. Па онда, уморна осмеха на лицу зазвони, и кад се момак појави, он рече равнодушно:

— Донесите ми хартије и канапа... Хоћу да увијем једну књигу, да је госпођа понесе...

Ако нисте знали...

„Забавник“ је први српски штампани алманах. Издао га је Димитрије Давидовић пре више од сто година.

„Хвала Богу“ дошло је у употребу од латинске речи Део грацијас, а то је у ствари одговор у католичкој литургији.

„Добро, видех, победих“ гласио је извештај Цезаров римском сенату када је 47 год. пре Христа победио Фарнака код Зеле.

„Летопис Матице Српске“ је најстарији српски литерарни и научни часопис. Почео је излазити у Будиму 1825 године под именом „Летопис Српски“ а наставио је излажење у Новом Саду.

„Држава сам ја“, рекао је Луј XIV да би кроз то изразио апсолутистички систем, који је већ био увео.

Академско певачко друштво „Обилић“ основано је 1884 год. у Београду.

„Поздрављају те, који ће умрети“ је поклик, којим су гладијатори из арене поздрављали римског цара Клаудија.

„Не лирај у моје кругове“ узвикнуо је Архимед, када га је по освајању Сиракузе смртно рано римски војник 212 год. пре Христа, а он пртао у песку геометријске ликове.

Код главобоље

реуме и нелагодности

узимајте само Пирамидон таблете. Морате међутим, код куповине пазити на Бајер-ов крст на паковању!

Pyramidon ТАБЛЕТЕ

Оглас регистр. Сл. бр. 91 од 21 јуна 1935

16058. 2-2

Обавештење:

СТАРИ НАКИТ: прстење, минђуше, ланчеве, сатове, кољера, дијаманте, брилијанте, табакере — сав накит бесплатно стручно проценује и врши откуп по најбољој пени фирма

„ФОРТУНА“ — ХАРТВИГОВА УЛИЦА БРОЈ 14 (КОД СЛАВИЈЕ)

На телефонски позив наш проценалац доћи ће код Вас кући у стан да Вам бесплатно стручно процени накит. Стварну процену вредност ми Вам исплаћујемо одмах

Позовите нас на тел. 25.116 — „ФОРТУНА“ Хартвигова 14 16039. 3-4

Свака савремена жена зна да само у козметички

„ЖАНА“
КРУНСКА УЛ. 4

може добити све да буде негована, а бити негована значи бити лепа, а ко је леп вечито је млад — Посетите нас уверићете се Преглед и савети бесплатно. Примају се ученице. Купујемо теглице и флашице Жана, Крунска 4. 16063 1-1

Дијамантске иране

Стари златан накит, брилијанте, злато, тепихе, заложнице и т. д. најбоље ће Вам платити

»СТИЛ«
Краља Александра 17

16064 1-1

Порцелан, тепихе свих врста, стилски намештај, уметн. слике
купује „Континентал“, Масарикова 4

16053. 2-2

Важно за свакога!

Купујем све што имате и најбоље плаћам Накит злато, сребро, брилијанте, дијаманте, као и све античке ствари. Хитно довести ново-отвореној антиварској радњи „ОЛИМПИЈА“ Кр Александра 44. Недељко Т. Николић

18975. 1-1

РАДИОНИЦА КИПОБРАНА

Вршим специјално оправку кинобрана. — На позив долазим кући.

М. Гајић

БЕОГРАД Кр. Александра 80

Услужни телефон 24-578.

19687 1-1

КУТИЈЕ И ОСТАЛО ЗА ПАКОВАЊЕ ИМА

КЊИЖАРА „СОНИТ“

БЕОГРАД КРАЉА МИЛАНА 37

18057 1-2

ЗАВОД ЗА КУПОПРОДАЈУ НЕКРЕТНИНА

„Посед“

ВРШИ ПРОДАЈУ И КУПОВИНУ ОБЈЕКТА (КУТА И ПЛАЦЕВА) ПОД НАЈПОВОЉНИЈИМ УСЛОВИМА

„Посед“

ПОЕНКАРЕОВА, 32. први спрат лево.

16065 1-1

Завога Госпођо! ПОЗОВИТЕ САМО СПЕЦИЈАЛИСТУ ЗА СВЕ ШПОРЕТЕ ТИМОТИЈА МАРКА

Грчаничка 16/III (КОД НАР. БАНКЕ)

ПРЕГЛЕД — ОД 25 ДО 40 ДИН.

ОПРАВКА — ПО СПОРАЗУМУ.

18146. 1-1

Даме!

ПОСЕТИТЕ НОВООТВОРЕНУ ПАРФИМЕРИЈУ У УЛ. КНЕГИЊЕ ЈЉУБИЦЕ БР. 4 У ПАСАЖУ ДО ЛОТОС-БАРА.

16067. 1-1

ЖУМОР

КАД ПОСТАНЕ ЗБИЉА ОПАСНО

— Твој пријатељ свуда прича хиљаду лажи о тоби.
 — То ми не смета. Али ако буде почео да прича о мени истину, онда ме обавести. Онда... Ја ћу га убити.

КАКО ОНА ТО СХВАТА

Један чувени сликар, познат по својим лепим актovima, сликао је једном тотални акт једне младе сељанке. Кад је она последњи пут седела као модел рекао јој је сликар:
 — Сад можете да се одморите, ја ћу сада да сликам позадину.

Млада лепотица стидљиво упита:
 — Треба ли да се окренем, господине професоре?

ИПАК СЕ СВЕ СРЕЋНО СВРШИЛО

Сав узбуђен утрча ловац у ловачку кућу и повика:
 — Јесте ли сви овде, другови?
 — Јесмо.
 — Онда, хвала Богу. Значи ја сам ипак погодио Јелена.

„Принудни“ баксузи

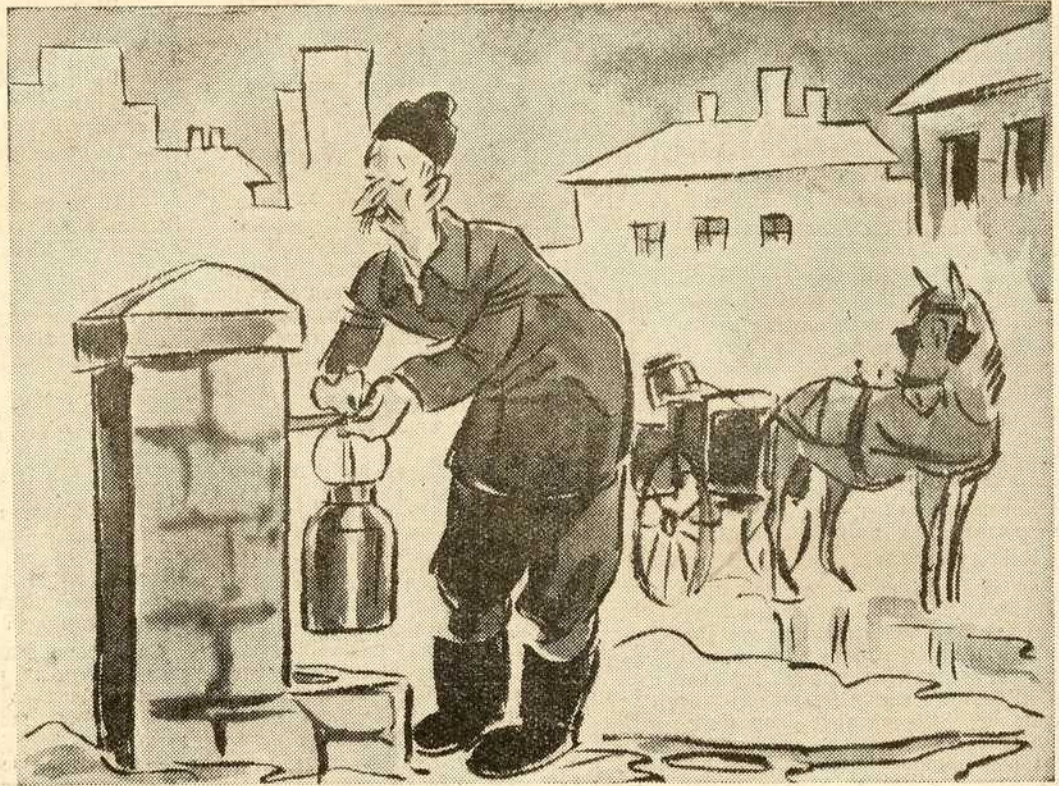
— Зар није могло раније ово да одјугне него сад, кад смо већ издржали принудан рад.

Њена радост

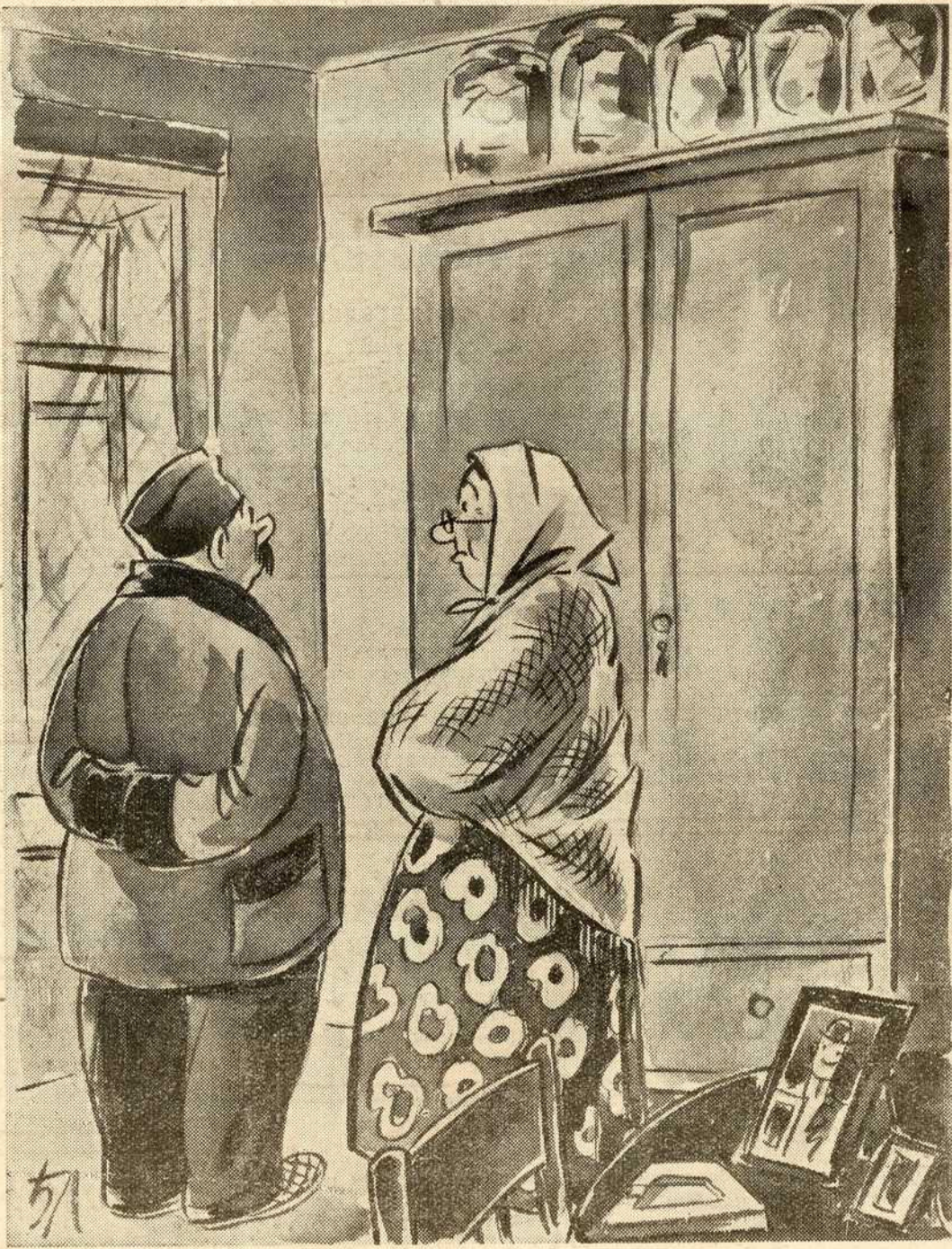
— Хвала Богу кад је одјужило! Сад нећеш моћи да се изговараш како се мрзиш пред трафиком...

Почела радња...

— Паз' откравиле се чесме! Виће млека...

У ери југовине

— Море, жено, ако овако пограје ова југовина откравиће нам се туршија...